

Miljøgodkendelse

december 2009

af svineproduktionen på Ny Værnholt, Hamborgvej 7, 8740 Brædstrup

§12 Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

HØRSENS KOMMUNE

TEKNIK OG MILJØ

Skovslund I/S v. Jacob Lykke Eriksen
Skovslundvej 3
8740 Brædstrup

TEKNIK OG MILJØ
Natur

Rådhusvej 4
8700 Horsens
Telefon : 76 29 29 29
Telefax: 75 60 10 13
teknikogmiljo@horsens.dk
www.horsenskom.dk

Sags nr. 2008-000026
16. december 2009

MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRBRUG

**Godkendelse af smågriseproduktion,
Ny Værnholt, Hamborgvej 7, 8740 Brædstrup
i henhold til § 12 stk. 2 i
Lov nr. 1572 af 20. december 2006
om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.**

**Ejendoms nr. 6156295359
Skema ID: 4725**

Læsevejledning

Godkendelsen er bygget op således, at de vilkår som produktionen kan ske under, findes først i dokumentet. Herefter kommer et kort resume af resultatet af de vurderinger der ligger til grund for vilkårene. De efterfølgende afsnit af godkendelsen rummer alle dels en miljøteknisk beskrivelse af forholdene på ejendommen og efterfølgende kommunens vurdering af påvirkningerne fra produktionen. Sidst i dokumentet findes eventuelle bilag.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Datablad	5
Resumé, Vilkår og samlet vurdering	6
Ansøgning om miljøgodkendelse.....	6
Vilkår	7
Resume	12
Offentlighed	14
Generelle forhold	15
Beskrivelse af husdyrbruget.....	15
Meddelelsespligt – anlæg, arealer, ejerforhold.....	17
Gyldighed.....	19
Retsbeskyttelse	19
Revurdering af miljøgodkendelsen.....	20
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	20
Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.....	20
Placering i landskabet	22
Husdyrhold, staldanlæg og drift	24
Husdyrhold og staldindretning	24
Ventilation.....	26
Fodring	27
Energi- og vandforbrug.....	29
Spildevand herunder regnvand.....	30
Affald	32
Hjælpestoffer.....	33
Driftsforstyrrelser eller uheld.....	34
Gødningsproduktion og -håndtering	36
Gødningstyper og mængder	36
Flydende husdyrgødning	38
Gyllekøling.....	39
Fastgødning inkl. dybstrøelse	41

Anden organisk gødning	41
Forurening og gener fra husdyrbruget	42
Ammoniak og natur	42
Lugt	48
Fluer og skadedyr.....	49
Transport.....	50
Støj fra anlægget og maskiner	53
Støv fra anlæg og maskiner	54
Lys	54
Påvirkning fra arealerne	55
Udbringningsarealerne.....	55
Udbringningsarealernes påvirkninger af natur.....	57
Påvirkninger af søer og vandløb	71
Kvælstof og fosfor til fjord & hav.....	79
Kvælstof til grundvand.....	83
Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	85
0-alternativ	87
Husdyrbrugets ophør	87
Egenkontrol og dokumentation	88
Bilag 1. Ejendommens placering.....	90
Bilag 2. Oversigtskort over ejendommens Indretning.....	91
Bilag 3. Oversigtskort over gylle- og spildevandsafledning.....	92
Bilag 4. Lagerregnskab for husdyrgødning	92
Bilag 5. Kort over udbringningsArealer i fremtidig drift sammenlignet med arealer godkendt i tidligere miljøgodkendelse i henhold til regionplantillæg nr. 15, vejle Amt, 2005. 94	
Bilag 6. udbringningsarealer nye og tidligere godkendte arealer på Skovslundvej 3 og Hamborgvej 7.....	95
Bilag 7. Udbringningsarealer mod nord-vest ved hampen sø	96
Bilag 8. Udbringningsarealer mod nord.....	97
Bilag 9. Udbringningsarealer mod syd	98
Bilag 10. Udbringningsarealer mod øst ved tønning.....	98

Bilag 10. Udbringningsarealer mod øst ved tønning.....	99
Bilag 11. Udbringningsarealer og transportveje	100
Bilag 11. Udbringningsarealer og transportveje	100
Bilag 12. Markoplysninger på bedriften	101
Bilag 13. Udbringnings- og aftalearealer og natura 2000 områder	104
Bilag 14. Udbringningsarealer og grundvandsområder.....	105
Bilag 15. Tabel over nitratudvaskning fra udbringningsarealer i relation til grundvand	106
Bilag 16. Videreførelse af forudsætninger i afgørelse om ikke vvm-pligt af 28.11.2006 vedrørende Hamborgvej 7.	107
Bilag 17. Videreførelse af arealvilkår fra kapitel 5-godkendelse af Skovslundvej 3, 29.11.2006.	108
Bilag 18. Silkeborg Kommunes høringssvar af 26.10.2009	110
Bilag 19. Uddrag af Miljøstyrelsens sædskiftenotat.....	124
Bilag 20. Redegørelse fra LRØ om middel til at opnå fosforbalance på arealerne i Sikleborg Kommune.....	126

DATABLAD

§ Godkendelse efter § 12 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Dato for godkendelse: 29. december 2009
CVR-nr og P-nummer: 31999456 / 1001030305
CHR NUMMER: 23931
Ejendomsnummer: 6156295359
Matr. nr 2 bi m.fl.
Ejerlav: Grædstrup By, Grædstrup
Adresse: Hamborgvej 7, 8740 Brædstrup

Bedrifts ejer og ansøger: Skovslund I/S
v. Jacob Lykke Eriksen, Skovslundvej 3, 8740 Brædstrup

Kontaktperson Jacob Lykke Eriksen, Skovslundvej 3, 8740 Brædstrup,
75753044, 61742319, skovsvin@tiscali.dk

Konsulenter: Børge O. Nielsen, e-mail bon@lro.dk
LRØ, Erhvervsbyvej 13, 8700 Horsens

Tilsynsmyndighed: Horsens Kommune, Naturafdelingen
Sagsbehandler: Jonna Lund

Godkendt årsproduktion for dyrehold jf. denne godkendelse:

Produktionstype	Dyrekategori	Ansøgt drift		
		Antal	Antal stipladser	Antal DE
Bygning 6. Toklimastald, delvis spaltegulv m. køling	Smågrise 7,2-32 kg	13.500	2.100	83,9
Bygning 5. Toklimastald, delvis spaltegulv	Smågrise 7,2-32 kg	10.120	1.575	62,9
Bygning 2-3 Toklimastald, delvis spaltegulv (ombygges)	Smågrise 7,2-32 kg	7.300	1.150	45,4
Bygning 8. Toklimastald, del-vis spaltegulv m. køling (ny)	Smågrise 7,2-32 kg	34.800	5.500	216,3
Bygning 4. Toklimastald, delvis spaltegulv	Smågrise 7,2-32 kg	9.280	1.450	57,7
Total antal DE		75.000	11.775	466,07

DE er beregnet efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006, bilag 1

Grundlag for godkendelsen:

Ansøgning indsendt 1. gang 20.december.2007
Ansøgning indsendt sidste gang 28. oktober 2009
Ansøgningsschema nr. 4722
Ansøgningsschema version nr. Version 11
Årstal for revurdering 2017
Anlæggets placering, se bilag 2.

RESUMÉ, VILKÅR OG SAMLET VURDERING

ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE

Jacob Lykke Eriksen, Skovslundvej 3, 8740 Brædstrup (cvr. nr. 16078301) ansøger om at udvide besætningen på Hamborgvej 7 fra en produktion på 40.200 smågrise (7,2 kg til 32 kg) til 75.000 smågrise (7,2 kg til 32 kg).

Udvidelsen er fra 250,0 dyreenheder til 466,07 dyreenheder beregnet efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006, bilag 1

Til produktionen søges om etablering af nye smågrisestalde på i alt 2.500 m². De nye stalde etableres umiddelbart syd for de eksisterende bygninger samt for ca. 600 m² vedkommende ved nedrivning af udtjente stalde og tilbygning til eksisterende.

Der etableres gyllekøling i stald nr. 6 og 8, og der fodres med foder med reduceret fosforindhold.

Der er i nudrift 2 gyllebeholdere på Hamborgvej 7 på henholdsvis 4.000 m³ og 1.500 m³. I ansøgt drift er der desuden lejet opbevaringskapacitet på 2.200 m³ på Tønningvej 5, 8740 Brædstrup.

Arealerne i denne ansøgning omfatter i alt 955,02 ha udbringnings- og aftalearealer. Heraf udgør ejede og forpagtede udbringningsarealer 819,65 ha, mens 132,5 ha er aftalearealer. Arealerne drives fra 1. januar 2009 under cvr-nr. 31999456 (Skovslund I/S). Det første gødningsregnskab for Skovslund I/S vil blive indberettet pr. 31. marts 2010. En del af arealerne, omfattende 229 ha, har tidligere været omfattet af en miljøgodkendelse for Skovslundvej 3 i henhold til Miljøbeskyttelseslovens kap. 5, som er meddelt den 29. november 2006, og yderligere 131,5 ha har været omfattet af en VVM-screening for Hamborgvej 7, som er meddelt den 28. november 2006. De tidligere vurderede arealer udgør ca. 44 pct. af udbringningsarealet i ansøgt drift.

Ejendommen indgår i Jacob Lykke Eriksens samlede bedrift, som omfatter fire ejendomme i Danmark og én i Nordtyskland. Produktionen på de fire danske ejendomme omfatter søer og smågrise. Smågrisene eksporteres til den tyske ejendom, som producerer slagtesvin til et slagteri i Tyskland.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Horsens Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 20.12.2007.

Antal dyreenheder er i godkendelsen beregnet på baggrund af bekendtgørelse, nr. 1695 af 19. december 2006. Ved ikrafttrædelse af nye regler for beregning af dyreenheder, skal ansøger anmelde nye udbringningsarealer til kommunen, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 15.

VILKÅR

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte produktion i henhold til de gældende regler i Lov nr. 1572 af 20/12/2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen version 11 indsendt den 28. oktober 2009 samt efterfølgende beregninger og betinget af følgende centrale vilkår.

GENERELLE FORHOLD

1. Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget på ejendommen på Hamborgvej 7, 8740 Brædstrup og alle arealer som drives af Skovslund I/S under cvr. nr. 31999456.
2. Der skal ansøges om og foreligge godkendelser i henhold til husdyrbrugslovens § 16 inden anvendelse af aftalearealer til udspreddning af husdyrgødning som drives af Grædstrup Markbrug aps. med cvr. 29224897 og af Jørgen Rødgaard, cvr. 194315797, idet ansøgningen omfatter aftalearealer på disse ejendomme beliggende inden for nitrat eller fosforfølsomme områder.
3. Der skal samtidig med byggeanmeldelsen indsendes en beredskabsplan til Horsens Kommune. Planen skal bl.a. indeholde oplysninger om overfladeafløb, risikooplag, telefonnumre på kontaktpersoner ved forskellige typer af uheld. Beredskabsplanen skal forefindes i stalden og ajourføres, så oplysningerne i den altid er opdaterede. Medarbejdere skal være informerede om og have kendskab til dens indhold. Beredskabsplanen skal være udarbejdet på de sprog som de ansatte forstår.
4. Virksomheden skal inden den 1. juni 2010 få foretaget en vurdering af projektet af en energikonsulent. Resultatet af gennemgangen skal fremvises på forlangende. Såfremt der fremkommer forslag til væsentlige forbedringer i form af realistiske energibesparende tiltag skal disse gennemføres.
5. Der skal inden udgangen af 2011 etableres et træ-rækket læhegn langs Hamborgvej. Læhegnet skal placeres, jf. figur 2, med en længde på ca. 200 m syd for indkørslen til ejendommen og ca. 140 m nord for indkørslen. Læhegnet skal bestå af træer og buske, som er almindelige for egnen og efter de retningslinjer, der er angivet i Skov- og Naturstyrelsens Skov-info nr. 13 om træer og buske til skovbryn, læhegn og vildplanter.
6. I tilfælde af husdyrbrugets ophør skal:
 - stalde, fodersystemer og gyllekanaler tømmes og rengøres
 - driftsbygninger enten vedligeholdes, så de ikke forfalder, eller fjernes
 - gyllebeholderen fjernes, såfremt den ikke længere anvendes til jordbrugsmæssige formål, medmindre andet aftales med kommunen.

DRIFT

7. Godkendelsen til dyreholdet på Hamborgvej 7 omfatter 75.000 smågrise (7,2 kg til 32 kg) svarende til 466,07 dyreenheder (DE). Inden for dette produktionsniveau tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides

Til dokumentation for at produktionen ligger indenfor godkendelsens rammer skal der, hvis Horsens Kommune kræver, indsendes kopier af relevante dele af afsluttede årsskatteregnskaber og gødningsregnskaber. Kopierne skal indsendes til kommunen senest 14 dage efter, at kravet er meddelt virksomheden. Dokumentationen skal opbevares i mindst 3 år.

8. De ny smågrisestalde (bygning 7 og 8) skal etableres i henhold til kravene i BAT-byggeblad nr. 106.03-52.
9. Der skal etableres gyllekøling i to-klimastaldene i bygning 6 og bygning 8 jf. oversigtstegning på bilag 2.
 - a. Gyllekølingsanlægget skal have en effektydelse på minimum 15 W/m² svarende til en ammoniakreducerende effekt på minimum 15 pct., når anlægget er i drift
 - b. Inden ibrugtagning af det ny gyllekølingsanlæg i stald nr. 8 skal ansøger fremsende dokumentation til kommunen fra leverandøren, for at det installerede anlæg har en ammoniakreducerende effekt på 15 %.
 - c. Gyllekølingsanlægget skal være i drift hele året - svarende til 8.759 driftstimer/år - og være forsynet med timer og datalogger.
 - d. Udslusning af gylle skal ske minimum 1-2 gang om ugen for at sikre at gyllelaget over køleslangerne ikke overstiger 10 cm. Tidspunkterne for udslusning i de enkelte staldafsnit skal fremgå af arbejdsjournal.
 - e. Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsordning, der i tilfælde af lækage i varmesystemet stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk
 - f. Anlægget skal mindst én gang årligt efterses af en sagkyndig i anlægstypen. Nødvendige reparationer og justeringer skal foretages

10. Der skal anvendes fasefodring ved smågrisene

11. Der skal tilsættes fytase til smågrisenes foder svarende til minimum af producentens anbefalede dosis med tilsvarende reduktion af fosfor i foderet. Fytase kan eventuelt erstattes af et andet middel med tilsvarende effekt på fosforudnyttelsen. Anvendelsen skal på forlangende kunne dokumenteres gennem f.eks. indlægssedler eller analyser.

12. Smågrisene skal fodres med et foder der har et indhold af fosfor der er svarende til en type 2 korrektion på 0,939 beregnet efter følgende formel:

$$\left(\left(\text{FEsv pr. produceret gris} \times \text{g fosfor pr. FEsv} / 1000 \right) - \left(\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt} \right) \times 0,0049 \text{ kg P pr. kg tilvækst} \right) / 0,144$$

Korrektionsfaktoren er beregnet på basis af oplysningerne i ansøgningen

- a. 2,03 FEsv pr. kg tilvækst (normen efter 1.10.2007)
- b. 5,1 kg P pr. FEsv,
- c. Indgangsvægt på 7,2 kg
- d. Udgangsvægt på 32,0 kg.

Alle smågrise på bedriften skal leve op til dette krav. Dokumentation derfor skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Det kan f.eks. være effektivitetskontrol, foderkontrol, ajourfør foder- planer eller afregninger fra slagteri, mejeri eller lignende.

13. Virksomheden skal føre kontrol med ventilationssystemet, som sikrer at filtre og luftindtag holdes rene. Der skal som minimum foretages et årligt serviceeftersyn af ventilationssystemet, og dokumentation for dette kunne fremvises på forlangende (logbog, kvitteringer for filtre mv.)

14. Virksomheden må ikke give anledning til lugtgener, der efter Horsens Kommune vurderes som væsentlige.

15. Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, skal virksomheden for egen regning lade foretage en undersøgelse af forskellige lugtkilder. Efterfølgende skal virksomheden udarbejde og gennemføre en plan med de nødvendige afhjælpende foranstaltninger, således at lugten uden for staldene formindskes i tilstrækkelig grad.
16. Virksomhedens samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende ækvivalente, korrigerede støjniveau mål i dB(A) og målt i ethvert punkt på opholdsarealer ved nabobeboelse:

Dag	Periode	Tidsrum	Værdi
Mandag – fredag	kl. 07.00-18.00	8 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00-14.00	8 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00-18.00	8 timer	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00-18.00	1 time	45 dB(A)
Alle dage (aften)	kl. 18.00-22.00	1 time	45 dB(A)
Alle dage (nat)	kl. 22.00-07.00	½ time	40 dB(A)

For dag-, aften- og natperioden skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på henholdsvis 8 timer, 1 time og ½ time.

17. Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedr. støj fra virksomheden er velbegrundede, skal virksomheden, igennem en akkrediteret virksomhed, for egen regning eftervise, at de stillede støjkraav er overholdt. Støjmåling kan maksimalt kræves én gang pr. år og skal foretages i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1984, måling af ekstern støj fra virksomheder.
18. Transport gennem Brædstrup, Boest, Hampen og Hårup skal ske med transportvogne, der ikke anvendes til udspreddning i marken. Såfremt der undtagelsesvis anvendes sådanne vogne skal vejen fejles samme dag.
19. Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.

SPILEVAND, OVERFLADEAFLØB, UHELD MV.

20. Der skal i forbindelse med opførelsen af de nye stalde etableres et forsinkelsesbassin som sikrer at der maksimalt afledes maks. 5 l regnvand i sekundet fra tagflader fra ny bygninger.
21. Ansøger skal inden opførelse af forsinkelsesbassin fremsende plan over bortledning af spildevand og regnvand, inkl. forsinkelsesbassin, til kommunens godkendelse.
22. Der skal etableres en fangvold til opsamling af gylle ved et eventuelt brud. Fangvolden skal udformes således at den sammen terræn danner et bassin som kan opfange et maksimalt udslip på 2.750 ton gylle. Samtidig skal grøften nedenfor de to eksisterende gyllebeholdere rørlægges med ikke permeable rør, så den leder vand under fangvolden.

Inden etablering af fangvold, og rørlægning af grøft indsendes målfast tegning til Horsens Kommune sammen med beskrivelse der sandsynliggør at projektet overholder kravene.

23. Hvis der sker uheld med et væsentligt udslip af miljøfarlige stoffer, skal Horsens Kommune kontaktes telefonisk (såfremt det er i kommunens åbningstid). Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.

ANVENDELSE AF UDSPREDNINGSAREALER

24. Der må ikke tilføres anden organisk gødning end husdyrgødning til ejendommens arealer. Spildevandsslam, bioaske eller andre slam- og affaldsprodukter til jordbrugsformål må ikke anvendes på markerne.
25. Bedriftens udbringningsarealer udgør 819,65 ha ejet og forpagtet areal. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 1,32 DE/ha pr. planår (1/8-31/7)
26. Der skal minimum etableres følgende dyrknings-, gødsknings- og sprøjtefri bræmmer:
- 2 meter bred bræmme langs § 3-beskyttede søer på eller grænsende til udbringningsarealerne.
 - 2 meter bred dyrknings-, gødsknings- og sprøjtefri bræmme langs mark 16-2 imod tilgrænsende mose, jf. fig. 21.
 - 10 meters bredde imellem udbringningsareal nr. 003-0 og vandløbet, jf. fig. 26
 - 10 meters bredde imellem udbringningsareal nr. 047-3 og vandløbet Hulbæk, jf. fig. 27.
27. Der skal ske afgræsning af det beskyttede overdrev omgivet af mark nr. 001-0 øst for Skovslundvej 3, og der må ikke ske tilskuds fodring af dyrene, der afgræsser arealet af hensyn til naturkvaliteten (jf. godkendelse af Skovslundvej 3, 2009)
28. Mark nr. 31-0, 31-3, 31,4, 31-5, 32-0 og 32-1 skal dyrkes med G10-sædskifte, jf. bilag 19, mens mark nr. 21-0 skal dyrkes med enten et G7-sædskifte eller et S6-sædskifte med samtidig reduktion af kvælstofkvoten på 22 %. Dokumentation af reduktion i kvælstofkvoten skal ske gennem skema A i gødningsregnskabet.
29. Sædskiftet (S6, G7 og G10) må kun ændres til et andet sædskifte, som har en mindre nitratudvaskning ifølge udvaskningsindekset og mindst samme optag af fosfor, jf. Skov og Naturstyrelsens notat "Standardsædskifter og referencesædskifter", 27. juni 2007. Dokumentation for overholdelse af forudsætningerne i standardsædskifterne S6, G10 og G7 skal, i en let forståelig form, på forlangende fremsendes til Horsens Kommune.
30. Der skal på bedriftens udbringningsarealer for husdyrgødning være mindst ekstra 4 % efterafgrøder, svarende til 32,9 ha – ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Ved brug af efterafgrøder som virkemiddel til at overholde beskyttelsesniveauet i forhold til udledning af kvælstof til overfladevand, stilles der til disse ekstra efterafgrøder vilkår om, at der det efterfølgende år skal reduceres i kvælstoftildelingen med 25 kg N/ha/år. Det betyder at arealerne skal leve op til de samme regler, som er gældende for arealer med de lovpligtige efterafgrøder.
31. På bedriftsniveau må der maksimalt være et samlet fosforoverskud på 2,6 kg P/ha. Dokumentation for fosforoverskuddet på bedriftsniveau skal kunne fremsendes til Horsens Kommune på forlangende, dog skal der uopfordret første gang indsendes en beregning senest 2 år efter godkendelsen er meddelt – frist 31. marts 2013. Dokumentationen laves ud fra udarbejdede årlige regnskaber for tilførsel med gødning og fraførsel med afgrøder (som et gennemsnit over 3 år).

32. På markerne: 031-0, 031-3, 031-4, 032-0, 032-1, 007-0, 022-0, 022-12, 033-1 004-0, 005-0, 005-1 i alt 146,65 ha, skal der være balance mellem tilført og fraført fosfor. Dokumentation i form af et fosforregnskab, som er baseret på det faktiske sædskifte på arealerne, og disse afgrøders normoptagelse af fosfor jf. Plantedirektoratet samt den faktiske tilførsel af husdyrgødning og anden fosforholdig gødning (handelsgødning) skal på forlangende indsendes til Horsens Kommune, dog senest samtidig med fosfor-regnskabet for hele bedriften

EGENKONTROL

33. Virksomheden skal føre egenkontrol svarende til det der er beskrevet i redegørelsen. Der skal som minimum foretages følgende registreringer vedr. driften af produktionen. Dokumentationen skal fremvises på forlangende og opbevares i mindst 3 år:
- a. Årlig opgørelse af produktionen i form af skatte- og gødningsregnskab
 - b. Årlig opgørelse af ressourceforbrug (el vand, diesel, olie mv.)
 - c. Drift og kontrol af ventilationssystem (årlig service mv.)
 - d. Drift og kontrol af gyllekølingsanlæg (årlig service mv.)
 - e. Opgørelse af affaldsmængder og bortskaffelsesmetode
 - f. Til dokumentation for, at vilkår vedr. fodringen er overholdt skal der foreligge foderanalyser og effektivitetskontrol
 - g. Til dokumentation for, at vilkår vedr. sædskifter / efterafgrøder / kvælstofkvote er overholdt skal opbevares gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen m.v.
 - h. Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.
34. Der skal i forbindelse med tilsyn kunne fremvises dokumentation for tilstrækkelig opbevaringskapacitet til flydende husdyrgødning, og det skal af dokumentationen fremgå, hvem der fører logbogen for gyllebeholdernes flydelag.

Der skal gøres opmærksom på, at etablering af nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelle andre nødvendige tilladelser fra Horsens Kommune.

Kommunen skal gøre opmærksom på, at det er ansøgers ansvar at indhente de relevante dispensationer efter anden lovgivning. Dog har kommunen en vejledningspligt overfor ansøger – særligt hvor kommunen selv er myndighed for pågældende bestemmelse.

RESUME

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse og Kommunens bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

Produktion og arealer

Jacob Lykke Eriksen, Skovslund, Skovslundvej 3, 8740 Brædstrup ansøger om at udvide besætningen på Hamborgvej 7 fra en produktion på 40.200 smågrise (7,2 kg til 32 kg) til 75.000 smågrise (7,2 kg til 32 kg).

Udvidelsen sker dermed fra 250,0 dyreenheder til 466,07 dyreenheder.

Der søges om udvidelse af produktionen med to smågrisestalde på tilsammen ca. 3.100 m². En ny stald på ca. 2.500 m² (bygning nr. 8, se bilag 2) etableres umiddelbart syd for de eksisterende bygninger, og der nedrives 2 stalde (bygning nr. 2 og 3), som erstattes af ny på ca. 600 m² (bygning nr. 7).

Der er i nudrift 2 gyllebeholdere på Hamborgvej 7 på henholdsvis 4.000 m³ og 1.500 m³. I ansøgt drift er der lejet opbevaringskapacitet på 2.200 m³ på Tønningvej 5, 8740 Brædstrup.

Arealerne i denne ansøgning omfatter i alt 955,02 ha udbringnings- og aftalearealer for de to ejendomme Hamborgvej 7 og Skovslundvej 3. Heraf udgør ejede og forpagtede udbringningsarealer 819,65 ha, mens 132,5 ha er aftalearealer. En del af arealerne har tidligere været vurderet i en miljøgodkendelse for Skovslundvej 3 i henhold til Miljøbeskyttelseslovens kap. 5.

Alle arealer drives under cvr-nr. 31999456.

Ejendommen indgår i Jacob Lykke Eriksens samlede bedrift, som omfatter fire ejendomme i Danmark og én i Nordtyskland. Produktionen på de fire danske ejendomme omfatter søer og smågrise. Smågrisene eksporteres til den tyske ejendom, som producerer slagtesvin.

Produktionen på de danske ejendomme vil i fremtidig drift omfatte følgende produktioner:

- 2.500 søer med smågrise til 7,2 kg - Skovslundvej 3, 8740 Brædstrup
- 75.000 smågrise (7,3-32 kg) - Hamborgvej 7, 8740 Brædstrup
- avlsdyr - Løvevej 44, 8654 Bryrup
- smågrise (7-30 kg) - Hovedgaden 35, 7362 Hampen

Udbringningsarealerne under Hamborgvej 7 omfatter i alt 822,5 ha. Arealet til udspredding af husdyrgødning suppleres med 133 ha i form af gylleaftaler. Der udspreddes 1,32 DE pr. ha på bedriftens egne arealer.

Placering

Anlæggets udvidelse sker i overensstemmelse med de planlægningsmæssige udpegninger og byggelinier i området omkring ejendommen. Kommunen stiller på baggrund af den landskabelige vurdering vilkår om etablering af et læhegn, som skærmer anlægget mod indsyn fra Hamborgvej. Kommunen lægger især vægt på afskærmning af indsyn til gyllebeholdere og den ny stald. Udsigten til ådalen omkring Dalkær mose og skovene syd for Grædstrup skal så vidt muligt bevares, hvor der ikke samtidig er indsyn til anlægget.

Lugt

Produktionen på Hamborgvej 7 vil blive forøget med ca. 90 pct., hvilket vil forøge lugtbelastningen af omgivelserne. Ejendommen ligger dog 220 m fra nærmeste nabo,

og lugtgeneberegningerne i ansøgningsystemet viser, at samtlige lugtgeneafstande for både naboer, samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Transporter til og fra ejendommen

Antallet af transportere til og fra ejendommen vil være uændrede med undtagelse af antallet af gylletransportere. Antallet af gylletransportere fra ejendommen vil stige fra 280 til 376. Ansøger reducerer transportgenerne for omkringboende ved at undgå kørsel med gyllevogn gennem Brædstrup, Hårup, Hampen og Boest. Transporten gennem disse byer sker med lastbil.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Ejendommen ligger ca. 450 m fra et overdrev, som er beskyttet i følge husdyrlovens § 7, dvs. inden for bufferzone II. Som følge af placeringen af en anden ejendom med over 75 DE inden for bufferzonen stilles der vilkår om en maksimal ammoniakdeposition fra anlægget på 0,5 kg N/ha/år, hvilket er overholdt. Inden for ca. 1000 m fra anlægget ligger der yderligere 4 ferske enge, 4 moser og 14 søer, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Projektet medfører, at det generelle ammoniakreduceringskrav på 15 % i 2007 overopfyldes med 51 kg N. Ammoniakreduktionen opnås ved at der etableres gyllekølingsanlæg i stald nr. 6 (eksisterende) og stald nr. 8 (ny). Gyllekølingsanlægget kører hele året med en kapacitet, der sikrer 15 pct's reduktion af ammoniakfordampningen i de pågældende stalde.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand

Alle udbringningsarealer ligger i oplande til fosforbelastede Natura 2000-områder i Randers Fjord eller Ringkøbing Fjord, og en del af udbringningsarealerne er beliggende inden for indsatsområde for grundvand ved Brædstrup, og indvindingsområde ved Vrads Vandværk. Endelig ligger nogle arealer i nitratbelastede områder ved Grane Sø. For at leve op til de stillede krav til udvaskning har ansøger reduceret dyretrykket til 1,32 DE/ha og valgt at dyrke markerne med sædskifterne S6, G7 og G10 foruden 4 pct's ekstra efterafgrøder ud over de lovbestemte. Ansøger kan på mark (nr. 21-0) vælge at reducere kvælstofnormen med 22 pct. i S6-sædskifte (med 86 pct. udvaskningsindeks) i stedet for G7-sædskifte (med 80 pct. udvaskningsindeks)

Ansøger har opnået en reduceret fosforbelastning ved at fodre med reduceret fosfornorm. Der er fastsat en type-2-foderkorrektur for fosfor på 0,939. Samtidig har ansøger på arealer der ligger i oplandet til fosforfølsomme søer redegjort for at der anvendes majs i sædskiftet i stedet for vår-afgrøder, således at der er balance mellem tilførsel og fraførsel af fosfor på arealerne.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder de gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastninger m.v. Kommunen vurderer imidlertid, at ejendommens placering på en bakketop med skrånende terræn ned til beskyttede naturområder indebærer, at der skal stilles særlige vilkår til vandafledning og sikring i tilfælde af brud på gyllebeholdere. Ejendommens to gyllebeholdere ligger inden for 25 m fra grøft, som fører gennem en slugt ned til § 3-beskyttet naturområde. Der stilles derfor vilkår om at grøften skal rørlægges på en strækning, og der skal etableres en fangvold på tværs af den rørlagte grøft, så der dannes et bassin til opfangning af gylle i tilfælde af uheld. Der stilles ligeledes vilkår om etablering af forsinkelsesbassin til opsamling af regnvand fra tage for at hindre erosion i slugten. Under forudsætning af opfyldelse af disse vilkår vurderes projektets virkninger på miljøet, hvad angår de nævnte faktorer, som acceptable.

BAT

Ejendommen anvender bedste tilgængelige teknik (BAT) på en række områder indenfor management, fodring, staldindretning, vand og energiteknik og gødningshåndtering. Indsatsen er især centreret omkring fodring og staldindretningen med gyllekøling i de ny

stalde. Smågrisestaldene indrettes i henhold til BAT Byggeblad nr. 106.03-52, og der anvendes fasefodring, fytase-tilsætning og reduceret fosforfodring.

Samlet vurdering

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen at husdyrbrugets kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

OFFENTLIGHED

Der blev foretaget en forudgående offentlig annoncering i Horsens Posten og på Horsens Kommunes hjemmeside den 23. september 2009. Der var jf. offentlighedsloven 3 uger til at indsende bemærkninger til projektet.

Olav Holst Hansen, Emil Møllersgade 41, 8700 Horsens anmodede i perioden om at modtage ansøgningsmaterialet og at får tilsendt et udkast til godkendelsen når dette foreligger.

Der indkom ingen bemærkninger til projektet i perioden med forudgående offentlighed.

En del af ejendommens arealer ligger i Hedensted, Silkeborg og Ikast-Brande Kommuner. Der er sendt høring til kommunerne og samtlige kommuner er kommet med udtalelser som vedrører driften af arealerne. Disse udtalelser er indarbejdet i denne godkendelse.

Udkast til miljøgodkendelse blev sendt i 6 ugers høring den 29. oktober 2009 hos naboer og skønnede parter i sagen, ansøger selv og private personer, der har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger frem til og med den 12. december 2009. Da denne dato er en lørdag, blev fristen blev forlænget til mandag den 14. december ved kontortids ophør.

Der indkom bemærkninger fra Silkeborg Kommune. Kommunen oplyste at man noterede sig at der var foretaget de nødvendige tilpasninger i forhold til de kvælstoffølsomme Tingdalsøer, dvs. at arealerne er opklassificeret til nitratklasser 3, at de dyrkes med G10- sædskifte med reduceret dyretryk og at der er balance mellem tilførsel og fraførsel af fosfor. Kommunen bemærker endvidere at det er op til Horsens Kommune at stille vilkår som sikrer at belastningen med næringsstoffer fra arealerne ikke overstiger det der ligger til grund for vurderingen. Høringssvaret blev afgivet med afsæt i den udtalelse som LRØ indsendte vedr. optag af fosfor fra majs.

Bemærkningerne gav anledning til følgende formulering af vilkår vedr. sædskiftet på arealerne:

- På bedriftsniveau må der maksimalt være et samlet fosforoverskud på 2,6 kg P/ha. Dokumentation for fosforoverskuddet på bedriftsniveau skal kunne fremsendes til Horsens Kommune på forlangende, dog skal der uopfordret første gang indsendes en beregning senest 2 år efter godkendelsen er meddelt – frist 31. marts 2013. Dokumentationen laves ud fra udarbejdede årlige regnskaber for tilførsel med gødning og fraførsel med afgrøder (som et gennemsnit over 3 år).
- På markerne: 031-0, 031-3, 031-4, 032-0, 032-1, 007-0, 022-0, 022-12, 033-1 004-0, 005-0, 005-1 i alt 146,65 ha, skal der være balance mellem tilført og fraført fosfor. Dokumentation i form af et fosforregnskab, som er baseret på det faktiske sædskifte på arealerne, og disse afgrøders normoptagelse af fosfor jf. Plantedirektoratet samt den faktiske tilførsel af husdyrgødning og anden

fosforholdig gødning (handelsgødning) skal på forlangende indsendes til Horsens Kommune, dog senest samtidig med fosfor-regnskabet for hele bedriften.

- Mark nr. 31-0, 31-3, 31,4, 31-5, 32-0 og 32-1 skal dyrkes med G10-sædskifte, jf. bilag 19, mens mark nr. 21-0 skal dyrkes med enten et G7-sædskifte eller et S6-sædskifte med samtidig reduktion af kvælstofkvoten på 22 %. Dokumentation af reduktion i kvælstofkvoten skal ske gennem skema A i gødningsregnskabet.
- Sædskiftet (S6, G7 og G10) må kun ændres til et andet sædskifte, som har en mindre nitratudvaskning ifølge udvaskningsindekset og mindst samme optag af fosfor, jf. Skov og Naturstyrelsens notat "Standardsædskifter og referencesædskifter", 27. juni 2007. Dokumentation for overholdelse af forudsætningerne i standardsædskifterne S6, G10 og G7 skal, i en let forståelig form, på forlangende fremsendes til Horsens Kommune.
- Der skal på bedriftens udbringningsarealer for husdyrgødning være mindst ekstra 4 % efterafgrøder, svarende til 32,9 ha – ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Ved brug af efterafgrøder som virkemiddel til at overholde beskyttelsesniveauet i forhold til udledning af kvælstof til overfladevand, stilles der til disse ekstra efterafgrøder vilkår om, at der det efterfølgende år skal reduceres i kvælstoftildelingen med 25 kg N/ha/år. Det betyder at arealerne skal leve op til de samme regler, som er gældende for arealer med de lovpligtige efterafgrøder.

Redegørelsen fra LRØ vedr. afgrødens optag af fosfor er vedlagt denne godkendelse som bilag 20.

GENERELLE FORHOLD

BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Miljøgodkendelsen omfatter de landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Hamborgvej 7, 8740 Brædstrup, som ejes af Jacob Lykke Eriksen, Skovslund, Skovslundvej 3, 8740 Brædstrup. Til ejendommen er knyttet husdyrproduktion med CHR-nr. 23931 og CVR-nr 31999456.

Jacob Lykke Eriksen ansøger om at udvide besætningen på Hamborgvej 7 fra en produktion på 40.200 smågrise (7,2 kg til 32 kg) til 75.000 smågrise (7,2 kg til 32 kg). Udvidelsen på Hamborgvej 7 sker dermed fra 250,0 dyreenheder til 466,07 dyreenheder.

Til produktionen søges om etablering af en ny smågrisestald på ca. 2.480 m² umiddelbart syd for de eksisterende bygninger samt yderligere en stald på ca. 600 m², som placeres hvor to udtjente stalde nedrives.

Der er i nudrift 2 gyllebeholdere på Hamborgvej 7 på hhv. 4.000 m³ og 1.500 m³. I ansøgt drift er der derudover lejet opbevaringskapacitet på 2.200 m³ på Tønningvej 5, 8740 Brædstrup.

Ejendommen er placeret i landzone med ca. 250 meter til nærmeste nabo uden landbrugspligt. Nærmeste samlede bebyggelse er Grædstrup, der ligger ca. 590 meter mod nordves, og nærmeste byzone ligger i Brædstrup ca. 3,1 km mod øst.

Selskabskonstruktion, gødningsproduktion og arealer

Ejendommen indgår i Jacob Lykke Eriksens samlede bedrift, som omfatter fire ejendomme i Danmark og én i Nordtyskland. Bedriften drives fra 1. januar 2009 af selskabet Skovslundvej I/S med cvr.nr. 31999456, som omfatter både husdyrproduktion og markdrift.

Produktionen på de danske ejendomme vil i fremtidig drift omfatte følgende produktioner af søer og smågrise:

Tabel 1.

Ejendom	cvr.nr.	Produktion
Skovslundvej 3, Brædstrup	31999456	2.500 søer med smågrise til 7,2 kg
Hamborgvej 7, Brædstrup	31999456	75.000 smågrise (7,3-32 kg)
Løvevej 44, Bryrup	31999456	Avlsdyr
Hovedgaden 35, Hampen	31999456	Smågrise 7-30 kg

Smågrisene fra de danske anlæg eksporteres til Jacob Lykke Eriksens tyske ejendom, som producerer slagtesvin.

Udbringningsarealerne under Hamborgvej 7 omfatter 822,5 ha. Udbringningsarealet suppleres med 133 ha i form af gylleaftaler. Arealerne under Jacob Lykke Eriksens danske ejendomme fremgår af nedenstående skema sammen med de producerede mængder næringsstoffer i gødning. Bedriftens arealer godkendes under ét for alle ejendomme. Der tillades udspreddning af 1,32 DE pr. ha på egne og forpagtede arealer.

Udbringningsarealerne ligger dels i opland til Randers Fjord og dels i opland til Ringkøbing Fjord. Omkring 174 ha ligger i områder, hvor der skal tages særligt hensyn til grundvand. Det drejer sig om indsatsområde ved Brædstrup og zone omkring Vrads Vandværk. Endelig ligger ca. 29 ha i nitratfølsomt område ved Grane Sø, hvor nitratklassen er ændret til nitratklasse 3

Tabel 2.

Næringsstoffer fra husdyrgødning	Antal DE	kg N	kg P	Arealer
Hamborgvej 7, 8740 Brædstrup				120,7 ha
Svinegylle	466 DE	47.195 kg N	10.367 kg P	
Skovslundvej 3, 8740 Brædstrup				103,2 ha
Dybstrøelse	55 DE	5.483 kg N	1.232 kg P	
Svinegylle	528 DE	44.768 kg N	9.884 kg P	
Løvevej 44, 8654 Bryrup				24,5 ha
Svinegylle	76 DE	7.333 kg N	1.670 kg P	
Hovedgaden 35, 7362 Hampen				74,8 ha
Svinegylle	127 DE	13.474 kg N	3.034 kg P	
Hovedgaden 68, 8654 Bryrup	0	0	0	12,0 ha
Løvevej 31, 8654 Bryrup	0	0	0	62,2 ha
Forpagtninger	0	0	0	425,1 ha
Produceret i alt	1.252 DE	118.253 kg N	26.188 kg P	
Til udbringning på arealer under Hamborgvej 7	1.079 DE	101.794 kg N	22.566 kg P	822,5 ha
Gylleaftaler				
Grædstrup Markbrug Aps, cvr. 29224897	109 DE	11.037 kg N	2.425 kg P	
Jørgen Rødgaard, cvr. 19431576	26 DE	2.203 kg N	486 kg P	
I/S Bakkely, cvr. 17429493	38 DE	3.219 kg N	711 kg P	
Afsat ved gylleaftaler til i alt 133 ha	173 DE	16.459 kg N	3.622 kg P	132,5 ha

Ejere af forpagtede arealer og arealer med gylleaftaler under Skovslund I/S fremgår af tabel 3.

Tabel 3.

Forpagtninger og gylleaftaler	Ejer af	Producent
Peter Højgaard, Slaugballevej 12, 8654 Bryrup	Forpagtet jord	
Bent Jeppesen, Løvevej 17, 8654 Bryrup	Forpagtet jord	
Lars Kristensen, Tværvej 3, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Annette Boesgaard, Stenlykkevej 4, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Tony Buch, Tønningvej 5, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
H.C. Vael, Tønningvej 3, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Lars Høj, Tønningvej 6, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Jens Chr. Mortensen, Fjordvej 137, 5330 Munkebo	Forpagtet jord	
Johannes Mortensen, Kiddegårdsvej 9, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Kenneth Lauridsen, Grumstedbjergvej 6, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Per Kristensen, Løvetvej 27, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Jan Carlsen, Kæmpesmøllevej 12, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Jytte Larsen, Løvevej 32, 8654 Bryrup	Forpagtet jord	
Niels Kjær, Tønningvej 16, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Lars Hartvigsen, Gammelstrupvej 11, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Nybjerg I/S, Bjerggårdsvej 19, 7160 Tørring	Forpagtet jord	
Jens Erik Krogh, Ll. Bredlundvej 4, 7362 Hampen	Forpagtet jord	
Hans Bjerregaard, Gammelstrupvej 5, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Carsten Madsen, Hallevej 8, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Hartly Jacobsen, Tirsvadvej 2, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Knud Aage Petersen, Tirsvadvej 3, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Anders Nielsen, Skovslundvej 6, 8740 Brædstrup	Forpagtet jord	
Jan Bilstrup, Smedebakken 8a, 8740 Brædstrup	Gylleaftalejord	Bakkely I/S, Søbækvej 2, 8740 Brædstrup
Tine Engel, Østergade 18, 3, 1100 Kbh. K.	Gylleaftalejord	Grædstrup Markbrug Aps, Skovslundvej 3, 8740 Brædstrup
Jørgen Rødgaard, Skovslundvej 4, 8740 Brædstrup	Gylleaftalejord	Jørgen Rødgaard, Skovslundvej 4, 8740 Brædstrup

Gylleaftalerne ligger på 3 bedrifter, hvoraf 2 af bedrifterne søger om arealgodkendelse på arealerne, da begge aftaler ligger i grundvandsområde udpeget som indsatsområde med hensyn til nitrat. Der stilles vilkår om at der foreligger godkendelser af disse arealer inden ibrugtagning og § 16-ansøgninger skal indsendes inden 1. juni 2010.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Der skal ansøges om og foreligge godkendelser i henhold til husdyrbrugslovens § 16 inden anvendelse af aftalearealer til udspredning af husdyrgødning som drives af Grædstrup Markbrug aps. med cvr. 29224897 og af Jørgen Rødgaard, cvr. 194315797, idet ansøgningen omfatter aftalearealer på disse ejendomme beliggende inden for nitrat eller fosforfølsomme områder.

MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD

Horsens Kommune har vurderet, at udvidelse af produktionen på Hamborgvej 7 medfører, at der skal udarbejdes en godkendelse i henhold til § 12, stk. 2. Produktionen kan ikke godkendes efter § 12, stk. 3 (som tillæg til tidligere miljøgodkendelse), fordi

den forestående udvidelse har en så omfattende karakter, at der ikke kan skelnes mellem miljøpåvirkning af den eksisterende del af produktionen og den udvidede del af produktionen.

Da bedriften har udbringningsarealer inden for nabokommunerne, Silkeborg Kommune, Hedensted Kommune og Ikast-Brande Kommune, har ansøgningen været til høring i disse kommuner, jf. bekendtgørelse nr. 294 af 31.3.2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug § 21.

Hedensted Kommune har i e-mail af den 25.juni.2009 meddelt: "Samlet set vurderer Hedensted Kommune, at der ikke skal stilles yderligere vilkår til driften af arealer, og at de generelle harmoniregler er tilstrækkelige til at sikre naturbeskyttelsen".

Ikast-Brande Kommune har i svar af den 23. september 2009 ligeledes vurderet, at der ikke skal stilles vilkår til arealerne i Ikast-Brande Kommune ud over lovgivningens generelle regler.

Silkeborg Kommune har fremsendt høringssvar den 23.oktober 2009 og revideret høringssvar den 26.oktober 2009. Det reviderede høringssvar er vedlagt som bilag 18. Silkeborg Kommune stiller en række vilkår, som er indarbejdet i ansøgningen, bl.a. om fosforbalance på udbringningsarealer i opland til en række søer, herunder Tingdalssøerne i Natura2000 område. Endvidere har Silkeborg Kommune kommenteret på udkastet til godkendelsen.

På baggrund af høringssvaret fra Silkeborg Kommune er nogle marker beliggende på § 3-beskyttede arealer taget ud af ansøgningen som udbringningsarealer (mark nr. 070-1a og 070-1b) mens mark nr. 070-0f er tilrettet, så der ikke er overlap til § 3-område.

De hovedhensyn, der har været bestemmende for miljøgodkendelsens vurderinger, er, at der hovedsageligt er tale om en ombygning af en eksisterende stald til smågriseproduktion med anvendelse af bedste tilgængelige teknik samt de generelle beskyttelsesniveauer og de skærpede beskyttelsesniveauer, som gælder for Horsens Kommune for beskyttelse af miljø og naboer i forhold til anlægget. Der stilles særlige vilkår til beskyttelse af fosforfølsomme søer i oplandet til Gudenåen i Horsens og Silkeborg Kommune.

Omlægningen af produktionen skal desuden leve op til beskyttelsesniveauerne i to tidligere, foreliggende afgørelser vedrørende driften af ejendommen og de til bedriften hørende arealer, nemlig Brædstrup Kommunens godkendelse i henhold til Miljøbeskyttelseslovens kap. 5., meddelt den 29. november 2006, for Skovslundvej 3 på baggrund af gennemført VVM-procedure, jf. Tillæg nr. 15 til regionplan, Vejle Amt, 27. oktober 2006, samt screeningsafgørelse vedrørende VVM-pligt for Hamborgvej 7 af 28. november 2006. Kapitel 5-godkendelse omfatter 231 ha af udbringningsarealerne i den foreliggende ansøgning. Det drejer sig om 73 ha under ejendommen Skovslundvej 3, 66 ha under Løvevej 31 og 92 ha forpagtningsaftaler. Disse arealer er således tidligere blev vurderet under ejendommen Skovslundvej 3, som drives af samme ejer. I VVM-screeningen af 28.november 2006 af Hamborgvej 7 indgår 130,52 ha udbringningsarealer.

Bortset fra mark nr. 44-1 og en del af mark nr. 39, til sammen ca. 10 ha, indgår alle ejede og forpagtede udbringningsarealer, som indgik i kap. 5-godkendelsen af Skovslundvej 3 og VVM-screeningen af Hamborgvej 7, også i den nye miljøgodkendelse.

I kap. 5-godkendelsen for Skovslundvej 3 indgik et vilkår om gylleseparation, som ikke er blevet gennemført. Ansøger har den 26. marts 2009 fremsendt redegørelse for, hvordan vilkårene, herunder vilkårene knyttet til gylleseparation, er blevet overholdt.

Horsens Kommune har i brev dateret 29.juni 2009, vedlagt som accepteret ansøgers redegørelse og beskrevet, hvorledes vilkår nr. 14-30 i kap. 5 godkendelsen videreføres.

Vilkårene fra VVM-screeningen af Hamborgvej 7 er videreført i den foreliggende godkendelse på baggrund af ansøgning nr. 4725. Der er redegjort herfor i bilag 10. Vilkårene fra kap. 5-godkendelsen vedrørende anlægget på Skovslundvej 3 videreføres i godkendelse på baggrund af ny ansøgning (nr. 4722) for denne ejendom, mens der er redegjort for arealvilkårene og deres videreførelse i afsnittet om "Påvirkning fra arealerne" i den foreliggende miljøgodkendelse og i tabel, bilag 11.

Horsens Kommune vurderer på baggrund af vilkår om ændret håndtering af farligt affald og spildevand, at affaldshåndtering og spildevandsafledning foregår miljømæssigt forsvarligt samt at ejendommen har udarbejdet en beredskabsplan til sikring mod uheld samt har fremlagt en plan for nødvendige foranstaltninger ved ophør af driften for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand.

Der er ikke med denne godkendelse taget stilling til eventuel godkendelse efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven m.v.

Husdyrbruget må fremover ikke udvides eller ændres med hensyn til anlæg, arealer eller ejerforhold, før der er meddelt tilladelse eller godkendelse heraf i henhold til Lov om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Dyreholdet tillades dog at svinge i henhold til de i denne godkendelse fastsatte vilkår. Etablering, udvidelse eller ændring af halmlade, maskinhal eller kornsilo udgør undtagelser fra ovennævnte krav, men forudsætter indgivelse af anmeldelse af byggeri til kommunalbestyrelsen, jf. § 19 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

GYLDIGHED

Godkendelsen er gældende fra offentliggørelsen og skal som udgangspunkt udnyttes indenfor 2 år fra den er meddelt. Ansøger har på grund af finanskrisen anmodet om, at fristen for at udnytte de bygningsmæssige dele i godkendelsen forlænges til 3 år, dvs. ud over den normalt gældende periode på 2 år.

Horsens Kommune vurderer, at der idet der er produktionsmæssig sammenhæng med produktionen på Skovslundvej 3, hvor der også søges om miljøgodkendelse, kan dispenseres fra de generelle regler og gives en frist på op til 3 år til at gennemføre de bygningsmæssige ændringer. Fristen for udnyttelsen af miljøgodkendelsen fastsættes derfor til 3 år fra godkendelsen er endeligt afgjort i klageinstansen.

RETSBESKYTTELSE

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse jf. reglerne i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 40.

Undtaget fra retsbeskyttelsen er dog vilkårene fra den tidligere godkendelse, hvilket betyder at kommune vil kunne ændre disse vilkår gennem påbud. Ligeledes kan tilsynsmyndigheden gennem påbud ændre vilkårene for at forbedre landbrugets egenkontrol eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn jf. § 53 stk. 2.

Dato for retsbeskyttelsens udløb er 31.12.2017. Kommunen kan dog i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år, jf. § 40, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år.

Da der sker ændring i de eksisterende staldsystemer, opførelse af ny staldbygning og udvidelse af dyreholdet skal der udarbejdes en ny samlet godkendelse til ejendommen, idet det er vurderet, at det fremover ikke vil være muligt at adskille den tidligere godkendte produktion fra den ansøgte udvidelse.

I bilag 16 og 17 er der lavet en opstilling af de eksisterende vilkår, og opgjort hvilke vilkår der hhv. bortfalder, fortsætter og revideres.

Alle nye vilkår vil være omfattet af en retsbeskyttelse på 8 år. Det fremgår af bilag 9 hvilke vilkår der er overført og dermed ikke har en retsbeskyttelse

Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2017. Kommunen kan dog i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år, jf. § 40, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

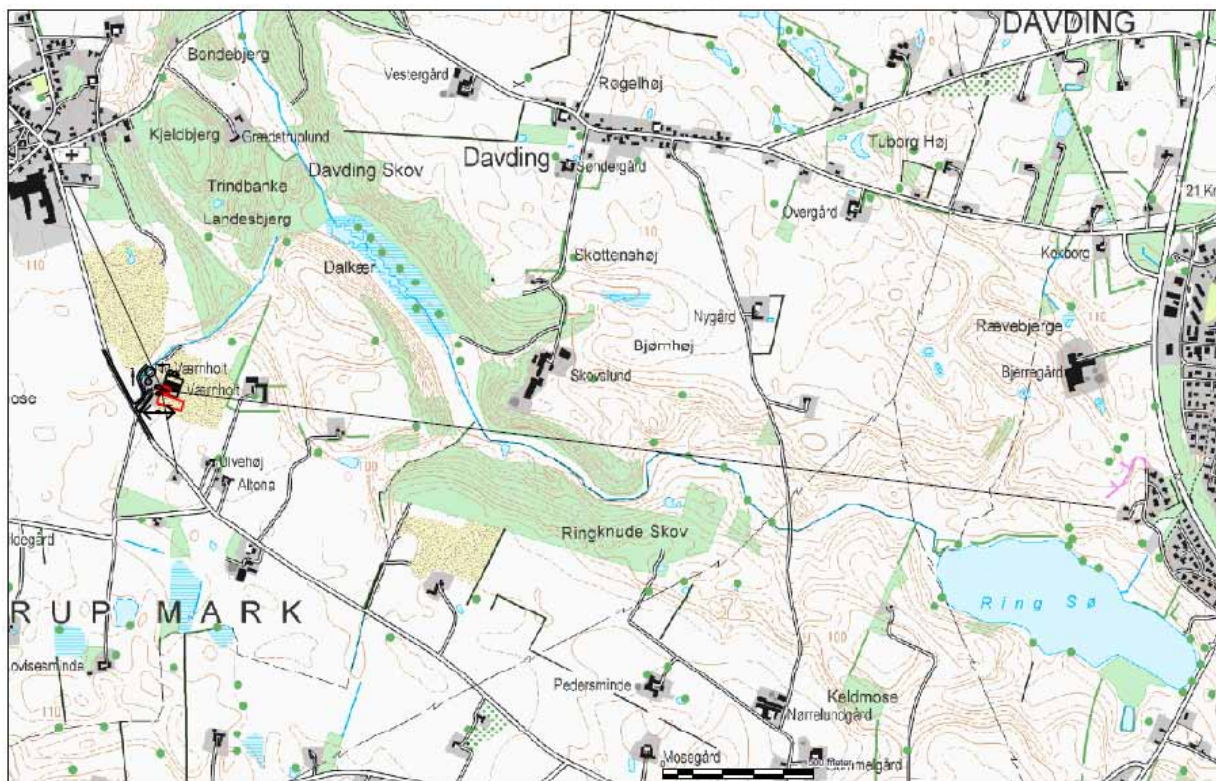
BYGGE- OG BESKYTTELSESLINIER, FREDNINGER MV.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Afstandene fra staldanlægget til nærmeste omgivelser er angivet i nedenstående tabel og den geografiske placering af anlæg i forhold til naboer fremgår af figur 1. Se endvidere i afsnit med lugtberegning afstande i forhold til lugtcentrum.

Tabel 4.

Afstand i meter fra staldanlæg til:		Husdyrgødnings- bekendtgørelsens krav:
Beboelse på samme ejendom	20	15 meter
Nabobeboelse	220	50 meter
Samlet bebyggelse	752	100 meter
Byzone	1950	300 meter
Naboskel	100	30 meter
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>25	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	>50	50 meter
Vandløb (herunder dræn og søer)	100	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	270	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	>25	25 meter

Figur 1. Ny Værnholt, nærmeste nabo (250 m), nærmeste samlede bebyggelse (590 m) og nærmeste byzone (3,1 km)(vist med streger).

Ny Værnholt (Hamborgvej 7) er placeret i landzone med ca. 250 meter til nærmeste nabo uden landbrugspligt (syd for anlæg, se figur 1). Nærmeste område, udlagt til boligområde (samlet bebyggelse), er Grædstrup, der er beliggende ca. 590 meter nordvest for Ny Værnholt. Lokalplanområde 21.36 (erhvervsområde for Grædstrup Stål) er udlagt i sydkanten af Grædstrup i en afstand fra Ny Værnholt på ca. 550 m. Nærmeste byzone ligger i Brædstrup ca. 3,1 km mod øst.

Nærmeste husdyrproduktion med over 75 DE er en smågriseproduktion på Hamborgvej 10 ca. 600 m syd for ejendommen Hamborgvej 7, jf. oplysninger i CHR-register.

Anlægget ligger ca. 50 m indenfor en skovbyggelinie og umiddelbart udenfor fjernomgivelseslinie om Grædstrup Kirke. Området som angiver kirkens fjernomgivelser, er samtidig i følge regionplan 2005 for Vejle amt udpeget som område, hvor skovplantning er uønsket.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Horsens Kommune vurderer, at de ny bygninger opføres i tilknytning til eksisterende byggeri og er nødvendige for den landbrugsmæssige drift. Anlægget kan derfor placeres inden for skovbyggelinien, uden at der kræves særlig dispensation.

På den baggrund vurderer kommunen, at ændringen af anlægget vil være i overensstemmelse med afstandskrav, bygge- og beskyttelseslinier og fredninger i området, og der stilles ikke vilkår for drift og egenkontrol i relation hertil. Med hensyn til placering af læhegn, se næste afsnit.

PLACERING I LANDSKABET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Anlægget er placeret ca. 700 m syd for Grædstrup og ca. 70 m øst for Hamborgvej. Anlægget ligger i et småbakket landskab vest for ådal ved Dalskær Mose og med et kuperet skovområde beliggende omkring Landesbjerg mod nordøst. Landbrugsarealerne i området er præget af grusgravning. Selve anlægget ligger på en bakketop omgivet af stejle skråninger især mod nordøst.

Staldbygningernes højde vil i fremtiden ligge på 5,6 - 8,4 m, mens de to eksisterende kornsiloer nord for staldene, se figur 3, er ca. 13 m høje med en diameter på 14,5 m. Gyllebeholderne er begge ca. 2 meter over niveau og har en diameter på henholdsvis 21 og 31 meter

Anlægget er omgivet af marker i retableret grusgravsområde. Umiddelbart nord for anlægget ligger en grusgrav på ca. 8 ha, som tilhører ejendommen, og som planlægges retableret til landbrug indenfor 1-2 år.

Landskabet nordøst for anlægget omfatter et skovområde omkring Landesbjerg, Davding Skov, Dalkær mose og et overdrevarsareal. Dette område er i regionplanen for Vejle Amt, 2005, udpeget som værdifuldt landskab og større uforstyrret landskab. Indenfor 1000 m fra anlægget ligger der flere moser, overdrev, søer og vandløb, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Hamborgvej ligger højere end anlægget, og der er fra vejen udsigt over både anlæg og det kuperede, bagvedliggende landskab.

Der er ikke udvendig belysning eller ovenlysvinduer i staldene, så den udvendige lyspåvirkning begrænser sig til lys fra staldvinduer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at indsynet til det udvidede bygningsanlæg fra Hamborgvej vil udgøre den væsentligste landskabsmæssige påvirkning af produktionsudvidelsen. Der vil være indsyn til hele anlægget fra Hamborgvej, mens indsynet til anlægget fra de lavereliggende naturarealerne mod nord og nordøst ikke vil påvirkes nævneværdigt, da de ny staldanlæg placeres syd for de eksisterende staldbygninger med samme højde som disse og dermed skjult for indsyn fra nord.

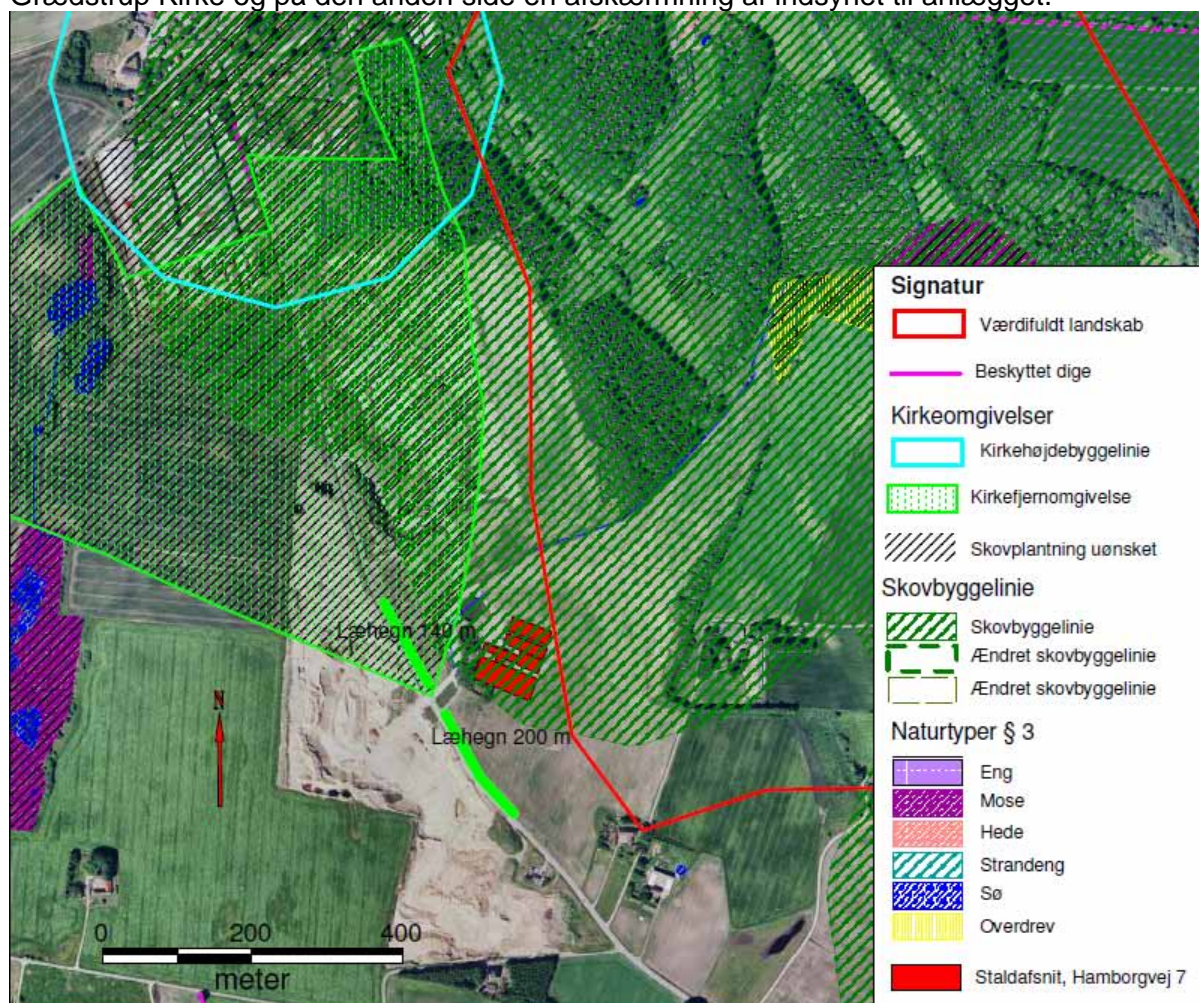
Kommunen stiller på baggrund af placeringen i værdifuldt landskab og større uforstyrret landskab vilkår om etablering af et læhegn, som skærmer anlægget mod indsyn fra Hamborgvej. Dette er i overensstemmelse med ansøgers planer herom. Kommunen lægger især vægt på afskærmning af indsyn til gyllebeholdere, siloer og den ny stald. Udsigten til ådalen omkring Dalkær mose og skovene syd for Grædstrup skal så vidt muligt bevares, hvor der ikke samtidig er indsyn til anlægget.

Indsynet til Grædstrup Kirke ønskes friholdt fra syd, jf. forrige afsnit, ved beskyttelse af kirkens fjernomgivelser, og skovplantning er uønsket i et område på begge sider af Hamborgvej nord for anlægget. Dette er i konflikt med ønsket om at skjule anlægget på Hamborgvej 7 med et læhegn. Kommunen vurderer dog, at et læhegn, som placeres nord-syd langs Hamborgvej vil være et fornuftigt kompromis mellem bevarelse af indsynet til kirken og en afskærmning af anlægget.

Læhegnet skal udformes som tre-rækket læhegn langs Hamborgvej på to strækninger. En strækning syd for indkørslen på ca. 200 m, som skal skærme indsynet til den nye

stald, og en strækning nord for indkørslen på ca. 140 m, som skal skærme indsynet til gyllebeholderne.

Kommunens samlede vurdering af husdyrbrugets placering i landskabet er således baseret på en afvejning af hensynet til på den ene side udsigten over landskabet og til Grædstrup Kirke og på den anden side en afskærmning af indsynet til anlægget.

Figur 2. Læhegn ved Hamborgvej skal så vidt muligt skjule anlæg, men bevare udsyn til kirke og ådal.

Kommunen vurderer desuden, at der på baggrund af de landskabelige hensyn skal stilles vilkår om, at overflødiggjorte bygninger fjernes ved produktionens ophør, jf. afsnit om husdyrbrugets ophør og vilkår nr. 8.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Der skal inden udgangen af 2011 etableres et tre-rækket læhegn langs Hamborgvej. Læhegnet skal placeres, jf. figur 2, med en længde på ca. 200 m syd for indkørslen til ejendommen og ca. 140 m nord for indkørslen. Læhegnet skal bestå af træer og buske, som er almindelige for egnen og efter de retningslinjer, der er angivet i Skov- og Naturstyrelsens Skov-info nr. 13 om træer og buske til skovbryn, læhegn og vildplanter.

HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

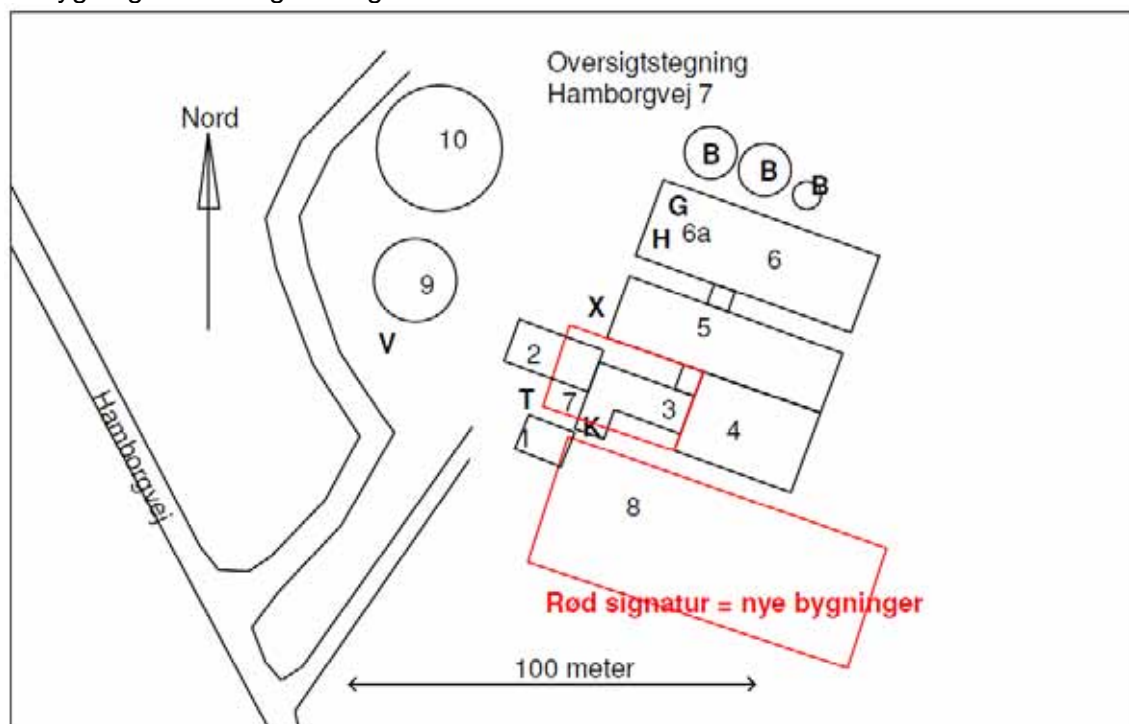
HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Tabel 5.

Produktionstype	Dyrekategori	Nudrift			Ansøgt drift		
		Antal	Antal stipladser	Antal DE	Antal	Antal stipladser	Antal DE
Bygning 6. Toklimastald, delvis spaltegulv m. køling	Smågrise 7,2-32 kg	13.500	2.100	83,9	13.500	2.100	83,9
Bygning 5. Toklimastald, delvis spaltegulv	Smågrise 7,2-32 kg	10.120	1.575	62,9	10.120	1.575	62,9
Bygning 2-3 Toklimastald, delvis spaltegulv (ombygges)	Smågrise 7,2-32 kg	7.300	1.150	45,4	7.300	1.150	45,4
Bygning 8. Toklimastald, del-vis spaltegulv m. køling (ny)	Smågrise 7,2-32 kg	-	-	-	34.800	5.500	216,3
Bygning 4. Toklimastald, delvis spaltegulv	Smågrise 7,2-32 kg	9.280	1.450	57,7	9.280	1.450	57,7
Total antal DE		40.200	6.275	250,0	75.000	11.775	466,07

Anlægget på Hamborgvej nr. 7 består af stuehus (bygning 1), værksted, foderlade samt driftsbygninger med husdyr nummereret 2 – 6. Foderladen, 6A, er bygget sammen med stald nr. 6. I forbindelse med udvidelsen ønskes der bygget to nye stalde, bygning 7 og 8. Bygningerne fremgår af figur 3.

Figur 3. Oversigt over bygninger og anlæg, Hamborgvej 7.

Skematisk oversigt over bygninger, numre henviser til figur 4

Bygning nr.	Anvendelse Taghæld°	Grundplan m ²	Højde m	
1	Stuehus (rives ned)			
2	Smågrise (rives ned)	25 x 8,80 = 220 m ²	4,8	25
3	Smågrise(rives ned)	30 x 8 = 240 m ²	4,5	25
4	Smågrise	30,2 x 19,68 = 594 m ²	6,5	20
5	Smågrise	14,5 x 55 = 797 m ²	5,6	20
6	Smågrise	40 x 23,65 = 946 m ²	7,3	20
6A	Foderlade	16 x 23,62 = 378 m ²	8,4	20
7	Ny stald	20 x 30 = 600m ²	6,5	20
8	Ny stald	80 x 31 = 2480 m ²	7,3	20
B	Kornsiloeer	diameter: 14,5 m	h: 13,5	
m				
H	Indendørs fodersilo			
G	Male/blande anlæg			
K	Olietank (fyringsolie)			
T	Septiktank			
V	Døde dyr			
X	Forrum			

Bygning nr. 2 og 3 med et samlet areal på 460 m² nedrives, og der ønskes etableret to nye to-klimastalde markeret med rød signatur på figur 3. Den ene (bygning 7) ønskes placeret delvis samme sted som bygning 2 + 3 og med samme antal stipladser (1.150). En større toklimastald (bygning 8) med 5.500 stipladser ønskes placeret syd for de eksisterende bygninger. Indgangen til anlægget placeres i forbindelse med bygning 7.

Der etableres ikke gyllekanaler med gyllekummer, men vaccumudsugning, hvilket hindrer etablering af skrabere. Det sikres, at der ikke står gylle i kanalerne ved hyppig udslusning 1-2 gange om ugen.

Smågrisestaldene indrettes i henhold til BAT Byggeblad nr. 106.03-52, dvs. med fast gulv i lejearealet og spaltegulv i gødearealet og overbrusningsanlæg til smågrise over 20 kg. Smågrisestalden rengøres efter hvert hold ved iblødsætning og efterfølgende højtryksrensning med koldt vand. Staldene desinficeres med hydratkalk. Drikkepipler er placeret over fodertrug for at minimere vandspild.

Den eksisterende stald nr. 6 er etableret med et gyllekølingsanlæg, og der etableres et nyt gyllekølingsanlæg i den ny stald nr. 8. Gyllekølingsanlægget er dimensioneret i forhold til varmebehovet, og det er derfor fravalgt at etablere gyllekøling i de eksisterende stalde nr. 3, 4 og 5 og i den ændrede stald nr. 7.

Markdriften sker fra ejendommen Skovslundvej 3, så der påfyldes ikke marksprøjte eller forbruges vand til vask af maskiner, og der er ingen befæstede arealer med afløb på ejendommen, så gyllebeholderne tilledes ikke vaskevand/regnvand udover fra selve staldanlægget.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at udgangspunktet for ansøgningen er korrekt på baggrund af det konstaterede produktionsomfang ved tilsyn af ejendommen.

Det vurderes, at der er søgt om et realistisk dyrehold i de angivne bygninger, idet årsproduktion af smågrise svarer til 6,4 gange antal stipladser.

Det valgte staldsystem til smågrise – to-klimastald indrettet efter BAT-byggeblad – vurderes at leve op til bedste staldsystem for smågrise.

Kommunen stiller nedenstående vilkår til produktionen med henblik på at begrænse miljøpåvirkningen til det niveau, som er beskrevet og beregnet i ansøgningen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Godkendelsen til dyreholdet på Hamborgvej 7 omfatter 75.000 smågrise (7,2 kg til 32 kg) svarende til 466,07 dyreenheder (DE). Inden for dette produktionsniveau tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides. Til dokumentation for at produktionen ligger indenfor godkendelsens rammer skal der, hvis Horsens Kommune kræver, indsendes kopier af relevante dele af afsluttede årsskatteregnskaber og gødningsregnskaber. Kopierne skal indsendes til kommunen senest 14 dage efter, at kravet er meddelt virksomheden. Dokumentationen skal opbevares i mindst 3 år.
- De ny smågrisestalde (bygning 7 og 8) skal etableres i henhold til BAT-byggeblad nr. 106.03-52.

VENTILATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Alle stalde i ansøgt drift vil have diffus ventilation med afkast i tag 6-7 m over terræn og luftindtag via loftrum. Afkastene er placeret i tagflade i niveau med tagryggen. Der nedrives to ældre staldbygninger med undertryksventilation (bygning 2 og 3). Ventilationsanlægget styres af en computer, der løbende måler temperaturen og luftfugtigheden i stalden.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes, at det beskrevne ventilationssystem er det bedste set i relation til energiforbrug, når det sikres at filtre og luftindtag jævnligt efterses og vedligeholdes.

Antallet af stipladser forøges fra 6.275 til 11.775 med uændret ventilationssystem uden luftrensning. Lugtafgivelsen fra anlægget forventes derfor at stige med ca. 90 pct. Anlægget overholder dog kriterier for lugtgener, se afsnit om lugt.

Kommunen vurderer på baggrund af dette, at ventilationssystemet og den emission det medfører, ikke giver anledning til øgede gener for de omkringboende, når det sikres at anlægget kører optimalt. Der er derfor stillet et vilkår som sikrer at ventilationssystemet rengøres og kontrolleres med jævne mellemrum.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Virksomheden skal føre kontrol med ventilationssystemet, som sikrer at filtre og luftindtag holdes rene. Der skal som minimum foretages et årligt serviceeftersyn af ventilationssystemet, og dokumentation for dette kunne fremvises på forlangende (logbog, kvitteringer for filtre mv.).

FODRING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der fodres med tørfoder til alle dyr og foderet blandes på ejendommen. Korn opbevares i to kornsiloer á 1.000 ton nord for staldene og øvrige foderemner opbevares i foderlade, se figur 3.

Der anvendes fasefodring, idet smågrisene fodres med 3 foderblandinger, der svarer til deres vægt og udvikling.

Der anvendes fytase for at forøge smågrisenes udnyttelse af fosfor i foderet.

Foderforbrug og indhold af råprotein er i ansøgningen ikke ændret i forhold til normalt; men foderets indhold af fosfor er til alle dyr reduceret til 5,1 g P/FE. I nudrift var foderets fosforindhold reduceret til 5,2 g P/FE.

For at fastholde niveauet for fosfor og dermed begrænse udbringningsarealernes belastning med fosfor er der beregnet en type-2-foderkorrektion for fosfor på 0,939. Arealernes gennemsnitlige belastning er beregnet til 3,2 kg P/ha/år.

Da ansøgningen er indsendt i oktober 2007, skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes efter følgende formel gældende efter 1.10.2007:

$$\left(\frac{FE_{sv} \text{ pr. produceret gris} \times g \text{ fosfor pr. FE}_{sv}}{1000} \right) - \left(\frac{(\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0049}{\text{kg P pr. kg tilvækst}} \right) / 0,144$$

Korrektionsfaktoren er beregnet på basis af oplysningerne i ansøgningen om en fodertildeling på 2,03 FE_{sv} pr. kg tilvækst (svarende til normen efter 1.10.2007), 5,1 kg P pr. FE_{sv}, en indgangsvægt på 7,2 kg og en udgangsvægt på 32,0 kg.

Ved fastsættelse af en foderkorrektion er ansøger fritstillet med hensyn til at ændre på de nævnte variabler, så længe foderkorrektionsværdien ikke er overskredet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlige øget påvirkning af omgivelserne og at håndteringen er indrettet så eventuelt spild kan opsamles.

I henhold til BREF-dokument for intensiv fjerkræ- og svineproduktion er det BAT at anvende fasefodring og fytase. Der stilles derfor vilkår om, at bedriften skal anvende fasefodring og fytasetilsætning med henblik på at leve op til kravet om BAT. Den kvantitative effekt heraf på ammoniak og næringsstofindhold er dog ikke beregnet. Både fasefodring og fytasetilsætning har en entydig positiv miljømæssig effekt, idet begge tiltag forbedrer smågrisenes næringsstofudnyttelse, uden at der udskilles flere

næringsstoffer med gødningen. Fytasetilsætning kan i fremtiden eventuelt erstattes af andre virkemidler med tilsvarende virkning på fosforoptagelse

Det vurderes, at kombinationen af et dyretryk på 1,32 DE/ha og en reduktion i foderets fosforindhold svarende til en type-2-foderkorrektion på 0,939 vil være tilstrækkelig til at sikre, at udbringningsarealerne maksimalt tilføres et årligt fosforoverskud på 3,2 kg P pr. ha set som et gennemsnit på alle arealer.

Med henblik på at kunne føre tilsyn med overholdelse af type 2 korrektionerne stilles der vilkår om at ansøger tilvejebringer dokumentation herfor. Det kan f.eks. ske ved tilmelding til anvendelse af Plantedirektoratets gødningskema A2.

Ansøger har ikke ønsket at anvende et reduceret indhold af protein i foderet som virkemiddel til at reducere ammoniak og nitratbelastning af overfladevand. Dette vurderes at være acceptabelt, da kravene til ammoniakemissionen er overholdt ved etablering af gyllekølingsanlæg, og nitratbelastningen er reduceret ved hjælp af det anvendte sædskifte og ekstra efterafgrøder /mellemafgrøder.

Det vurderes dermed at det anvendte foder lever op til kravene i BAT

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Smågrisene skal fodres med et foder der har et indhold af fosfor der er svarende til en type 2 korrektion på 0,939 beregnet efter følgende formel:

$$((\text{FEsv pr. produceret gris} \times \text{g fosfor pr. FEsv} / 1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0049 \text{ kg P pr. kg tilvækst})) / 0,144$$

Korrektionsfaktoren er beregnet på basis af oplysningerne i ansøgningen

- a. 2,03 FEsv pr. kg tilvækst (normen efter 1.10.2007)
- b. 5,1 kg P pr. FEsv,
- c. Indgangsvægt på 7,2 kg
- d. Udgangsvægt på 32,0 kg.

Alle smågrise på bedriften skal leve op til dette krav. Dokumentation derfor skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Det kan f.eks. være effektivitetskontrol, foderkontrol, ajourfør foder- planer eller afregninger fra slagteri eller lignende.

- Der skal anvendes fasefodring ved smågrisene
- Der skal tilsættes fytase til smågrisenes foder svarende til minimum af producentens anbefalede dosis med tilsvarende reduktion af fosfor i foderet. Fytase kan eventuelt erstattes af et andet middel med tilsvarende effekt på fosforudnyttelsen. Anvendelsen skal på forlangende kunne dokumenteres gennem f.eks. indlægssedler eller analyser.

ENERGI- OG VANDFORBRUG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Anvendte ressourcer på ejendommen:

Energi

Bedriftens årlige energiforbrug er opdelt i forhold til el, olie, (fyringsolie) og dieselolie.

Elforbruget anvendes primært til drift af ventilations-, gyllekølings- og fodringsanlæg.

Elforbruget i nudrift er angivet som det reelt forbrugte for regnskabsåret 2006. Ud fra nudrift samt normtal er forbruget i ansøgt drift beregnet.

Energi	Nudrift	Ansøgt
Elforbrug	309.200 kWh	657.200 kWh
Olie	12.500 l	27.000 l

Ingen egenproduktion af energi, udover den varme der indvindes ved gyllekølingen.

Vand

Vandforbruget for produktionen i nudrift er angivet i forhold til vandforbruget i 2006. Ansøgt drift er beregnet ud fra normtal og nudrift.

Vand m3	Nudrift	Ansøgt
Drikkevand	3720	8590
Vask af stalde	620	1320
	4340	9910

Vandforsyning; Grædstrup vandværk

Der anvendes primært energi til ventilations-, gyllekølings- og fodringsanlæg og til transport. Ventilation og gyllekølingsanlæggene styres elektronisk, mens energiforbruget til fodringsanlæg og transport styres ved personlig betjening. Lysstofrør udskiftes løbende til lavenergirør.

Da lastbiltransport på landevej er ca. 5 gange mere brændstoføkonomisk end traktorkørsel, jf. Landscentret, Info - Byggeri og Teknik nr 1513, 2006, har ansøger reduceret energiforbruget til transport ved at tilrettelægge logistikken omkring udbringning af husdyrgødning, således at der køres med lastbil til forpagtede gyllebeholdere ved de fjernestliggende udbringningsarealer og derfra udbringes med traktor og gyllevogn på markerne, se afsnit om transport. Varmen fra gyllekølingsanlæggene bruges til opvarmning af de staldsektioner, hvor der er varmebehov samt til personalefaciliteter. Der vurderes at være et kontinuert varmebehov hele året.

Vandforbruget udgøres af drikkevand til dyr (87%) og vaskevand (13%). Vandspild reduceres ved at drikkepipler er placeret i forbindelse med fodertrug, og hver sektion sættes i blød via overbrusningsanlægget inden vask med koldt vand i højtryksrenser

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

De allerede beskrevne tiltag som rengøring efter hvert hold af ventilationssystemerne i forbindelse med almen vask og rengøring efter hvert hold, hvilket begrænser modstanden, og dermed holder strømforbruget til ventilationen på minimumsbehovet, gyllekøling og genanvendelse af varmen, kontrol af ventilationsudstyr og fortsat fokus på elforbruget vil sikre at ejendommens energiforbrug optimeres

Da Horsens Kommunes BAT-niveau for energi- og vandforbrug er fastlagt ud fra BREF-referencedokument, der vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, hvilket er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer*, vurderer Horsens Kommune, at niveauet for BAT på energiforbruget er opnået ved de allerede eksisterende tiltag. Såfremt disse fortsættes i ansøgt drift, hvilket det fremgår af ansøgningen, at de gør, vurderer Horsens Kommune, at niveauet for BAT er opnået for energiforbruget.

Kommunen vurderer, at energi- og vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion.

Der stilles vilkår om årlige opgørelser af energi- og vandforbrug og om årlig service af ventilationssystemet. Vilkåret fremgår under afsnittet om egenkontrol.

Der stilles også vilkår om, at anlæggene gennemgås af energikonsulent med henblik på at vurdere mulighederne for at minimere energiforbruget.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Virksomheden skal inden den 1. juni 2010 få foretaget en vurdering af projektet af en energikonsulent. Resultatet af gennemgangen skal fremvises på forlangende. Såfremt der fremkommer forslag til væsentlige forbedringer i form af realistiske energibesparende tiltag skal disse gennemføres.

SPILDEVAND HERUNDER REGNVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Vaskevand og drikkevandsspild fra staldafsnittene ledes med gyllen til gylletankene, se bilag 4. Vaskevand og drikkevandsspild til gyllebeholderen er indeholdt i beregningen til opbevaringskapacitet

Der er i ansøgningen beregnet et forbrug af vaskevand i ansøgt drift på 1.320 m³ svarende til en stigning på 113 pct. i forhold til nudrift. Beregningen er foretaget ved at lægge normtal for den udvidede produktion (+34.800 smågrise) til det faktiske forbrug i nudrift.

Sanitært spildevand fra ejendommen ledes til septiktank.

Drikkevandsspildet forventes at stige fra 599 m³ l til 1.118 m³ svarende til stigningen i dyreholdet

Ejendommens nuværende afløbsforhold fremgår af bilag 3.

Markdriften sker fra ejendommen Skovslundvej 3, så der påfyldes ikke marksprøjte eller forbruges vand til vask af maskiner, og der er ingen befæstede arealer med afløb på ejendommen, så gyllebeholderne tilledes ikke vaskevand udover fra selve staldanlægget.

Regnvand fra tagflader ledes ud på terræn, jf. bilag 3

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at der er behov for at redegøres for at kapaciteten i gyllebeholderen er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand, herunder regnvand, i ansøgt drift. Der er derfor stillet et vilkår om dokumentation af dette i forbindelse med tilsyn.

Ejendommen er beliggende på en bakketop, hvor bortledning af regnvand indebærer erosionsproblemer på skrænterne nedenfor ejendommen.

Dalbæk, som er et B3-målsat kommunalt vandløb beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3, ligger ca. 700 m nordøst for ejendommen i kuperet terræn. Terrænet falder næsten 30 m på denne strækning, og er udformet som en tragt, der ender i en smal slugt nede ved vandløbsdalen ved Dalbæk. Der tydelige tegn på erosion fra marken ned mod slugten.

Vandløbet er præget af ekstremt dårlige fysiske forhold på strækningen, der sætter sine præg på de biologiske forhold. Da sandtransport og udvaskning af næringsstoffer forværrer tilstanden af vandløbet, er det vigtigt, at der laves foranstaltninger, som begrænser de påvirkninger, der allerede finder sted - samt forebygger risikoen for yderligere påvirkninger, der vil komme som resultat af en udvidelse af tagflader på ejendommen.

For at begrænse sandtransport og udvaskning af næringsstoffer til Dalbæk stilles der vilkår om udlægning af bræmmer ved grøften ved marken (se afsnit om natur), og reduktion af udledningshastigheden på vandet, der kommer fra tagfladerne på ejendommen.

Idet der opføres nye bygninger vil dette således medføre et behov for at reducere påvirkningen af vandløb mv. ved kraftig regn.

For at efterleve kommunens spildevandsplan omkring "Servicemål, sikkerhedsfaktor og bassiner" skal regn- og overfladevandsafledningen fra de ca. 3100 m² tagflade (beregnet til mindst 47 l/sek.) og evt. øvrige befæstede arealer, reduceres via et internt / privat forsinkelsesbassin, således at afledningen til drænledningen bringes ned på maksimalt 5 l/sek..

Dette kan gøres via enten et lukket eller et åbent bassin, der er dimensioneret for højst et overløb hvert 20. år, hvis overløbene sker til drænledningen. Yderligere bør bassinet for at være fremtidssikret etableres med en sikkerhed på + 30 %.

Et forsinkelsesbassin skal - afhængigt af den valgte udformning - kunne rumme ca. 80 m³ regnvand for at opnå den nævnte afledningshastighed fra den ny tagflade. Forsinkelsesbassinet skal placeres, så der ikke er risiko for tilløb af gylle i tilfælde af brud på gyllebeholdere, og således at det bortledte regnvand ikke ledes til terræn oven for fangvold, se afsnittet "Driftsforstyrrelser og Uheld". Udledningen fra forsinkelsesbassinet kan f.eks. udledes via den rørlagte grøft under fangvold.

I henhold til Horsens Kommunes rensningsplaner for det åbne land ligger ejendommen i et område, hvor der stilles krav til fosforrensning af husspildevand, jf. regionplanen for Vejle Amt. Ansøger har modtaget brev af 19. juni 2009 om, at der stilles skærpede krav til reduktion af organisk stof, fosfor og nitrifikation (SOP). Kravene skal være opfyldt med frist den 18. oktober 2010.

Da ejendommen ligger i et område med førsteprioritet til at forbedre spildevandsrensningen, har Horsens Kommunes Spildevandsafdeling i 2009 meddelt denne ejendom, såvel som andre berørte ejendomme i området påbud om forbedret spildevandsrensning. Sagsbehandling i forbindelse med forbedring af de sanitære

spildevandsforhold på ejendommen vil derfor ske uafhængig af denne godkendelse, og der er derfor ikke stillet vilkår vedr. dette i denne godkendelse.

Der skal i forbindelse med byggesagsbehandlingen redegøres for, om spildevandet fra personaleforholdene i den projekterede staldbygning skal tilledes det eksisterende spildevandsanlæg eller alternativt om der ikke skal etableres personalefaciliteter.

Kommunen vurderer under forudsætning af opfyldelsen af de stillede vilkår, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand vil ske miljømæssigt forsvarligt.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles der følgende vilkår vedr. spildevandshåndteringen.

- Der skal i forbindelse med opførelsen af de nye stalde etableres et forsinkelsesbassin som sikrer at der maksimalt afledes maks. 5 l regnvand i sekundet fra tagflader fra ny bygninger. Inden opførelsen skal der fremsende plan over bortledning af spildevand og regnvand, inkl. forsinkelsesbassin, til kommunens godkendelse.

AFFALD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Affaldshåndtering

Tabel 6.

Type	Opbevaring	Afleveres til
Sprøjterester samt emballage	Markdrift foregår fra Skovslundevej 3 og der opbevares ikke sprøjterester el. lign. på ejendommen	
Medicinrester, kanyler		Dyrlæge eller apotek
Plastikaffald		Til offentlig renovation og genbrugsplads
Døde dyr	Døde dyr opbevares under kadaverskjul – se placering på oversigtstegning	Destruktionsanstalt, DAKA

Døde dyr

Døde dyr opbevares i kølecontainer indtil afhentning til DAKA. Afhentning sker en gang om ugen eller efter behov. På oversigtstegning, bilag 2, er placering af døde dyr markeret med V.

Fast affald

Al fast affald opbevares fjernes fra ejendommen og opbevares på Skovslundevej 3.

Olie og kemikalieaffald

Markdrift sker fra Skovslundevej 3 og der opbevares derfor ikke olie og kemikalieaffald på ejendommen.

Brugte kanyler samt tomme medicinflasker fra veterinærmedicin afleveres til dyrlæge eller apotek.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen efter de gældende regler samt at bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med kommunes affaldsregulativ.

Animalsk affald, herunder døde dyr, skal bortskaffes til autoriseret destruktionsanstalt. Indtil afhentning skal de opbevares i container eller overdækket på en dertil indrettet afskærmet plads, hvor dyrene ikke er synlige fra vejen og således, at der ikke opstår uhygiejniske forhold, jf. gældende bekendtgørelse nr. 439 af 11/05 2007 om opbevaring af døde dyr. Da bedriften har over 500 DE skal kølecontainere være placeret på cementeret underlag, som er sikret mod ådselædende dyr ved indhegning, jf. § 3, stk. 6 og § 4, stk. 2. Det er Fødevarestyrelsen som er myndighed på området.

Opbevaring af farligt affald skal ske forsvarligt og i henhold til gældende regler, fx under tag med fast bund med opkant uden mulighed for afløb og med opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumfanget af den største benyttede beholder/tromle, eller indendørs på tæt befæstet areal. Ved spild eller uheld må flydende affald ikke kunne løbe i afløbssystemet eller forårsage forurening af jorden eller grundvandet.

Kommunen vurderer, at opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt.

Kommunen vurderer, at der ikke vil være problemer med hensyn til affaldsbortskaffelsen fra virksomheden. Håndtering af affald er omfattet af de generelle regler og der er derfor ikke stillet særlige vilkår til ejendommens håndtering af affald.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående stilles der ikke vilkår for drift og egenkontrol ud over gældende lovkrav.

HJÆLPESTOFFER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er på ejendommens BBR registreret en olietank til fyringsolie installeret i 1982

Tanken er placeret indendørs på betongulv i bygning 3 se bilag 2 (K). Der opbevares ikke handelsgødning, pesticider, olieaffald eller kemikalieaffald på Hamborgvej 7.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Olietanke skal opbevares i henhold til gældende regler i olietanksbekendtgørelsen. Af denne fremgår der bl.a. en forældelsesfrist på overjordiske tanke på 30 år, hvilket betyder at tanken skal udskiftes senest i 2012.

Det vurderes, at placering af tanke, tankning og håndtering af olieprodukter på fast bund reducerer risikoen for forurening af jord og grundvand. Det vurderes dermed at olietanken til fyringsolie opbevares uden risiko for forurening, og der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

Da der ikke opbevares handelsgødning, pesticider, olieaffald eller kemikalieaffald på Hamborgvej 7, stilles der ikke yderlige vilkår vedrørende hjælpestoffer.

DRIFTSFORSTYRELSE ER UHELD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er ikke udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af en række kritiske situationer. Beredskabsplanen indsendes sammen med byggeanmeldelsen, da beredskabsplanen afhænger af den endelige placering af eltavler og stophaner i de nye bygninger.

Forurening med gylle

Der vil kunne ske brud på gyllebeholdere ved påkørsel eller lignende, samt utilsigtet udpumpning af gylle og spild fra omhældning til gyllevogn.

Gylle suges altid op af gylletanken med kran på gyllevognen, der har et overløbsrør til gyllebeholderen, således at risikoen for spild af gylle er minimeret.

Ejendommens to gyllebeholdere ligger henholdsvis ca. 12 m og 25 m fra en grøft, som leder vand ned mod § 3-beskyttede naturområder omkring Dalbækken og Dalbæk Mose..

Strøm- og vandsvigt

Ved strømsvigt vil manglende ventilation kunne medføre iltmangel i stalden, og driften af gyllekølingsanlægget vil ophøre.

Der er installeret et alarmeringssystem, der underretter ejeren.

Ved svigtende vandforsyning eller sprængte vandrør kan der opstå mangel på drikkevand. Vandforsyning efterses regelmæssigt.

Forurening med olie og kemikalier

Der opbevares og håndteres hverken handelsgødning eller pesticider på ejendommen. Der stilles vilkår om opbevaring og tankning af diesel på fast gulv uden dræn eller fald mod åbningen.

Brand

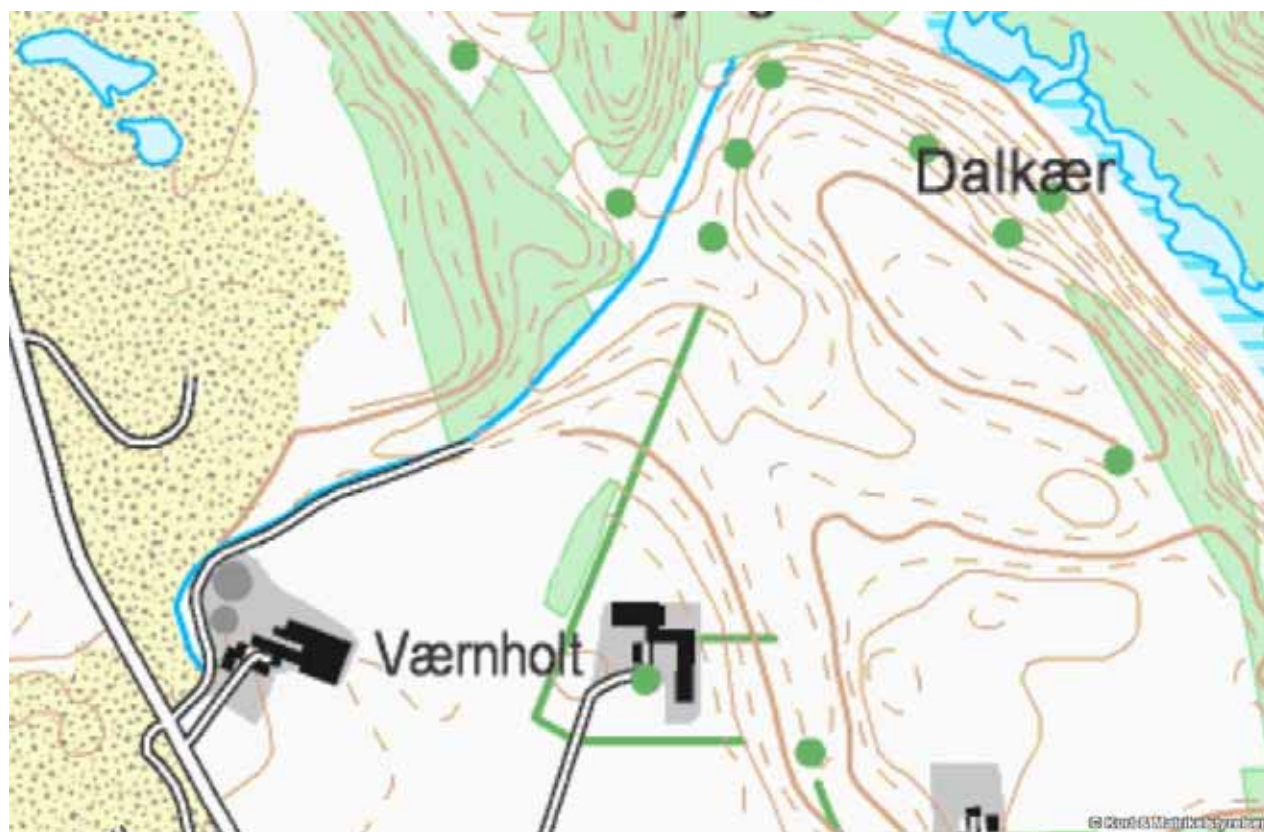
Ved udarbejdelse af beredskabsplan skal der anvises en alarmprocedure og på kort angives placering af brandslukkere, trykflasker, oliebeholdere, risikooplag (herunder handelsgødning) og udgange.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan for kunne forebygge og håndtere uheld på virksomheden. Beredskabsplanen skal fremsendes til godkendelse hos kommunen i forbindelse med fremsendelse af byggesag. Der er stillet et vilkår vedr. dette.

Kommunen vurderer at ejendommens to gyllebeholdere er miljømæssigt uheldigt placeret i forhold til grøft/vandløb vest for beholderne. Grøften leder ned til Dalbæk mose, som gennemstrømmes af Dalbækken (B3 målsat). Terrænet falder 10 m over 300 m svarende til 3-4 % langs med grøften på strækningen nedenfor gyllebeholderne, se topografisk kort, figur 4. Med undtagelse af den øverste del af grøften er terrænhældningen på slugtens sider 6-12 % ned mod grøften. Der stilles derfor vilkår om at grøften, på ansøgers foranledning og regning, skal rørlægges på en strækning,

og der skal etableres en fangvold på tværs af den rørlagte grøft så der dannes et bassin til opfangning af gylle i tilfælde af uheld.

Figur 4. Terrænforhold omkring grøft, som skal rørlægges, nedenfor gyllebeholdere. Højdekurver (inkl. stiplede) er angivet med 2,5 m's afstand.

I det værst tænkelige tilfælde - ved samtidigt brud på to fulde gyllebeholdere - vil der kunne løbe ca. 2.750 ton gylle (ca. 50 pct. af tankenes kapacitet ligger over jordoverfladen) ned i grøften.

Fangvolden skal sammen med terrænet i slugten danne et bassin, der kan rumme et udslip på 2.750 ton gylle og grøften skal rørlægges med ikke-permeable rør frem til fangvolden.

Længden af den rørlagte strækning kan afstemmes efter voldens højde og opsamlingsbassinets form. Hvis der rørlægges en strækning på 50 m skal der kunne fanges gylle i et bassin med ca. 1,3 m høje kanter forudsat at der kan etableres et cirkulært bassin henover den rørlagte strækning. Fangvolden og bassinet kan etableres med anden form og over en kortere eller længere rørlagt strækning, når blot det sikres, at der kan rummes ca. 2.750 m³.

Virksomhedens praktiske indretning og drift vurderes på baggrund af de stillede vilkår at være tilrettelagt, så spild og andet ukontrolleret udslip af gylle og andre forurenende stoffer kan forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol

- Der skal indsendes en beredskabsplan til Horsens Kommune sammen med byggeanmeldelsen. Planen skal bl.a. indeholde oplysninger om overfladeafløb, risikooplag, telefonnumre på kontaktpersoner ved forskellige typer af uheld.

Beredskabsplanen skal forefindes i stalden og ajourføres, så oplysningerne i den altid er opdaterede. Medarbejdere skal være informerede om og have kendskab til dens indhold. Beredskabsplanen skal være udarbejdet på de sprog som de ansatte forstår.

- Der skal etableres en fangvold til opsamling af gylle ved et eventuelt brud. Fangvolden skal udformes således at den sammen terræn danner et bassin som kan opfange et maksimalt udslip på 2.750 ton gylle. Samtidig skal grøften nedenfor de to eksisterende gyllebeholdere rørlægges med ikke permeable rør, så den leder vand under fangvolden. Inden etablering af fangvold, og rørlægning af grøft indsendes målfast tegning til Horsens Kommune sammen med beskrivelse der sandsynliggør at projektet overholder kravene
- Hvis der sker uheld med et væsentligt udslip af miljøfarlige stoffer, skal Horsens Kommune kontaktes telefonisk (såfremt det er i kommunens åbningstid). Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.

GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Den samlede gødningsproduktion til arealerne under Hamborgvej 7 finder sted på fire ejendomme drevet af Jacob Lykke Eriksen.

Tabel 7 viser for nudrift og ansøgt drift den samlede gødningsproduktion på bedriftens fire ejendomme og husdyrgødningens fordeling på bedriftens udbringningsarealer og på aftalearealer.

Produktion af husdyrgødning og næringsstoffer på bedriftens fire ejendomme i nudrift og ansøgt drift til fordeling på bedriftens arealer.					
Nudrift					
Produktion og afsætning	DE	N	P	Bemærkning	
Hamborgvej 7	249,81	24.768,32	5.758,56	Screening 28.11.2006	Oplysninger om antal ha og DE/ha kræves ikke oplyst for nudrift
Skovslundvej 3, Gylle	357,44	36.522,13	8.684,42	Regionplantillæg nr. 15 - 27.10.2006 *)	
Skovslundvej 3, Dystrøelse	61,82	7.129,89	1.736,22	Regionplantillæg nr. 15 - 27.10.2006 *)	
Løvevej 44	75,60	7.577,00	1.755,00	Screening 24.08.2006	
Hovedgaden 35	127,40	13.474,00	3.034,00	N og P fra Gødnings- og Husdyrregisteret 2007	
Total	872,07	89.471,34	20.968,20		
Gylleaftaler:					
Grædstrup Markbrug, cvr. 29224897 (Hamborgvej 7)	69,00	6.841,26	1.590,57	0,83 DE/ha i screening af 28.11.2006	
Jørgen Rødgård, cvr. 19431576 (Skovslundvej 3, gylle)	20,00	2.043,54	485,92		
IS Bakkely, cvr. 17429493 (Skovslundvej 3, gylle)	30,00	3.065,31	728,88	Producentarealer i 2006	
Afsætning total	119,00	11.950,10	2.805,38		

Total til Bedriftens arealer	753,07	77.521,24	18.162,82			
Ansøgt drift					Ha	DE/ha
Produktion og afsætning	DE	N	P	Bemærkning		
Hamborgvej 7	466,07	47.194,71	10.367,45	Fosfor type2-foderkorrektion: 0,939		
Skovslundvej 3, Gylle	528,41	44.768,22	9.883,99	Fosfor type2-foderkorrektion: 0,951 Protein type-foderkorrektion: 0,806 Gyllekøling m. 30 pct NH4-effekt		
Skovslundvej 3, Dybstrølse	54,86	5.483,18	1.232,12	Fosfor type2-foderkorrektion: 0,951 Råprotein type2-foderkorrektion: 0,806		
Løvevej 44	75,60	7.333,00	1.670,00	N og P fra Gødnings og husdyrregisteret 2007		
Hovedgaden 35	127,40	13.474,00	3.034,00	N og P fra Gødnings og husdyrregisteret 2007		
Total	1.252,34	118.253,11	26.187,56		958,23	1,32
Gylleaftaler:						
Grædstrup Markbrug*, cvr. 29224897 (Hamborgvej 7)	109,00	11.037,45	2.425,00	§16 pga. grundvand		
Jørgen Rødgård, cvr. 19431576 (Skovslundvej 3, gylle)	26,00	2.202,79	486,33	§16 pga. grundvand		
IS Bakkely, cvr. 17429493 (Skovslundvej 3, gylle)	38,00	3.219,46	710,80			
Afsætning Total	173,00	16.459,69	3.622,13		132,5	1,31
Total til Bedriftens arealer	1.079,34	101.793,42	22.565,43		825,73	1,32

Tabel 7.

* Grædstrup markbrug APS er et selvstændigt marksselskab ejet af Jacob Eriksen. Der er ingen husdyrproduktion i selskabet, men der modtages husdyrgødning.

Gødningsproduktionen er målt i dyreenheder, og dens indhold af N og P er angivet for de enkelte ejendomme. Under bemærkninger er anført grundlaget for nogle af produktionerne fastlagt ved Regionplantillæg eller screeningsafgørelser. Tallene fra tabellen kan genfindes i IT-ansøgnings-systemet.

I gennemsnit anvendes 1,32 DE/ha på ejede, forpagtede og gylleaftalearealer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at der er redegjort korrekt for produktionen af husdyrgødning og næringsstoffer på bedriftens fire ejendomme.

På Hamborgvej 7 er næringsstofindholdet reduceret i forhold til normen ved fodring med reduceret fosfor svarende til en maksimal værdi af type 2-foderkorrektion på 0,939.

På Skovslundvej 3 er næringsstofindholdet reduceret ved fodring med reduceret fosfor og råprotein, svarende til maksimale værdier af type 2-foderkorrektioner på 0,951 for fosfor og 0,806 for råprotein. Oplysningerne i ansøgningen om produktionsudvidelse for Skovslundvej 3 (skema ID 4722) stemmer overens med oplysningerne i tabel 8.

Oplysningerne om Løvevej 44, 8740 Brædstrup og Hovedgade 35, 8740 Brædstrup fremgår af Gødnings- og Husdyrregisteret, 2007.

Den samlede mængde husdyrgødning til fordeling på bedriftens egne udbringningsarealer udgør således 1.079,34 DE og indeholder i alt 101.793,42 kg N og 22.565,43 kg P. Bedriftens egne udspretningsarealer udgør i alt 958 ha.

Der modtages ikke slam, biokompost eller anden organisk gødning til udspretning på bedriftens arealer.

Det vurderes, at ved udbringning af 1,32 DE/ha er det generelle harmonikrav er overholdt ved den ansøgte produktion.

Den miljømæssige vurdering af udbringningen af husdyrgødning på bedriftens arealer fremgår af afsnittet om "Påvirkning fra arealerne".

FLYDENDE HUSDYRGØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der produceres gylle i alle staldafsnit . Gødningsproduktionen vil stige fra 5.580 tons i nudrift til 10.447 tons i ansøgt drift (gylle inkl. drikkevandsspild og vaskevand).

Opbevaringsanlæg, kapacitet og gylleproduktion er beskrevet i nedenstående tabeller.

Tabel 8.

Årlig gylleproduktion, Hamborgvej 7, inkl. opsamlet vaskevand og drikkevandsspild		
Nudrift	40.200 smågrise x 0,1388 t	5.580 m ³
Ansøgt drift	75.000 smågrise x 0,1388 t	10.447 m ³

Tabel 9.

Opbevarings-anlæg, herunder også adresse	Beholder nr.	Byggear	Kontrol år	Kapacitet (m ³)	Overdækning	Pumpesystem fra beholder til gyllevogn
Gyllebeholder 9, Hamborgvej 7	9	1992	2007	1.500	Nej	Kran på gyllevogn med overløbsrør til gyllebeholder
Gyllebeholder 10, Hamborgvej 7	10	2002	-	4.000	Nej	
Gyllebeholder lejet, Tønningvej 5	11	Ny	-	2.200	Nej	
Kanaler, Hamborgvej 7	-	-	-	300	-	-
Opbevaringskapacitet i alt				8.000		

Opbevaringskapaciteten svarer til 9,2 måneders gylleproduktion. Der opsamles kun spildevand fra stalde i form af vaskevand og drikkevandsspild. Der opsamles ikke vaskevand eller regnvand fra befæstede arealer eller siloanlæg.

Der produceres og opsamles gylle fra alle staldafsnit. Halm som rode og beskæftigelsesmateriale går med i gyllen og etablerer flydelag på gyllebeholderne.

Figur 5. Lejet gylletank på Tønningvej 5.

Der foreligger en mundtlig aftale om at leje af en gylletank på Tønningvej 5 øst for Brædstrup. Gylletanken er endnu ikke opført.

Det planlægges at transportere gylle i lukkede tankbiler fra husdyrproduktionen på Skovslundvej 3 gennem Brædstrup til Tønningvej 5, og herfra videre med traktor og gyllevogn, se også afsnit om transport.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Den beregnede opbevaringskapacitet vurderes at være tilstrækkelig til at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens krav, men da gyllebeholderen på Tønningvej 5 endnu ikke er opført, stilles der vilkår om, at ansøger skal fremsende dokumentation for tilstrækkelig opbevaringskapacitet i det godkendte, færdige anlæg.

Det skal af dokumentationen fremgå, hvem der er ansvarlig for at føre logbog for gyllebeholderens flydelag. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen på Hamborgvej 7 kan ikke finde sted før dokumentation for tilstrækkelig opbevaringskapacitet foreligger.

Kommunen vurderer, at den hyppige udslusning af gylle 1-2 gange pr. uge, som skal sikre gyllekølingsanlæggets ammoniakreducerende effekt, kan indebære problemer for vedligeholdelsen af flydelagene på gyllebeholderne.

Fast overdækning, regelmæssig kontrol af gyllebeholdere, og anvendelse af sugeslange er BAT ifølge referencedokument for bedste tilgængelige opbevaringsteknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion. Idet der i denne ansøgning er gjort andre tiltag som reducerer ammoniakfordampningen, har Horsens Kommune vurderet at det ikke er proportionelt at stille krav om fast overdækning af gyllebeholderen.

Horsens Kommune vurderer derfor at landbruget lever op til BAT i forhold til opbevaring af husdyrgødning

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Der skal i forbindelse med tilsyn kunne fremvises dokumentation for tilstrækkelig opbevaringskapacitet til flydende husdyrgødning, og det skal af dokumentationen fremgå, hvem der fører logbogen for gyllebeholderne.

GYLLEKØLING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er i dag etableret gyllekøling i en eksisterende stald, bygning 6, og gyllekøling etableres ligeledes i den ny stald i bygning 8. For at overholde det generelle ammoniakreduktionskrav, der på ansøgningstidspunktet i 2007 var 15 % i forhold til et referencestaldsystem, skal der etableres et anlæg, der kører hele året (8.759 driftstimer pr. år) med en reduktion af ammoniakfordampningen i de to stalde på mindst 15 %. Dette svarer til, at gyllen køles 2 grader.

Overskudsvarmen fra gyllekølingsanlægget vil blive anvendt til opvarmning af staldsektioner med smågrise med behov for varme. Umiddelbart inden grisene sættes ind opvarmes sektionen og der er i den første periode behov for varme til dyrene. Varmebehovet vurderes at være jævnt fordelt over året, så ansøger har valgt at reducere anlæggets køleeffekt til 15 W/m² frem for at reducere på antal driftstimer pr. år.

Anlægget forsynes med timer til logning af driftstid.

For at have en ammoniakreducerende effekt på 15 pct. skal anlægget som minimum har en effektydelse på 15 W/m².

Der etableres ikke gyllekanaler med gyllekummer, men vacuumudsugning, hvilket ikke gør det muligt at etablere skrabere. Formålet med skrabere er at sikre at der ikke står gylle i kanalerne og hyppig udslusning forventes at have samme effekt. Udslusning 1-2 gange om ugen vurderes som hyppig udslusning.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at et gyllekølingsanlæg med en effektydelse på 15 W/m² og 8.759 driftstimer pr. år vil have en ammoniakreducerende effekt på årsbasis på 15 pct. Når anlægget er i drift, skal den ammoniakreducerende effekt ligge på 15 pct. svarende til en temperatursænkning af overfladen i gyllekummerne på minimum 2,1 °C, idet der regnes med en ammoniakreduktion på 7 pct. pr. 1 °C temperatursænkning.

Det vurderes, at gyllelaget over køleslangerne maksimalt må være 10 cm. Ansøger skal ved udslusning 1-2 gange pr. uge være opmærksom på både, at gyllelaget skal være under 10 cm, og at flydelaget i gyllebeholderne vedligeholdes. Der stilles vilkår om at tidspunkter for udslusning føres ind i arbejdsjournal for merarbejdere, men der føres ikke logbog over tidspunkterne.

For at kunne dokumentere effekten, skal anlægget forsynes med timer, og der skal være en serviceaftale på anlægget med mindst et årligt eftersyn. Med henblik på at sikre anlægget mod uheld stilles der vilkår om etablering af overvågnings- og alarmsystem, jf. Miljøstyrelsens BAT-blad "Køling af gyllen i svinestalde" dateret 19.05.09.

Inden ibrugtagning af det ny gyllekølingsanlæg i stald nr. 8 skal ansøger fremsende dokumentation i overensstemmelse med BAT-bladtil kommunen fra leverandøren for at det installerede anlæg har den fornødne effektydelse.

Kommunen vurderer, at et anlæg med en relativt lav effektydelse på 15 W/m² lever op til BAT i det konkrete tilfælde. Anlæggets økonomi og energieffektivitet forbedres ved at køre med ensartet, lav effektydelse, idet en høj andel af varmeproduktionen herved udnyttes, jf. Miljøstyrelsens notat af 17.3.2009: "Forudsætninger for de økonomiske beregninger af BAT-teknologier".

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Der skal etableres gyllekøling i to-klimastaldene i bygning 6 og bygning 8 jf. oversigtstegning på bilag 2.
 - a. Gyllekølingsanlægget skal have en effektydelse på minimum 15 W/m² svarende til en ammoniakreducerende effekt på minimum 15 pct., når anlægget er i drift
 - b. Inden ibrugtagning af det ny gyllekølingsanlæg i stald nr. 8 skal ansøger fremsende dokumentation til kommunen fra leverandøren, for at det installerede anlæg har en ammoniakreducerende effekt på 15 %.
 - c. Gyllekølingsanlægget skal være i drift hele året - svarende til 8.759 driftstimer/år - og være forsynet med timer og datalogger.
 - d. Udslusning af gylle skal ske minimum 1-2 gang om ugen for at sikre at gyllelaget over køleslangerne ikke overstiger 10 cm. Tidspunkterne for udslusning i de enkelte staldafsnit skal fremgå af arbejdsjournal.
 - e. Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsordning, der i tilfælde af lækage i varmesystemet stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk
 - f. Anlægget skal mindst én gang årligt efterses af en sagkyndig i anlægstypen. Nødvendige reparationer og justeringer skal foretages.

FASTGØDNING INKL. DYBSTRØELSE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der produceres ikke fast gødning eller dybstrøelse på Hamborgvej 7.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at ikke er behov for stille særlige vilkår for drift og egenkontrol vedrørende fast gødning eller dybstrøelse.

ANDEN ORGANISK GØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der modtages ikke anden organisk gødning på ejendommen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ejendommen ligger i et område hvor der er fokus på fosfortilførslen til arealerne. På baggrund af dette vurderes det at der bør stilles et vilkår om at der ikke kan udbringes slam på bedriftens udbringningsarealer.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Der må ikke tilføres anden organisk gødning end husdyrgødning til ejendommens arealer. Spildevandsslam, bioaske eller andre slam- og affaldsprodukter til jordbrugsformål må ikke anvendes på markerne.

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

AMMONIAK OG NATUR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der gælder for ændringer og udvidelser, som er indsendt i 2007, at ammoniakfordampningen skal reduceres med 15 % i forhold til et reference tal for ammoniakfordampning fra stald og lager, jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. Idet der ændres på bygninger er produktionen omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav.

I forhold til et referenceanlæg med tilsvarende antal dyreenheder har ansøger overopfyldt kravet med 51 kg N. Ammoniakreduktionen er sket ved etablering af staldsystem med gyllekøling i stald 7 og 8.

Beregninger, der er fortaget ud fra beregningsmetoderne i IT-ansøgningen viser at ammoniakfordampningen fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg på Hamborgvej 7, 8740 Brædstrup er 3.294 kg kvælstof pr. år i nudriften, mens den ansøgte produktion vil resultere i en ammoniakfordampning på 5.358 kg kvælstof pr. år.

Projektet medfører således en meremission fra anlægget på 2.064 kg kvælstof pr. år. Som følge af den beregnede meremission er ansøger blevet anmodet om at udføre supplerende beregninger i forhold til udvalgte naturpunkter omkring anlægget.

Naturområder omfattet af Husdyrloven - § 7-natur

Husdyrloven yder en særlig beskyttelse af visse udvalgte kvælstoffølsomme naturtyper (§ 7-områder).

Det nærmeste § 7-område er:

Naturtype	Afstand til stald- og gødningsopbevaringsanlæg (meter)	Tålegrænse (kg N/ha/år)	Merdeposition af kvælstof fra det ansøgte på naturområdet (kg N/ha/år)
Nr. 106502 - Overdrev	450	10-20	0,42

(*Nr henviser til det entydige nummer, som hvert naturområde er tildelt på Miljøportalen.)

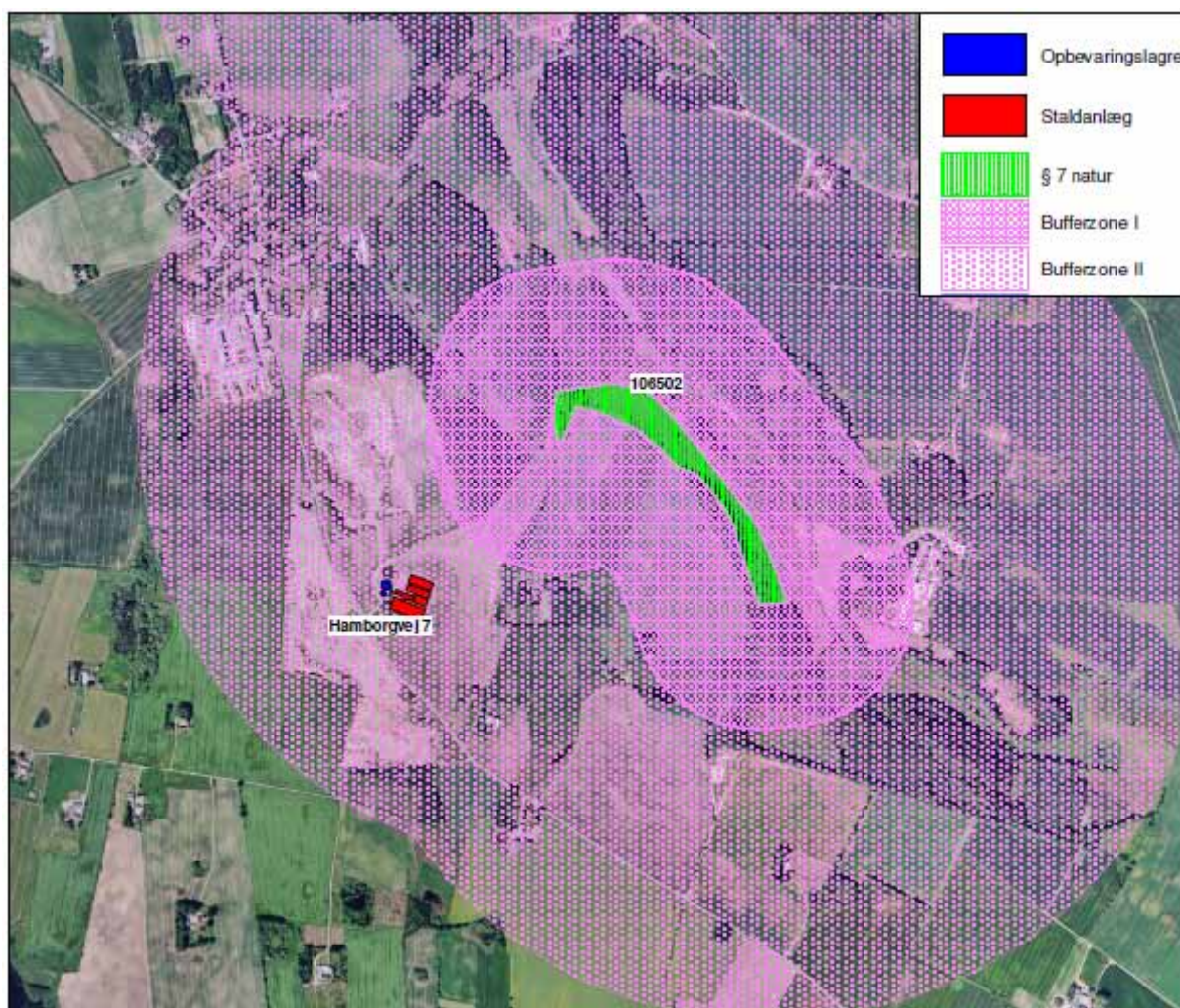
Husdyrloven yder en særlig beskyttelse af visse udvalgte kvælstoffølsomme naturtyper (§ 7-områder) når de ligger inden for hhv. 300 meter og 1.000 m fra anlægget. Stald og opbevaringsanlæg ligger dermed indenfor bufferzone II. Placering er vist i figur 6.

Overdrevet beskrevet i skemaet er lysåbent med spredt bevoksning af bl.a. hvidtjørn sp. Jævnfør VVM redegørelse fra 2005 er overdrevet allerede i 2005 stærkt belastet af næringsstoffer. En beregnet stigning i ammoniak belastningen på 1,2 kg N/ha/år blev i 2005 ikke vurderet at påvirke overdrevet.

Baggrundsbelastningen med ammoniaknedfald for Horsens er i følge DMU 14 kg N pr. ha pr. år.

Yderligere et husdyrbrug med en produktion, der overstiger 75 DE (Skovslundvej 3), er lokaliseret indenfor bufferzonen og i en afstand af ca. 350 m fra § 7 naturområdet. Der

vurderes, at være en kumulativ effekt og den maksimalt tilladte merdeposition er derfor 0,5 kg N/ha/år jf. Husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau.

Figur 6. Bufferzoner omkring § 7-beskyttet natur indenfor 1000 meter fra anlægget

Naturområder omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3

Kommunen er jf. Naturbeskyttelsesloven forpligtet til at varetage at beskyttede naturområder, som er omfattet af loven (§ 3-områder), sikres imod en tilstandsændring.

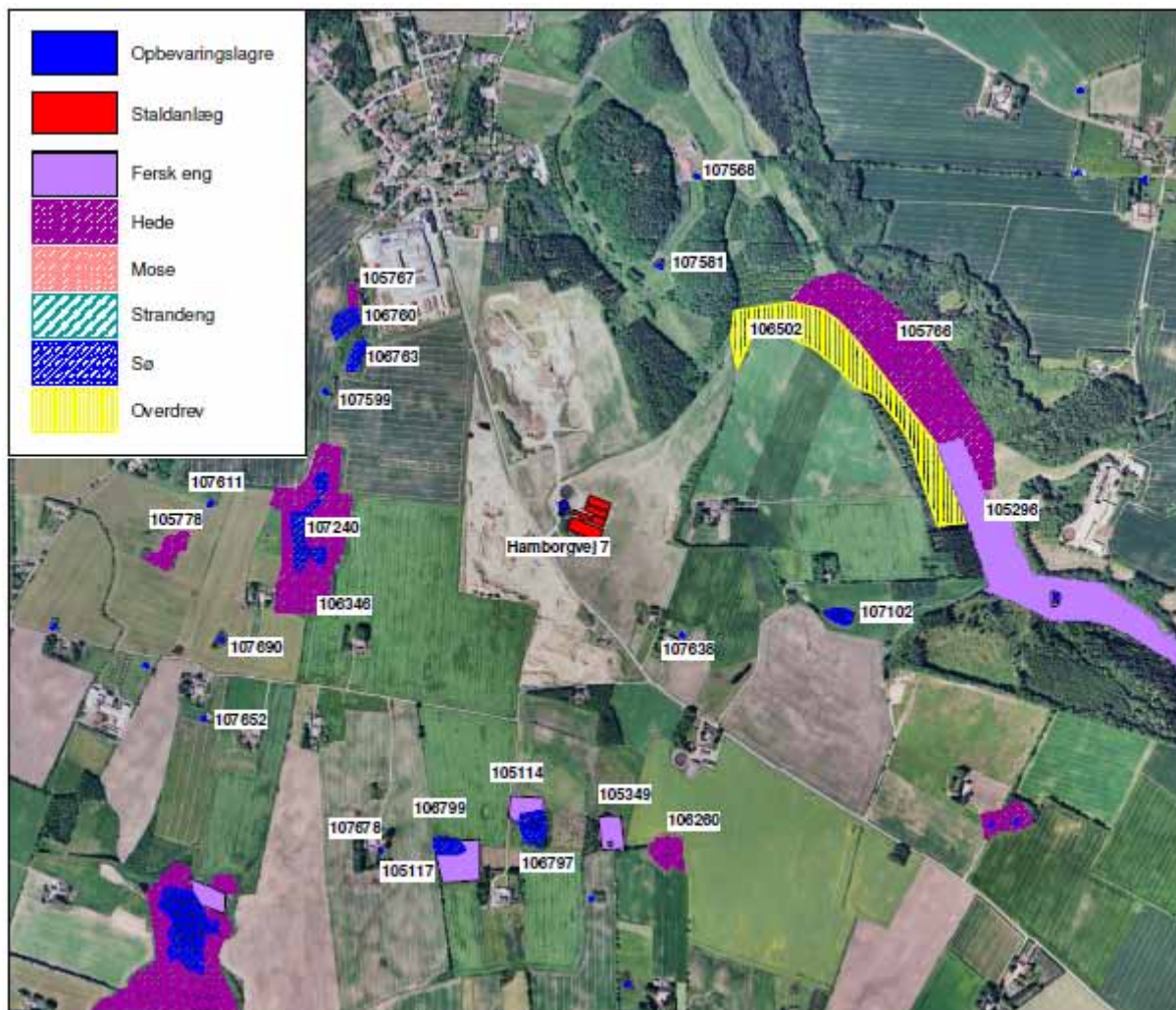
§ 3-områder beliggende inden for 1000 m fra af stald- og opbevaringsanlæg tilknyttet den ansøgte produktion fremgår af tabel 10.

Tabel 10.

Naturområde	Afstand til stald- og gødningsopbevaringsanlæg (meter)	Tålegrænse (kg N/ha/år)	Merdeposition af kvælstof fra det ansøgte på naturområdet (kg N/ha/år)
Nr. 106763 Sø	620	-	
Nr. 106760 Sø	680	-	
Nr. 105767 Mose	690	20-25	
Nr. 107581 Sø	640	-	
Nr. 107568 Sø	630	-	
Nr. 105766 Mose	730	20-25	

Nr. 107102 Sø	560	-	
Nr. 105296 Fersk eng	830	20-25	
Nr. 107638 Sø	320	-	
Nr. 106260 Mose	780	20-25	
Nr. 105349 Fersk eng	700	20-25	
Nr. 105114 Fersk eng	670	20-25	
Nr. 106797 Sø	700	-	
Nr. 106799 Sø	800	-	
Nr. 105117 Fersk eng	800	20-25	
Nr. 107678 Sø	900	-	
Nr. 107652 Sø	960	-	
Nr. 107690 Sø	880	-	
Nr. 106346 Mose	520	20-25	0,49
Nr. 107240 Sø	560	-	
Nr. 107611 Sø	830	-	
Nr. 105778 Mose	910	20-25	
Nr. 107599 Sø	630	-	
Nr. 106502 Overdrev	450	10-20	0,42

(*Nr henviser til det entydige nummer, som hvert naturområde er tildelt på Miljøportalen.)

Figur 7. Beskyttet natur efter naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor ca. 1.000 meter fra anlægget

Søerne nr. 106760 og mosen nr. 105767 (se figur 6) er i Naturdata fra 1986 beskrevet som sur mose med bl.a. alm. star, blærestar, trådstar, nåbstar, bredsladet dunhammer, vandmynte og vejbred skeblad.

Storemosen (nr.106346 og nr.107240) er i Naturdata fra 2005 beskrevet som sø/mose med bla. engviol, smalbladet kæruld, tormentil, trådstar, knoldstar, håret star, mynte sp., gifttyde sp., bukkeblad, kærnanunkel og lyngsnerre. Der er lavet ammoniak depositionsberregning på mosen der viser 0,49 kg N/ha/år. I forbindelse med "Vurdering om eventuel VVM pligt" for ejendommen af 26. november 2006 er ammoniakfordampningen ved den daværende udvidelse beregnet til 0,1 kg N/ha/år. Det forudsættes at der ikke skal udarbejdes en VVM så længe dette niveau holdes. Den ferske eng og søen syd for anlægget (nr. 105117 og nr. 106799) er i Naturdata fra 1986 beskrevet som sø med græsningsarealer omkring med bl.a. blærestar, bredbladet dunhammer, lysesiv, manna sødgræs og pil sp.

Mosen øst for anlægget er i Naturdata fra 1986 beskrevet med bl.a. alm. mjøddurt, alm. star, duskfredløs, engkabbeleje, eng nellikerod, kærtidsel, trævlekrone og tykbladet ærenpris.

Der er ikke beregnet ammoniakdeposition på moseområdet Fuglrisdam beliggende ca. 1.000 meter sydvest for anlægget. I forbindelse med "Vurdering om eventuel VVM pligt" for ejendommen af 28. november 2006 er ammoniakfordampningen ved den daværende udvidelse beregnet til 0,0 kg N/ha/år. Det blev forudsat, at der ikke skulle udarbejdes VVM så længe ammoniak depositionen var under 0,1 kg N/ha/år.

Internationalt beskyttet natur – Natura 2000

Kommunen skal vurdere om det ansøgte projekt er foreneligt med EF-habitatdirektivforpligtelserne. Det nærmest beliggende Natura 2000 område er nr. 53, (Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov) bestående af habitatområde nr. 49 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 34 beliggende ca. 3 km vest fra ejendommens anlæg.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer), næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, brunvandede søer og vandhuller, vandløb med vandplanter, indlandsklitter med lyng og visse, indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene, våde dværgbusksamfund med klokkelyg, tørre dværgbusksamfund (heder), enekrat på heder, overdrev eller skrænter, artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund, tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop, aktive højmoser, nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse, hængesæk og andre kæringsamfund dannet flydende i vand, plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv, kilder og væld med kalkholdigt, rigkær, bøgeskove på morbund med kristtorn, bøgeskove på muldbund, stilkegeskove og krat på mager sur bund, skovbevoksede tørvmoser og elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld. Her af er artsrige overdrev, aktive højmoser, kilder og væld, skovbevokset tørvmoser og elle- og askeskove prioriterede naturtyper.

Arter på udpegningsgrundlaget for habitatområdet og Fuglebeskyttelsesområdet er bæklampret, damflagermus, odder, blank seglmos, gul stenbræk, hvepsevåge, stor hornugle, isfugl, sortspætte, hedelærke og rødrygget tornskade. Nærmest næringsfattige habitatnaturtype i habitatområdet er rigkær beliggende ca. 3,2 km fra anlægget. Desuden er der registreret rigkær udenfor habitatområdet beliggende ca. 2,8 km vest for anlægget lang Mattrup Å.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IV-arter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre lokaliteter. På den baggrund kan der udelukkende gives tilladelse til aktiviteter, som vurderes ikke at have en negativ effekt på artens yngle- eller rasteområde. Følgende bilag IV-arter er registreret i Horsens Kommune (registreringer findes i miljøportalen: <http://www.naturdata.dk/>):

- Damflagermus, Vandflagermus, Frynseflagermus, Brunflagermus, Langøretrflagermus, Sydflegermus, Troldflagermus, Dværgflagermus
- Odder
- Marsvin
- Markfirben
- Stor vandsalamander, Løgrø, Spidssnudet frø, Springfrø, Strandtudse
- Tykskallet Malermusling

Der er ikke kendskab til ynglende eller rastende forekomster af nogle af de nævnte arter omkring ejendommens anlæg.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er flere andre arter beskyttet af en national artsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen¹.

Der er ikke registreret fredede arter omkring ejendommens anlæg.

Biodiversitet – Den danske Rødliste – Den danske Gulliste

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse, er registreret på Den danske Rødliste. Horsens Kommune gør en særlig indsats for at forbedre levevilkårene for disse arter, så de sikres mod udryddelse og tilbagegang.

Der er ikke registreret arter på Den danske Rødliste eller Den danske Gulliste omkring ejendommens anlæg.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Horsens Kommune har foretaget en vurdering af, hvordan emissionen fra stald- og gødningsopbevaringsanlæg vil påvirke beskyttede arter og naturområder. Det ansøgte projekt resulterer ifølge ansøgningens beregninger i en samlet ammoniakemission på 5.358,78 kg N/år, hvilket betyder at emissionen er forøget med 2.064,09 kg N/år, i forhold til den eksisterende produktion.

Anvendelsen af gyllekøling bidrager til at reducere ammoniakfordampningen.

Naturområder omfattet af Husdyrloven - § 7-natur

Der ligger et § 7 område (overdrev nr. 106502) ca. 450 meter fra anlægget. Da der er et yderligere husdyrbrug med mere end 75 DE indenfor samme bufferzone (ud over det husdyrbrug der ansøger) er der i Lov om godkendelse af husdyrbrug et krav om en maksimal mer-deposition af ammoniak på 0,5 kg N/ha/år. Mer-depositionen er beregnet til at være 0,42 kg N/ha/år på § 7 overdrevet. Horsens Kommune vurderer at vegetationen på overdrevet ikke bliver påvirket ved en merdeposition på 0,42 kg N/ha/år udover baggrundsstrålingen på 14 kg N/ha/år.

Horsens Kommune vurderer derfor, at husdyrlovens generelle krav om maksimalt 0,5 kg N/ha/år er tilstrækkeligt til at sikre overdrevets natur.

Naturområder omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3

Indenfor 1.000 meter fra anlægget ligger der 24 forskellige områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Heraf er 14 af områderne beskyttede søer/vandhuller uden tålegrænser for ammoniak.

¹ Bekendtgørelse nr. 901 af 11. juli 2007 om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt.

Søer og vandhuller er oftest begrænset af fosfor og Horsens Kommune vurderer derfor at en evt. øget ammoniakdeposition ikke påvirker søer og vandhuller u hensigtsmæssigt.

Der er registreret 5 moser indenfor 1.000 meter fra anlægget. Storemosen beliggende vest for anlægget er registreret med flere planter knyttet til næringsfattig natur. Merdepositionen er på 0,49 kg N/ha/år. Horsens kommune vurderer at merdepositionen sammen med baggrundsbelastningen på 14 kg N/ha/år ikke påvirker moserne og at det generelle beskyttelsesniveau jævnfør husdyrloven derfor er tilstrækkeligt. Da resten af moserne og ferske enge er beliggende længe væk fra anlægget end Storemosen, vurderer Horsens Kommune, at merdepositionen er mindre på disse arealer og at det generelle beskyttelsesniveau jævnfør husdyrloven derfor er tilstrækkeligt til at beskytte de beskyttede naturtyper.

Internationalt beskyttet natur – Natura 2000

Flere af habitatnaturtyperne er følsomme overfor ammoniak. Horsens Kommune vurderer dog pga. af den betydelige afstand til Natura 2000 området (3 km), at ingen af habitatnaturtyperne bliver påvirket af deposition af ammoniak fra anlægget.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde.

Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens anlæg, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området.

Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes.

Odder er ikke registreret i nærheden af ejendommen. Arten er knyttet til vandløb og vådområder, men bevæger sig over relativt store afstande og også langt fra vand.

Da projektet hverken resulterer i øget forstyrrelse, reducerede spredningsmuligheder eller forringelse af raste- eller yngleområder, vurderes en eventuel bestand af odder at være upåvirket af projektet.

Markfirben, Stor Vandsalamander, Løgrø, Spidssnudet frø og Springfrø er ikke registreret nær ejendommens anlæg. Det kan dog ikke afvises at arterne kunne træffes i området. Forhold omkring ejendommens anlæg vurderes dog ikke at ville påvirke disse beskyttede arter, da Horsens kommune vurderer at vandhuller og vådområder omkring anlægget ikke påvirkes.

Strandtudse, Tykskallet Malermusling og Gul Stenbræk (gullistet) er ikke registreret og har aldrig været registreret nær ejendommens anlæg og Horsens Kommune vurderer, at disse arter ikke findes nær ejendommen. Det ansøgte vurderes derfor ikke at ville påvirke disse arter.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er flere andre arter beskyttet af en national artsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen².

² Bekendtgørelse nr. 901 af 11. juli 2007 om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt.

Der er ikke kendskab til om der findes arter, der er internationalt beskyttet omkring anlægget.

Biodiversitet – Den danske Rødliste – Den danske Gulliste

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse, er registreret på Den danske Rødliste. Horsens Kommune gør en særlig indsats for at forbedre levevilkårene for disse arter, så de sikres mod udryddelse og tilbagegang.

Der er ikke kendskab til om nogle af arterne på Den danske Rødliste/Gulliste findes i nærheden af ejendommen.

Samlet vurdering af ammoniak og natur

Det er kommunens vurdering, at husdyrproduktionen med den beregnede ammoniakemission fra stalde og anlæg kan drives på stedet i overensstemmelse med vilkårene i denne godkendelse under hensyntagen til naturbeskyttelsesinteresserne i området.

LUGT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Lugtemissionen er beregnet i det digitale ansøgningssystem ud fra oplysningerne om den ansøgte husdyrproduktion. Lugtens udbredelse i nærområde, afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. Der er til beregningen anvendt følgende forudsætninger:

Tabel 11.

Dyrekategori	Antal stk.	Antal DE	Antal stipladser
Smågrise 7,2 -32,0 kg	75.000	466,07	11.775

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt ligger ca. 250 meter fra de nærmeste produktionsbygninger. Der ligger samlet bebyggelse ca. 580 meter fra produktionen, mens nærmeste byzone ligger ca. 3.100 meter fra anlægget. Der er ikke andre husdyrbrug med over 75 DE inden for 300 m fra ejendommen.

Tabel 12.

Område type	Beregnings model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	747,36	747,36			Ja. Ingen nabobeboelser/byzoner indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet Bebyggelse	Ny	545,05	545,05	276,38	579,79	Ja. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand
Enkelt bolig	FMK	220,15	150,46		254,70	Ja. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand

Beregningen i husdyrgodkendelse.dk viser, at genekriterierne er overholdt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

www.husdyrgodkendelse.dk foretager beregningerne på lugtemmissionen og sammenholder dette med genekriterierne for lugt, hvorefter det konkluderes, om lugtgenekriterierne for hhv. byzone, samlet bebyggelse og enkeltliggende boliger uden landbrugspligt, som ikke er ejet af ansøger selv, er overholdt. Ved beregningerne ses der på ændringen i lugtafgivelsen.

Lugtberegningerne i ansøgningssystemet viser at genekriterierne er overholdt.

Horsens Kommune har i dag ikke kendskab til klager over lugt fra ejendommen, og kommunen vurderer på baggrund af ovennævnte lugtberegninger, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Der vurderes ikke at være behov for yderligere lugtbegrænsende foranstaltninger.

Virksomheden må ikke give anledning til lugtgener, der efter Horsens Kommune vurderes som væsentlige.

Det forudsættes, at hele ejendommen og dens omgivelser renholdes, så lugtgenerne begrænses mest muligt. Tilsvarende skal gylle håndteres, så lugtgenerne minimeres, se under afsnittet om gødningsproduktion og -håndtering. Det stigende antal gylletransporter kan også medføre lugtgener. Håndteringen heraf er beskrevet i afsnittet om transport.

Idet ejendommen er placeret med beboelser tæt på er det vurderet at der skal stilles vilkår til lugt, til trods for at beregningerne viser at genekriteriet for lugt er overholdt.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Virksomheden må ikke give anledning til lugtgener, der efter Horsens Kommune vurderes som væsentlige.
- Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, skal virksomheden for egen regning lade foretage en undersøgelse af forskellige lugtkilder. Efterfølgende skal virksomheden udarbejde og gennemføre en plan med de nødvendige afhjælpende foranstaltninger, således at lugten uden for staldene formindskes i tilstrækkelig grad.

FLUER OG SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ejendommens skadedyrsbekæmpelse omfatter rottebekæmpelse og begrænsning af fluegener. Rottebekæmpelse sker ved kommunal udlægning af giftkorn i rottekasser.

For at undgå at tiltrække rotter holdes ejendommen ren og ryddelig med hensyn til foderrester mv. og døde dyr opbevares efter reglerne. Firmaet Kiltin står for rottebekæmpelse på ejendommen.

Fluer bekæmpes ved at udsætte rovfluer i gyllekanaler. Rovfluer leveres 6 gange om året af Miljøfluen. Gylle udsluses 1-2 gang pr. uge, hvilket hindrer færdigudvikling af flueyngel i kanalerne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium opdateres 1 gang årligt. Der er ikke stillet særlige krav til rottebekæmpelse idet det reguleres af anden lovgivning.

Animalsk affald, herunder døde dyr, skal bortskaffes til autoriseret destruktionsanstalt. Indtil afhentning skal de opbevares i container eller overdækket på en dertil indrettet afskærmet plads, hvor dyrene ikke er synlige fra vejen og således, at der ikke opstår uhygiejniske forhold, jf. gældende bekendtgørelse nr. 439 af 11/05 2007 om opbevaring af døde dyr. Da bedriften har over 500 DE skal opbevaring ske på cementeret underlag, som er sikret mod ådselædende dyr ved indhegning.

Der er på baggrund af ovenstående ikke stillet særlige vilkår ud over gældende lovkrav.

TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Til- og frakørsel til og fra ejendommen sker via to indkørsler. En indkørsel til gårdsplads og driftsbygninger og en indkørsel til gyllebeholdere.

Tung transport til og fra ejendommen kan ske fra tidlig morgen til sen aften. Der tilstræbes dog at det sker i tidsrummet 5.00 til 20.00.

Tabel 13.

Transporter	Tidsrum på dagen	Antal før Årlig	Antal efter Årlig
Levende dyr til ejendommen	Dagtimerne	52	52
Levende dyr fra ejendommen	Dagtimerne	52	52
Afhentning af døde dyr	Dagtimerne	52	3

Antallet af transporter med dyr og foder ændres ikke, idet kun størrelsen af de enkelte transporter forøges.

Antallet af gylletransporter fra Hamborgvej 7 forventes at stige fra ca. 280 til ca. 376 om året. Udbringning sker om foråret og om efteråret.

Transporterne fra alle 4 ejendomme under bedriften fremgår af bilag 11, hvor bedriftens 4 ejendomme med husdyrproduktioner er angivet med gule stjerner. Ejet areal er vist med blå, forpagtet areal med grønt og aftaleareal med rødt. Transportveje fra Hamborgvej 7 er vist med gul farve.

Den øgede transport vil primært foregå til arealerne beliggende hos Nysted I/S, Tørring og Svend Roed, Tirsvad. Transporterne fra Løvevej 44 og Hovedgade 35 vil være uændrede. Antallet af gylletransporter fra Hamborgvej 7 vil stige fra 280 til 376, mens Skovslundvej vil stige fra 310 til 475 pr. år og antallet af transporter med dybstrøelse vil falde fra 40 til 36 pr. år.

Derved vil der komme 125 transporter med lastbil gennem Ring landsby, men ellers ingen øget transport gennem byer eller landsbyer.

Antallet af årlige gylletransporter vil således samlet stige med 258 transporter svarende til summen af de forøgede transporter fra de to ejendomme Hamborgvej 7 og Skovslundvej 3. En stor del af transporterne vil imidlertid ske i lukkede lastbiler, idet alle transporter gennem Brædstrup, Hårup, Hampen og Boest vil ske med lastbil.

Der har i nudrift været anvendt mobile buffertanke ved udbringningsarealerne ved Tønning (136,9 ha).

I ansøgt drift vil der blive lejet to gylletanke ved udbringningsarealer fjernt fra produktionsanlæggene, som indebærer mulighed for at transportere gylle frem til tankene på tidspunkter, hvor det generer omgivelserne mindst, og for kørsel i lukket tankbil før viderebefordring til mark med traktor og gyllevogn. Begge tanke omgives af ca. 130 ha udbringningsarealer.

Det drejer sig om en gylletank på Tønningvej 5 på 4.000 m³, som planlægges brugt til opbevaring af 2.200 m³ fra Hamborgvej 7 og 1.500 m³ fra Skovslundvej 3. Den er placeret øst for Brædstrup, således at der kan køres med lukket tankbil gennem Brædstrup til tanken, hvorefter gyllen kan befordres videre med traktor og gyllevogn.

Tilsvarende er en lejet gylletank på 4.000 m³ placeret syd for Hårup (lejet under ejendommen Skovslundvej 3). Herved kan landsbyerne Hårup og Ring friholdes for kørsel med gyllevogne fra Hamborgvej 7. Tankenes placering fremgår af figur 8, og de omkringliggende udbringningsarealer, som kan nås med gyllevogn fra tankene er angivet med cirkel.

Nedenstående tabel viser antallet af transporter med gyllevogn gennem bymæssig bebyggelse i Tønning, Grædstrup og Løve med angivelse af, hvorfra produktionen stammer.

Tabel 14.

Transporter	Produktion	Hektar	Nudrift	Ansøgt	Stigning i transport
Tønning	Skovslundvej 3	79,1	81	99	22 pct.
Grædstrup	Hamborgvej 7	55,0	56	69	23 pct.
Løve	Hamborgvej 7	10,0	10	13	30 pct.

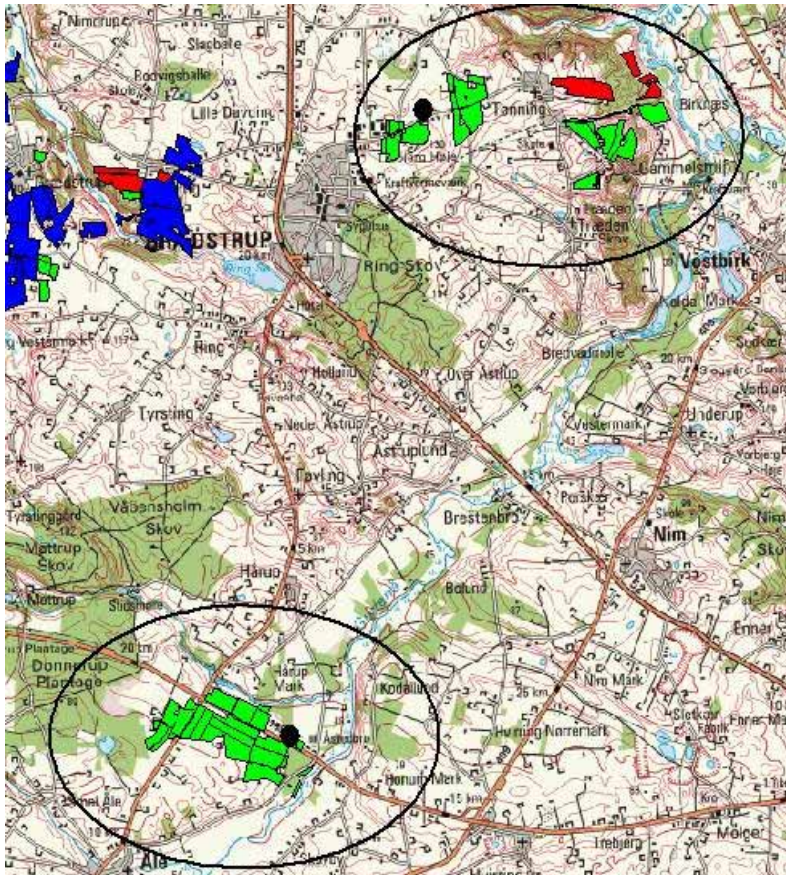
Den øgede transport vil primært foregå til arealerne beliggende i Tønningområdet med ca. 60 transporter med lastbil, 25 læs til Halle, 20 læs til Kæmpesmølle og Slagballe, 25 læs til Hampen med lastbil og 40 læs mod nord/ved Grædstrup.

Derved vil der gennem Grædstrup komme yderligere 20 transporter med gyllevogn og 25 transporter med lastbil. Der vil komme yderligere 60 transporter med lastbil gennem Brædstrup Nord ad Tønningvej, hvoraf ca. 30 transporter også går gennem Tønning.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er kommunens vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården. Transport af gylle til udbringning på markerne, vil hovedsageligt foregå ad de veje, der er indtegnet på bilag 5.

Ansøger reducerer desuden transportgenerne væsentligt ved, at kørsel med gyllevogn gennem Brædstrup, Hårup, Hampen og Boest undgås. Transporten med lastbil gennem Hampen og Boest er lovpligtig, idet afstanden er over 10 km, mens lastbiltransporterne gennem Brædstrup og Hårup vil reducere generne udover lovkravet. Da transporterne er sket med lastbil i nudrift, stilles der vilkår om at fortsætte hermed for at undgå forøgede gener.

Figur 8. Lejede gylletanke (markeret med sort) ved Tønning og Hårup

De mindre byer Løve, Tønning og Grædstrup vil blive belastet med 22-30 pct. flere transporter med gyllevogn; Løve vil dog kun med 13 årlige transporter, mens Tønning bliver hårdest belastet med 99 transporter pr. år. Grædstrup, som er den største af de nævnte byer, vil fremover blive belastet med 69 årlige transporter.

Kommunen vurderer, at belastninger/merbelastninger af denne størrelsesorden er acceptabel.

Udbringingsarealerne under Hamborgvej 7 er blevet udvidet væsentligt fra 229 ha i 2006 til 822,5 ha i den foreliggende ansøgning, og der må regnes med at have været en transportbelastning ved andre landmænds drift af de samme arealer under hidtidige ejer og forpagterforhold.

Ansøger har registreret kapaciteten i de to lejede gylletanke ved Tønning og Hårup, så det er specificeret, hvor mange ton som hidrører fra henholdsvis Skovslundvej 3 og Hamborgvej 7. Kommunen vurderer dog, at ansøger kan stilles frit stillet med hensyn til placering af gyllen i beholderne fra de to ejendomme ud fra driftsmæssige hensyn.

Som følge af de store transportafstande stilles der vilkår om kørsel med lastbil og forsyning af gyllevogne med låg eller lignende for at minimere risikoen for spild på offentlig vej.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår vedrørende transporter:

- Transport gennem Brædstrup, Boest, Hampen og Hårup skal ske med transportvogne, der ikke anvendes til udsprengning i marken. Såfremt der undtagelsesvis anvendes sådanne vogne skal vejen fejles samme dag.

- Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.

STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er følgende støjkloder forbundet med anlæg og maskiner på ejendommen:

Ventilationsanlæg (undertryksanlæg) er i drift i alle stalde i 24 timer alle årets 365 dage. Støjniveauet vil som følge af termostatregulering være lavere om natten end om dagen. Der vil ved valget af ventilatorer til det nyopførte anlæg blive regnet på, at disse er dimensioneret til den aktuelle produktion.

Foderforarbejdningen sker automatisk døgnet rundt. Foderblande anlæg er placeret inde i bygning 6A, hvilket er medvirkende til at reducere støj ved omkringboende.

Korn indblæses i kornsiloer en gang om ugen, normalt i tidsrummet 06-20.

Der er ikke foretaget støj- eller vibrationsdæmpende foranstaltninger.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes, på baggrund af afstande til naboer på over 220 m, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger.

Der er på baggrund af § 11 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug fastsat standard vilkår om maksimale støjgrænser, som skal sikre at der fremadrettet ikke opstår gener

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Virksomhedens samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende ækvivalente, korrigerede støjniveau mål i dB(A) og målt i ethvert punkt på opholdsarealer ved nabobeboelse:

Dag	Periode	Tidsrum	Værdi
Mandag – fredag	kl. 07.00-18.00	8 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00-14.00	8 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00-18.00	8 timer	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00-18.00	1 time	45 dB(A)
Alle dage (aften)	kl. 18.00-22.00	1 time	45 dB(A)
Alle dage (nat)	kl. 22.00-07.00	½ time	40 dB(A)

For dag-, aften- og natperioden skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på henholdsvis 8 timer, 1 time og ½ time.

- Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedr. støj fra virksomheden er velbegrundede, skal virksomheden, igennem en akkrediteret virksomhed, for egen regning eftervise, at de stillede støjkraav er overholdt. Støjmåling kan maksimalt kræves én gang pr. år og skal foretages i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1984, måling af ekstern støj fra virksomheder.

STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Støv forekommer ved blanding af foder, ved udfodring samt ved transport til og fra ejendommen. Der er dog ikke andre ejendomme beliggende ved den grusbelagte tilkørselsvej til ejendommen, og blanding af foder samt udfodring sker inden døre.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

På grund af afstand til nærmeste nabo på 220 m og afstand til offentlig vej på 70 m vurderes støvgener fra gården ikke at give anledning til væsentlige problemer.

Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet særlige vilkår for drift og egenkontrol.

LYS

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er ikke etableret udendørs belysning til arbejdsbrug eller ovenlysvinduer i staldene, så den udvendige lyspåvirkning begrænser sig til lys fra lavtsiddende vinduer i staldene. Der er lys i staldene svarende til normalt dagslys. Afstanden til nærmeste nabo er endvidere 220 m.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende eller landskabelige hensyn. Vurderingen baseres på at ejendommen ikke er synlig fra naboer nærmere end 220 m og belysningens omfang er begrænset. Der er derfor ikke stillet vilkår til belysning.

PÅVIRKNING FRA AREALERNE

UDBRINGNINGSAREALERNE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Udbringningsarealerne omfatter 819,65 ha suppleret med 3 gylleaftaler på i alt 132,50 ha. Jordtyperne varierer mellem JB1 og JB5 og der kan vandes i alt 305 ha.

I bilag 12 "Markoplysninger på bedriften" vises dels størrelsen på markerne, dræning, jordbundstype og vanding. Det overordnede sædskifte er et S6 sædskifte med minimum 10 % frøgræs. Grundvandssædskifterne G7 og G10 er valgt på udvalgte marker inden for nitratfølsomme indvindingsområder.

Der vil i ansøgt drift blive udbragt 1,32 DE pr. ha med et indhold af kvælstof og fosfor svarende til en 139 kg N pr. ha og 24,7 kg P pr. ha pr. år på bedriftens udbringningsarealer, og der fraføres husdyrgødning under tre gylleaftaler svarende til 173 DE med et næringsindhold på 16.459 kg N og 3.622 kg P. Der er redegjort for produktionen af husdyrgødning og indholdet af kvælstof og fosfor i afsnittet "Gødningsproduktion – og håndtering".

Der er ikke udbringningsarealer udpeget af Miljøstyrelsen som meget sårbare overfor kvælstof i forhold til påvirkning af overfladevand. Alle arealer er udpeget som nitratklasse 0.

Bedriften omfatter udbringningsarealer inden for fosforklasserne 0, 2 og 3 i henhold til Miljøstyrelsens udpegning. 781,59 ha ligger i fosforklasse 0, 2,3 ha ligger i fosforklasse 2, dvs. drænedede lavbundslande som ikke er okkerklasse 1. 61,4 ha er beliggende i fosforklasse 3, dvs. drænedede lerjorde med fosfortal over 6. Der er redegjort for arealernes fosforbelastning i afsnittet "Kvælstof og fosfor til fjord & hav".

Bedriften omfatter desuden 172,95 ha inden for et område med lav lertykkelse i indsatsområde for grundvand ved Brædstrup. Indsatsplanen er under udarbejdelse, men Horsens Kommune anvender nyeste viden på området. Kortlægningen er afsluttet og kommunen afventer den endelige rapport. Der er redegjort for udvaskning til grundvand i afsnittet "Kvælstof til grundvand".

Alle udbringningsarealer ligger i opland til Natura 2000 områder, der er overbelastet med fosfor (Randers Fjord eller Ringkøbing Fjord).

Med henblik på at reducere nitrat- og fosforpåvirkningen af grundvand- og overfladevand har ansøger valgt dels at dyrke arealerne med S6 som hovedsædskifte suppleret med grundvandssædskifterne G7 og G10 på udvalgte marker. De udvalgte marker med G7- eller G10- sædskifte ligger enten i indvindingsområde til Vrads Vandværk eller i opland til Grane Langsø (i Natura2000-område), som er ekstremt sårbare overfor øgede tilførsler af kvælstof og fosfor, jf. Regionplantillæg nr. 15, 2005, s. 36. Sædskiftet S6 har i følge Skov og Naturstyrelsens notat om standardsædskifter og referencesædskifter, 27.06.07, et udvaskningsindeks på 86 og en fosforfræførsel på 24,2 kg P/ha, jf. bilag 19.

Ansøger har desuden anmodet om at kunne vælge mellem at dyrke 4 pct. ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige, eller erstatte efterafgrøder med mellemafgrøder til vekselkurs 1,5 svarende til 6 pct. af efterafgrødegrundarealet eller 49,4 ha. Dette er ikke blevet accepteret, da dokumentation ikke kan genfindes, hvis alle efterafgrøder erstattes af mellemafgrøder, se afsnit om kvælstof og fosfor til fjord & hav.

Fosforindhold i gødning er nedsat ved at reducere fosfor i foder ved foderkorrektion på 0,939, jf. afsnit om foder. Kvælstof og fosforindholdet i husdyrgødning, som modtages fra anlægget på Skovslundvej 3, er også reduceret ved foderkorrektioner, se miljøgodkendelse af Skovslundvej 3.

Nogle af udbringningsarealerne er tidligere blevet underlagt vilkår i forbindelse med en tidligere VVM-screening for Hamborgvej 7 og en kapitel 5-godkendelse af Skovslundvej 3. VVM-screeningen omfattede 131,52 ha (ejede + forpagtede arealer) og kap. 5-godkendelsen omfattede 229 ha altså ca. 44 pct. af udbringningsarealet i ansøgt drift.

I de enkelte afsnit – under vurdering/vilkår – er der i det følgende redegjort for, hvorledes arealvilkår fra tidligere VVM-screening for Hamborgvej 7 og kapitel 5-godkendelse for Skovslundvej 3 er videreført, og der er udarbejdet oversigter over vilkårene og deres videreførelse i bilag 10 og 11.

Valg af referencesædskifte

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt for ansøgningsystemets beregninger. Systemet fastlægger et referencesædskifte for alle bedriftens arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs per 1. januar 2007. Referencesædskiftet er fastlagt til S2 eller S4 for alle marker. Ansøger har med henblik på at reducere udvaskningen til overfladevand og grundvand valgt at anvende sædskifterne S6, G7 og G10, som alle har et lavere udvaskningsindeks for kvælstof og en højere fosforfraførsel end S2 og S4. Udvasningsindeks for kvælstof og fosforfraførsel fra de valgte sædskifter fremgår af tabel 15.

Tabel 15.

Valgte sædskifter	Afgrødefordeling	Udvasningsindeks	Fosforfraførsel
S6	10% efterafgrøder (> 10 %) 44% vinterkorn 35 % Vårkorn 5 % ærter (0-10 %) 15 % frøafgrøder (>10%)	86	24,2 kg P/ha/år
G7	Vårbyg med 70% miljøgræs	80	25,4 P/ha/år
G10	Vårbyg med 100% miljøgræs	65	25,4 P/ha/år

Sædskiftet S6 indeholder som udgangspunkt minimum de lovpligtige 10 % efterafgrøder, jf. de krav som var gældende på ansøgningstidspunktet. I dag er lovkravet øget til 14 %.

Sædskifterne G7 og G10 er grundvandssædskifter med "miljøgræs", som består af vårbyg med stigende antal efterafgrøder. Efterafgrøder medregnes ikke som efterafgrøder i Plantedirektoratet terminologi og medfører derfor ikke reduktion i N-kvoté.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Samtlige arealer, som drives under samme CVR-nummer skal medtages ved vurdering af ansøgning om miljøgodkendelse jf. § 12 i husdyrgodkendelsesloven. Vurdering af arealerne relaterer sig til den påvirkning af omgivelserne, som udbringningsarealerne giver anledning til, og om denne er forenelig med hensynet til omgivelserne.

Til udspredding af det producerede husdyrgødning er opgivet et samlet areal på 955,02 ha. Det ejede og forpagtede areal udgør 819,65 ha. Det resterende areal på 132,50 ha udgøres af aftalearealer. På de ejede og forpagtede arealer udbringes husdyrgødning svarende til 1,32 DE/ha.

Vurderingen af arealernes sårbarhed overfor tilførsel af næringsstoffer er foretaget på grundlag af oplysningerne om beskyttelsesniveau jf. bilag 3 til bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Til formålet skal anvendes Skov- og Naturstyrelsens kortværk over sårbarhedsklasser for Nitratklasser (kystvand), Nitratfølsomme indvindingsområder (grundvand) og fosfor oplande til Natura 2000 områder og lavbundsarealer. Kommunen vurderer, at det generelle krav om kvælstof og fosforoverskud, som det er fastlagt i lovgivningen, er overholdt på de nævnte arealer med det sædskifte, som benyttes.

Kommunen har bedt ansøger om at opklassificere udbringningsarealerne således, at de alle ligger i nitratklasse 3, jf. vurdering af arealer ved Grane Langsø og Vrads Vandværk.

Der er indgået aftaler om udbringning af 173 DE på 132,50 ha aftalearealer. Alle aftalearealer er vurderet i forhold til udbringning af 1,4 DE/ha. Se evt. afsnit om gødningstyper og mængder, hvor aftale partnere er beskrevet.

Ansøgningen omfatter aftalearealer, som ligger inden for nitrat eller fosforfølsomme områder. Arealerne drives under Grædstrup Markbrug aps/cvr. 29224897 og Jørgen Rødgaard, cvr. 194315797. Der skal derfor foreligge arealgodkendelser i henhold til husdyrlovens § 16 inden ibrugtagning af aftalearealerne på disse ejendomme. Der er under det indledende afsnit stillet vilkår om dette. Vilkåret fremgår også af vilkårsoversigten.

Idet ansøger har valgt et andet sædskifte end referencesædskiftet i alle marker, stiller kommunen krav om at udbringningsarealerne dyrkes med de valgte sædskifter eller sædskifter med tilsvarende eller mindre udvaskning. Vilkårene vedrører især "Kvælstof og fosfor til fjord og hav" og "Kvælstof til grundvand" og kan findes under disse afsnit.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Bedriftens udbringningsarealer udgør 819,65 ha ejet og forpagtet areal. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 1,32 DE/ha pr. planår (1/8-31/7)

UDBRINGNINGSAREALERNES PÅVIRKNINGER AF NATUR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er ikke overlap imellem udbringningsarealerne og arealer beskyttet af § 3 i naturbeskyttelsesloven.

Naturområder omfattet af Husdyrloven - § 7-natur

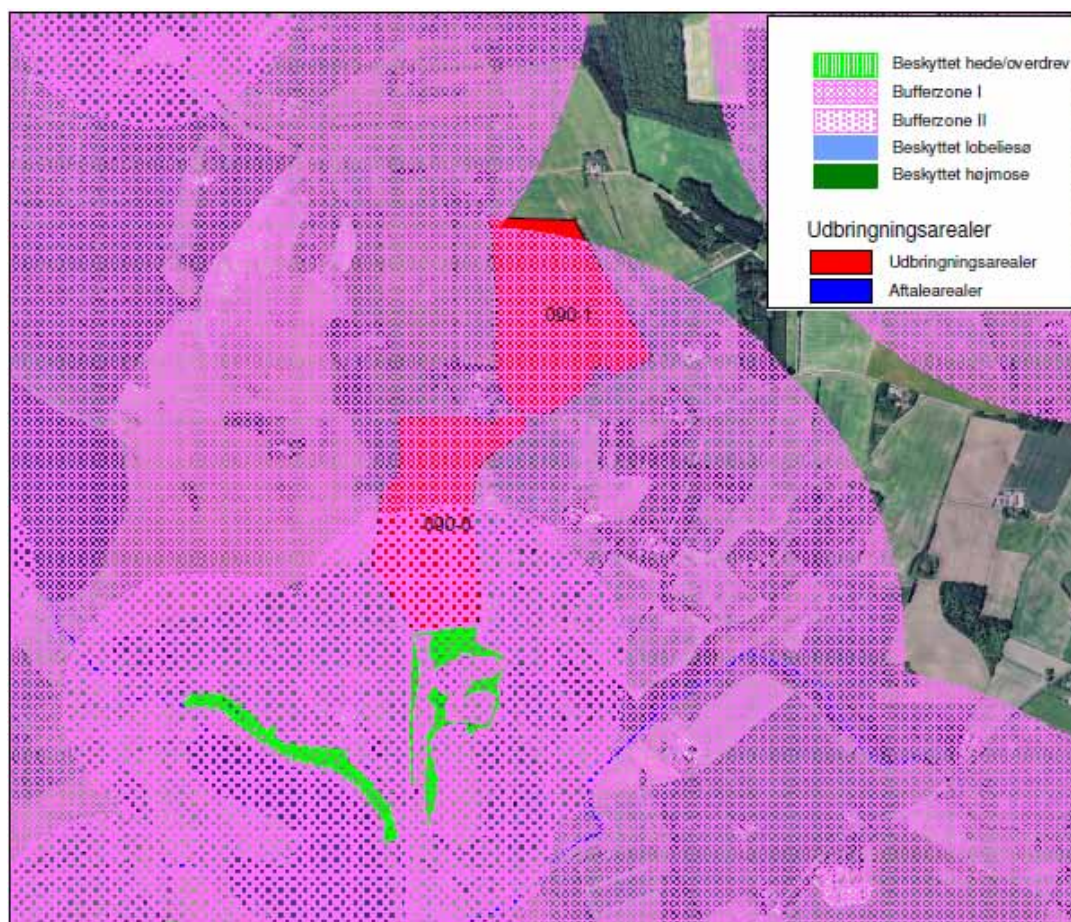
Ifølge Husdyrgødningsbekendtgørelsen³ er der et lovkrav om nedfældning af flydende husdyrgødning på alle arealer, som ligger indenfor 1000 m fra et § 7-område, såfremt udbringningen sker på sort jord eller græsmarker.

Følgende marker er omfattet af krav om nedfældning på sortjord og i fodergræsmarker, jf. nedenstående figur 9-13:

Tabel 16

Bufferzone	Marker i bufferzone
Bufferzone omkring § 7-beskyttet overdrev nordøst for Stigsholm Sø, se fig.8	Mark nr. 90-0, 90-1,22-0, 22-1, 22-6, 22-7, 22-8, 22-12,
Bufferzoner omkring § 7-beskyttede heder/overdrev syd for Langsø ved Sejt, se fig. 9	Mark nr. 1-0, 2-0 3-0, 6-0, 10-0, 11-0, 19-0, 19-1 (ejet), 19-1 (forpagtet)
Bufferzoner omkring § 7-beskyttet hede/overdrev ved Dalkær og Rodvigsballe (sydøst og nordøst for Grædstrup), se fig. 10	Mark nr. 12-1, 13-0, 14-0, 14-1 101-0-102-0103-0
Bufferzoner omkring § 7-beskyttet hede/overdrev ved Skade Bro/Kirkelund, se fig. 11	Mark nr. 12-0, 13-1 15,0, 15-1, 15-2, 80-0, 80-3, 80-5, 80-6, 80-8
Bufferzoner omkring § 7-beskyttede heder/overdrev syd for Sønderskov ved Tønning, se fig. 12	Mark nr. 43-0, 43-2, 43-3, 43-4, 43-5, 43-6

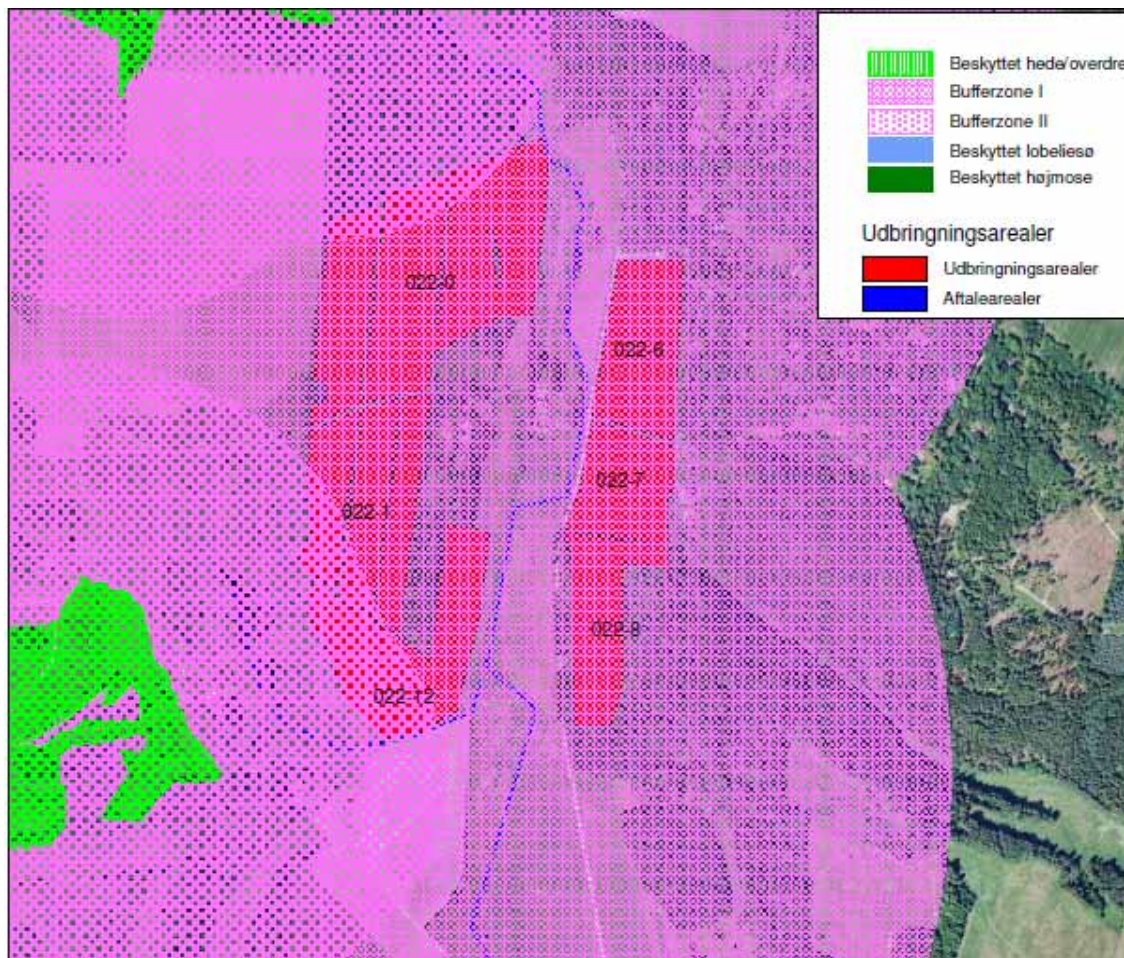
Fra 1. januar 2011 gælder kravet om nedfældning på alle arealer med sort jord eller fodergræsmarker uanset beliggenhed.

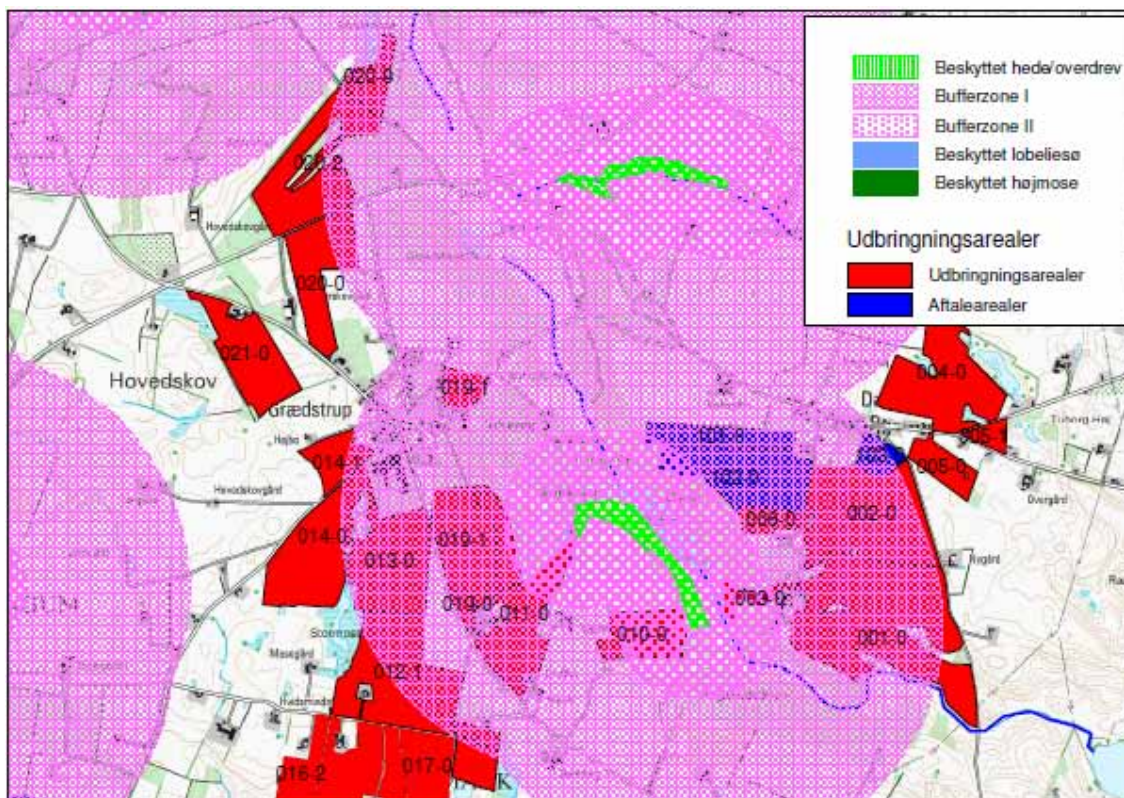
Figur 9. Marker i bufferzone omkring § 7-beskyttet overdrev øst for Halle Sø.

³ Bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12/2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

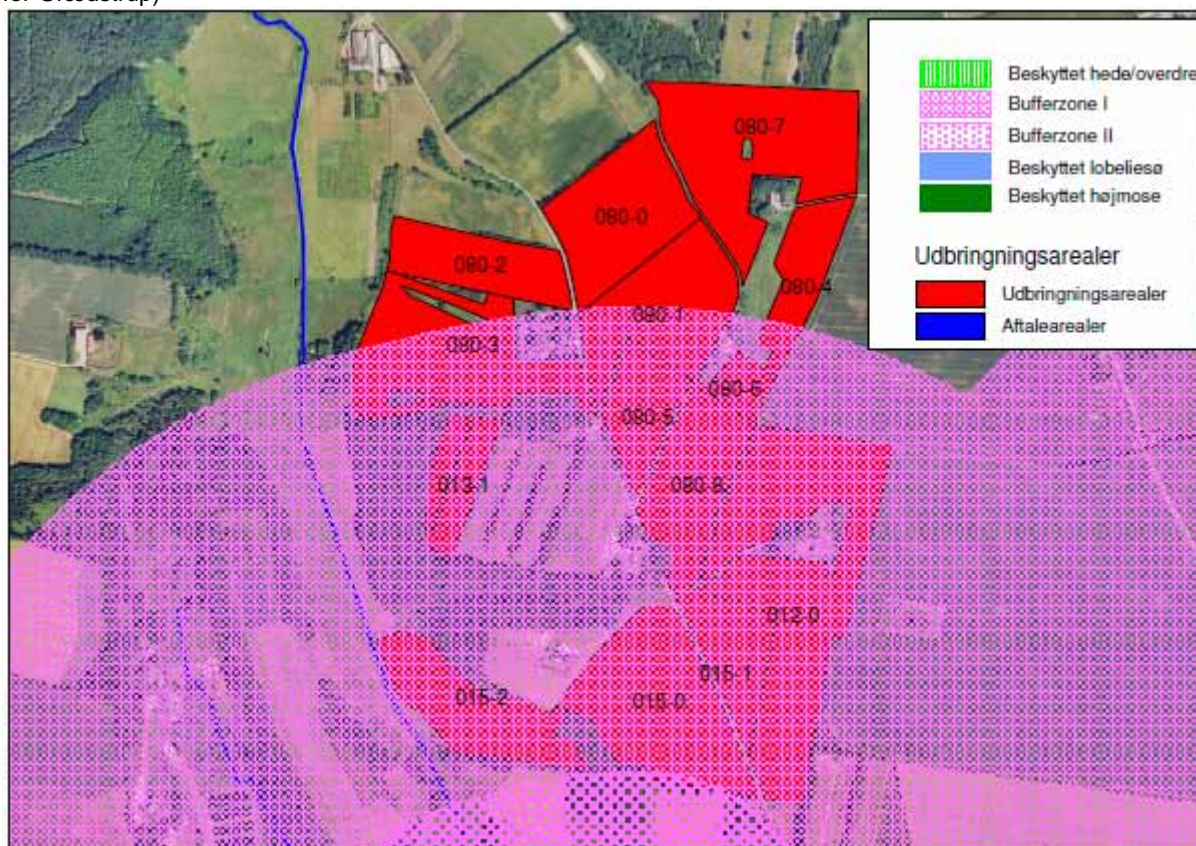
Mark nr. 090-0 skråner ikke mere end 6 grader til overdrevet ID nr. 106597. Overdrevet er landskabeligt karakteristisk og med en næringsfattig, værdifuld og karakteristisk overdrevs vegetation. Fra Naturdata er bl.a. registreret: alm. mælkeurt, alm. pimpinelle, blåhat, djævelsbid, hedelyng, knoldranunkel, kornet stenbræk, lav skozonér, skovgøgelije, engelsk visse og majgøgeurt.

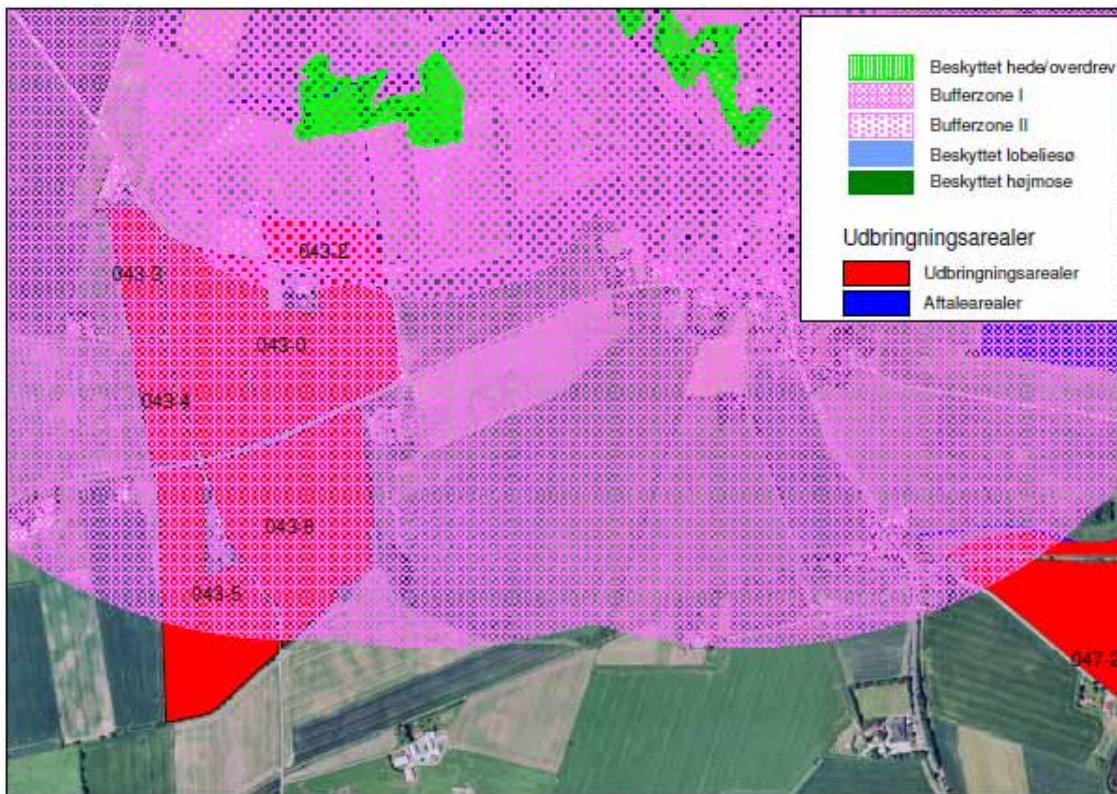
Figur 10. Bufferzoner omkring § 7-beskyttede heder/overdrev syd for Langsø ved Sejt

Figur 11. Bufferzoner omkring § 7-beskyttet hede/overdrev ved Dalkær og Rodvigsballe (sydøst og nordøst for Grædstrup)

Figur 12. Bufferzoner omkring § 7-beskyttet hede/overdrev ved Skade Bro/Kirkelund

Figur 13. Bufferzoner omkring § 7-beskyttede heder/overdrev syd for Sønderkov ved Tønning

Naturområder omfattet af Naturbeskyttelsesloven - § 3 natur

Der er en række udbringningsarealer, som grænser op til § 3- områder, jf. figur 13-18. Under hvert kort er angivet de tilgængelige oplysninger om naturdata for de pågældende § 3-områder

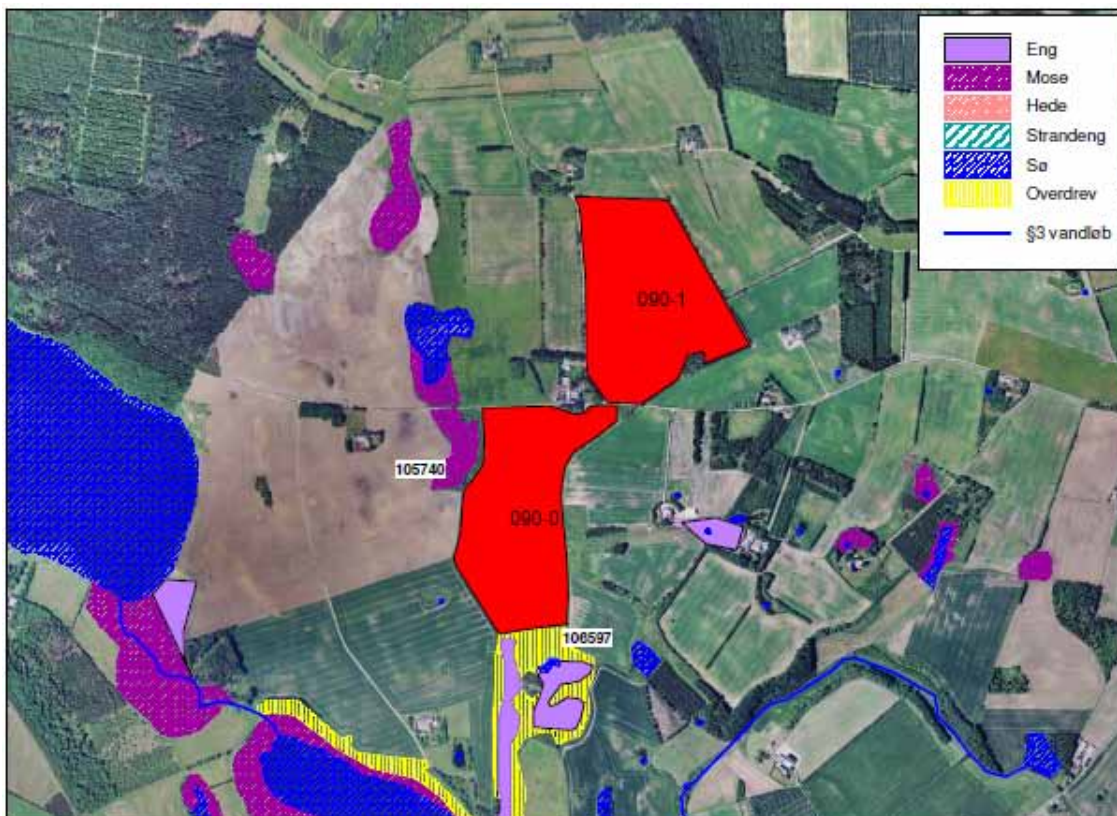

Fig. 14 Udbringningsarealer og beskyttet natur øst for Halle Sø

Der er en bræmme på 5-10 meter imellem udbringningsareal nr. 090-0 og mosen ID nr. 105740. Mosen nordvest for marken (Halle Mose syd) er i Naturdata (fra 1986) registreret med bl.a. alm. star, blåtop, bukkeblad, engkabbeleje, klokkeløng, kærtidsel, alm. engkarse, hedelyng, tørvemos og pil/birk.

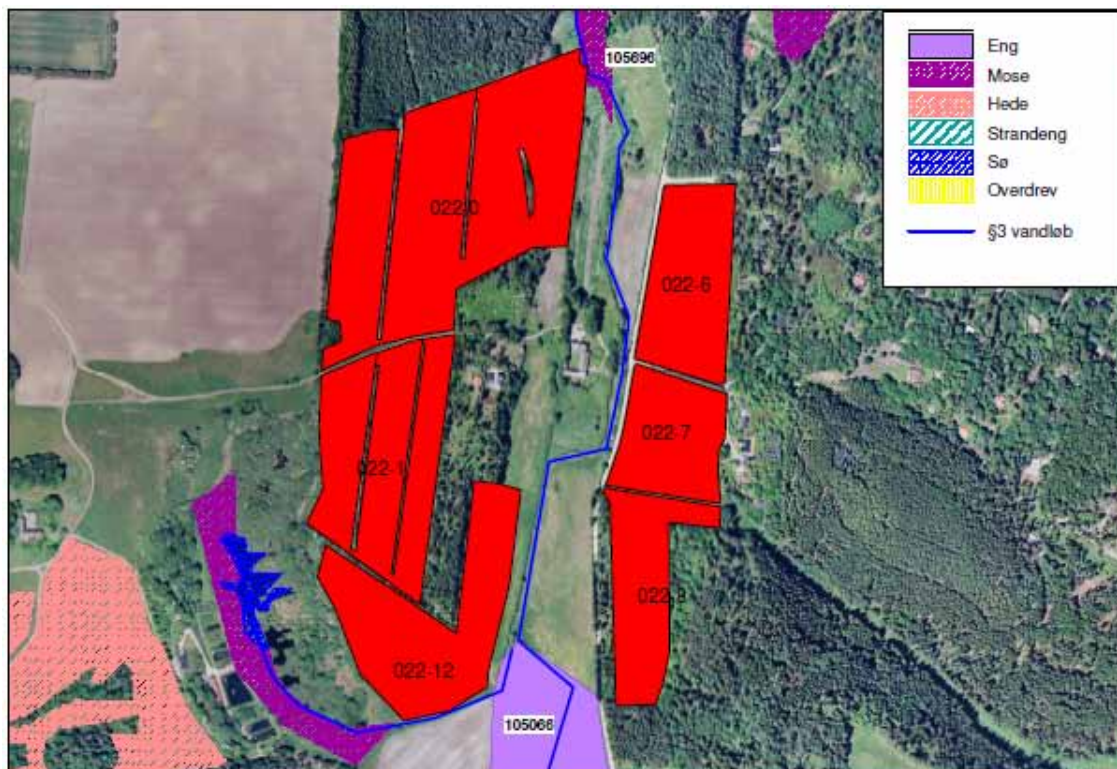

Fig. 15 Udbringningsarealer og beskyttet natur syd for Bryrup

Der findes ikke Naturdata for fersk eng med ID nr. 105066. Mosen med ID nr. 1905696 er i Naturdata fra 1986 beskrevet som mose og kær med bl.a. alm. star, hirsestar, grå star, bukkeblad, engkabbeleje, majgøgeurt, plettet gøgeurt, tormentil og trævlekrone.

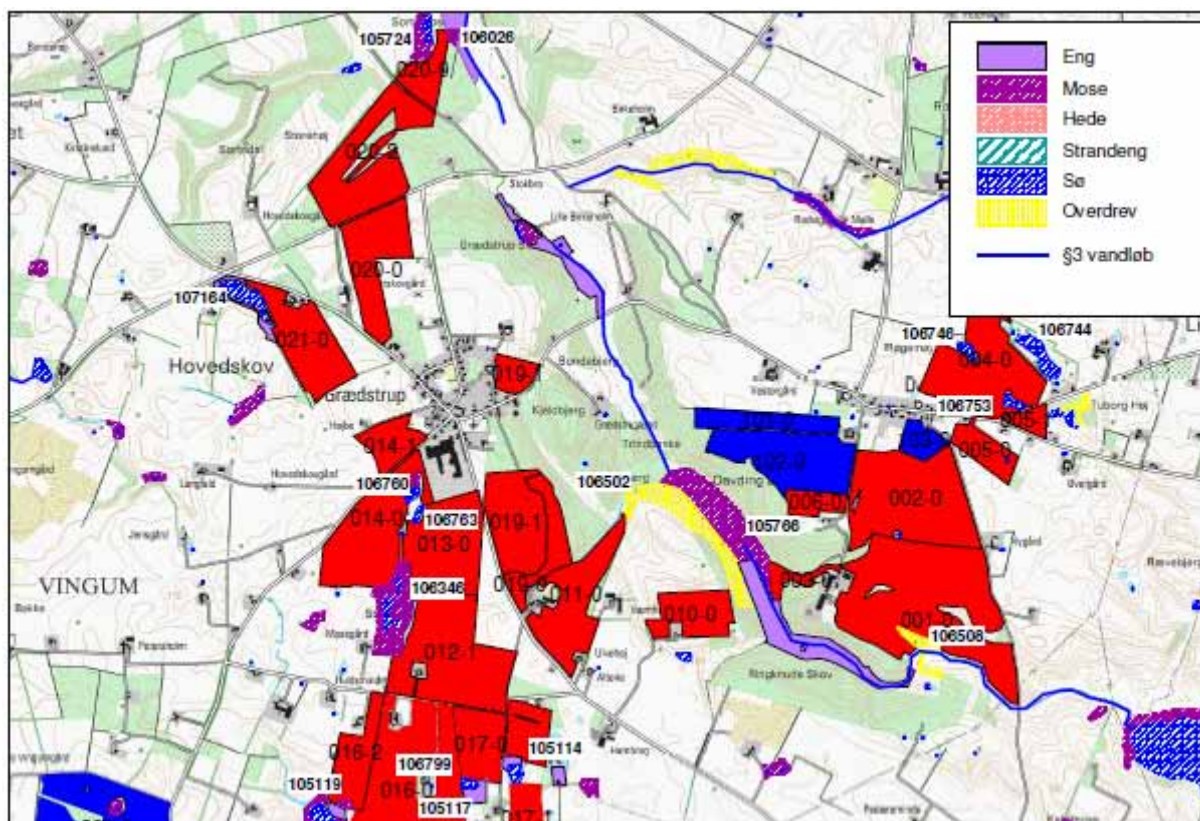

Fig. 16 Udbringningsarealer og beskyttet natur omkring Hamborgvej 7.

Mosen med ID nr. 106760 er i Naturdata fra 1986 beskrevet med bl.a. alm. mjødurt, alm. star, trådstar, blærestar, bredbladet dunhammer og vandmynte. Søen med ID nr. 106763 er i Naturdata fra 1986 beskrevet med pil sp., lysesiv, alm. sumpstrå og star sp. Mosen med ID nr. 106346 er i Naturdata fra 1986 beskrevet som sø/mose med bla. engviol, smalbladet kæruld, tormentil, trådstar, knoldstar, håret star, mynte sp., gifttyde sp., bukkeblad, kærannunkel og lyngsnerre. Sø og fersk eng (ID nr. 106799 og ID nr. 105117) er i Naturdata fra 1986 beskrevet med bl.a. blærestar, bredbladet dunhammer, lysesiv, manna-sødgræs og pil sp. Mose og overdrev (ID nr. 105766 og ID nr. 106502) er i Naturdata 1986 beskrevet som tørvegrave omgivet af skov og overdrev. Vandet er meget næringsrigt og der er observeret frøer (sp). Der udover er der registreret alm. mjødurt, alm. star, dusk fredløs, engkabeleje, kærtidsel, mosebunke og pil sp. Resten af naturområderne er ikke registreret i Naturdata.

Mark nr. 003-0 omfatter i det sydvestlige hjørne en eng, som i 2001 er blevet registreret som §3-natur. Kommunen har ved gennemgang af orthofotos 1992, 1995 og 2006 konstateret at mark 003-0, inkl. engarealet, har været dyrket uændret siden 1992. Kommunen ændrer derfor registreringen og arealet kan anvendes til udbringning.

Fig. 17 Mark 003-0 ved Skovlundsvej 3.

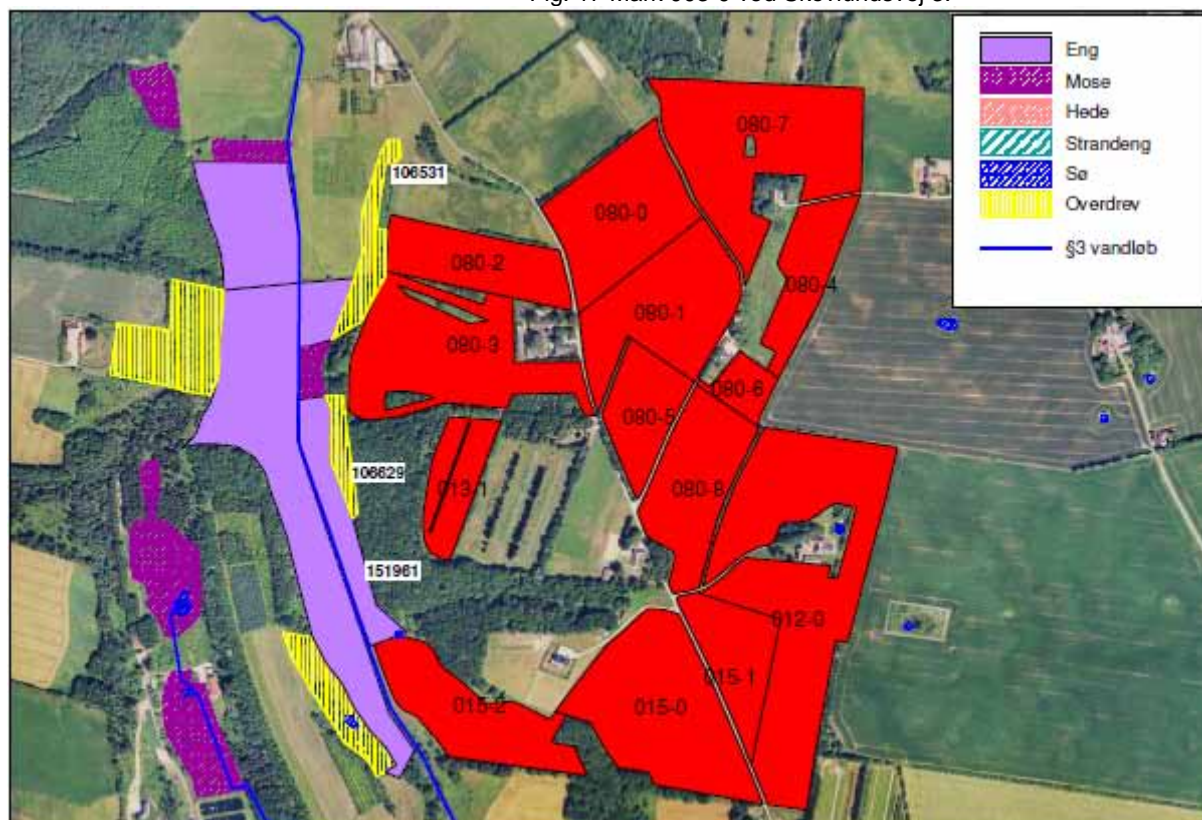

Fig. 18 Udbringningsarealerne og beskyttet natur langs Mattrup Bæk.

Der er ingen Naturdata for de tilstødende naturarealer langs Mattrup Bæk – se figur 17.

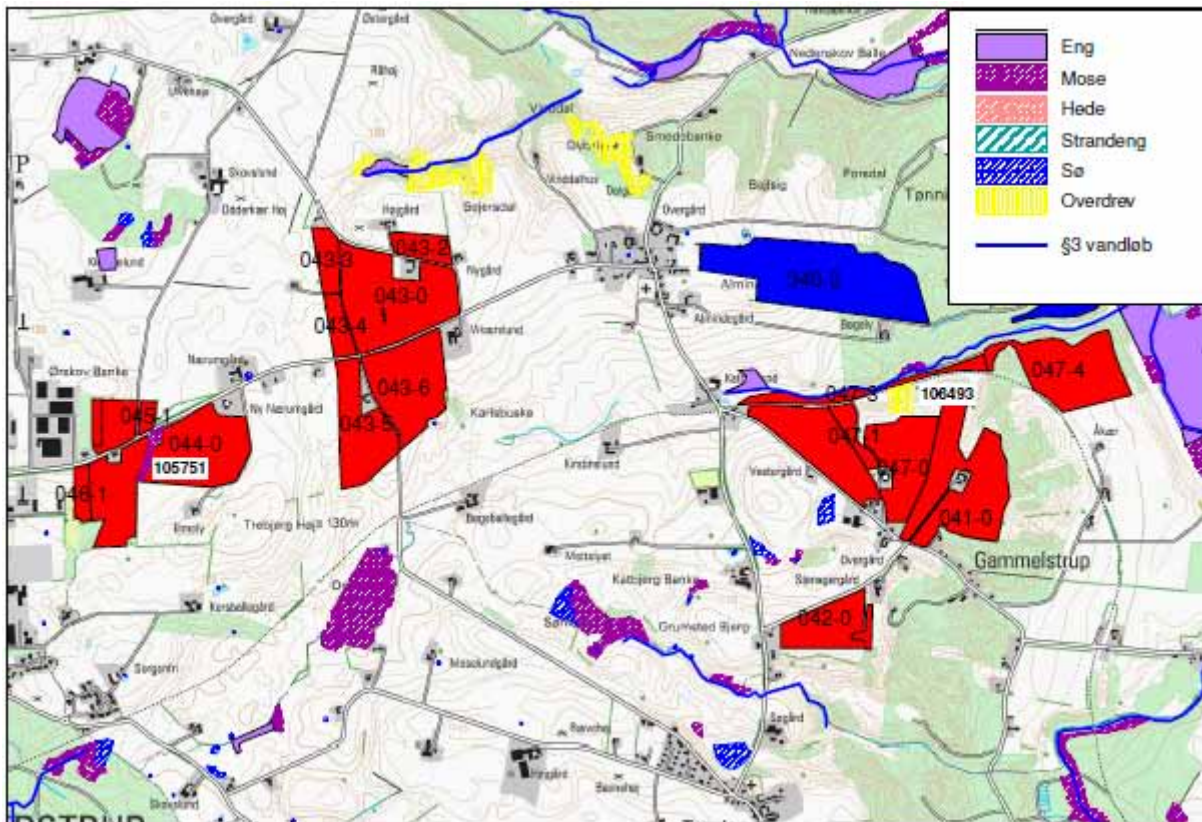

Fig. 19 Udbringningsarealerne og beskyttet natur vest for Brædstrup

Der er ingen Naturdata for de tilstødende naturarealer vest for Brædstrup – se figur 19.

Internationalt beskyttet natur – Natura 2000

124,63 ha af udbringningsarealerne afvander til Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, der er Natura 2000 område nr. 69 (EF -fuglebeskyttelsesområde nr. 43, habitatområde nr. 62 og Ramsarområde nr. 2). Resten af udbringningsarealerne afvander til Randers Fjord via Mossø, der er Natura 2000 område nr. 52, (Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen) bestående af Habitatområde 48 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå og Fuglebeskyttelsesområde nr. 33 Salten Langsø og F 35 Mossø.

Størstedelen af udbringningsarealerne ligger udenfor Natura 2000 områder, men en stor del grænser dog til Natura2000 område nr. 52, se bilag 7. Ca. 2,5 ha af udbringningsareal nr. 022-12 er desuden beliggende i Natura 2000 område nr. 52 (syd for Bryrup).

Beskrivelsen af Natura2000 områderne Randers Fjord og Ringkøbing Fjord findes under afsnittet om udvaskning til hav og fjord.

Natura 2000 område nr. 52 (Mossø) er jævnfør basisanalysen særligt karakteriseret ved de fem store søer, der dækker knap halvdelen af områdets samlede areal, og omkring Salten Langsø ligger en perlerække af kalk- og næringsfattige småsøer med fin naturtilstand. Fattigkær af typen hængesæk er også velrepræsenteret, og her er den meget sjældne plante blomstersiv for nylig genfundet. Skove og plantager udgør en vigtig del af området dækkende knap 1/3 af arealet. De fugtige skovnaturtyper er arealmæssigt mest betydende, bl.a. ligger der store sammenhængende partier med skovbevoksede tørvemoser sydvest for Salten Langsø. Derudover er der forekomst af bøgeskov på morbund, egekrat og elle- og askesump langs søer og vandløb. Mossø opfylder ikke sin målsætning og er bl.a. belastet pga. tilførsel af næringsstoffer fra oplandet

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000 område nr. 52 (Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen) er lys skivevandkalv, bæklampret, stor vandsalamander, odder, damflagermus, kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer), næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, brunvandede søer og vandhuller, vandløb med vandplanter, vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter, våde dværgbusksamfund med klokkelyng, tørre dværgbusksamfund (heder), enekrat på heder, overdrev eller skrænter, artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund, tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop, hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand, kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe, rigkær, bøgeskove på morbund med kristtorn, stilkegeskove og krat på mager sur bund, skovbevoksede tørvemose, og elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld. Heraf er artsrige overdrev, kalkrige moser, skovbevoksede tørvemoser og elle- og askeskove prioriterede naturtyper. Fuglebeskyttelsesområderne er desuden udpeget for isfugl, sortspætte, havørn, rørhøg, fiskeørn, stor hornugle og stor skallesluger.

I afsnittet om søer og vandløb er nitrat- og fosforbelastning fra udbringningsarealer i oplande til nogle af søerne i Natura 2000-område nr. 52 vurderet, bl.a. Grane Langsø.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Flagermus er ikke registreret indenfor eller i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter raster eller yngler i området.

Odder er ingen registreringer af odder i nærheden af udbringningsarealerne men det kan ikke udelukkes at arten kan træffes på nærliggende marker

Markfirben

Der er ingen kendte registreringer af markfirben på eller nær udbringningsarealerne.

Stor Vandsalamander

Der er ingen registreringer af stor vandsalamander i projektområdets vandhuller, men arten findes på landsplan på mange steder uden at være registreret. Det kan ikke udelukkes, at den findes i vandhuller, som ligger indenfor eller nær udbringningsarealerne.

Løgfrø

Der er ingen kendte forekomster af løgfrø indenfor eller nær projektområdet. Det kan dog ikke udelukkes at løgfrø potentielt kunne findes i området.

Spidssnudet frø er forekommende i en lang række vandhuller og det kan derfor ikke udelukkes at spidssnudet frø yngler eller raster i vandhuller på eller nær udbringningsarealerne.

Springfrø har sin eneste kendte forekomst i Horsens Kommune på Endelave. Arten vurderes ikke at have yngle- eller rasteområde indenfor projektområdet.

Strandtudse

Der er ingen kendte forekomster af strandtudse indenfor eller nær projektområdet.

Tykskallet Malermusling og **Gul Stenbræk** (gullistet) har aldrig været registreret indenfor eller nær udbringningsarealerne og arterne vurderes ikke at have sin udbredelse her.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Der er registreret skovgøgelilje på overdrevet øst for Halle Sø grænsende til mark nr. 090-0 og maj gøgeurt og plettet gøgeurt på mosen syd for Bryrup grænsende til mark nr. 022-0.

Biodiversitet – Den danske Rødliste – Den danske Gulliste

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse, er registreret på Den danske Rødliste. Horsens Kommune gør en særlig indsats for at forbedre levevilkårene for disse arter, så de sikres mod udryddelse og tilbagegang.

Der er ikke kendskab til om nogle af arterne på Den danske Rødliste/Gulliste findes i nærheden af udbringningsarealerne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Horsens Kommune har foretaget en vurdering af, hvordan markdriften vil påvirke beskyttede arter og naturområder.

Nedfældning af flydende husdyrgødning indenfor 1.000 meter fra naturområder omfattet af § 7 i husdyrloven medvirker til at reducere ammoniakfordampningen fra markerne.

Naturområder omfattet af Husdyrloven - § 7-natur

Overdrevet øst for Halle Sø ved udbringningsarealer 090-0 er meget næringsstoffølsomt med en sårbar overdrevsflora. Der er ikke hældning fra marken og direkte til overdrevet, hvorfor der ikke er risiko for direkte afstrømning af flydende husdyrgødning til overdrevet. Horsens Kommune vurderer, at lovkrav om nedfældning af flydende husdyrgødning på sort jord og græs er tilstrækkeligt til at beskytte overdrevet imod yderligere ammoniakdeposition fra udbringning af husdyrgødning.

Der stilles ikke yderligere vilkår.

Naturområder omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3

Horsens kommune vurderer, at størstedelen af de § 3 beskyttede naturarealer bliver uvæsentligt påvirket af udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealerne, da der ikke er skrånende arealer til naturarealerne og størstedelen af naturarealerne er næringsrige og dermed ikke sårbare overfor ammoniak og kvælstof fra udbringningen.

Der stilles dog vilkår om 2 meter bræmme omkring moseareal ved sydenden af mark nr. 16-2, da der her er en forøget risiko for udstrømning af næringsstoffer til mosen. Se fig. 19.

Der stilles ligeledes vilkår om 2 meter bræmme mellem mark nr. 011-0 (nedenfor Hamborgvej 7) og grøft, som leder ned til §-3 beskyttede arealer ved Dalbæk/Dalbæk Mose. Bræmmen skal etableres langs grøften neden for den fangvold, som skal etableres for at hindre gylleudslip til Dalbækken. Vilkåret stilles, fordi mark nr. 011-0 hælder 6-12 % mod grøften, og der er konstateret erosion på marken, se figur 4 og 16.

Mark nr. 001-0 grænser til overdrev, se figur 20, som i tidligere miljøgodkendelse af Skovslundvej 3 (28.11.06) er blevet pålagt vilkår om afgræsning uden tilskuds fodring. Overdrevet er karakteriseret som artsrigt overdrev med en tålegrænse på 10-15 kg N/ha/år. Vilkåret er pålagt med henblik på at fjerne kvælstof, som tilføres via ammoniakemission fra anlægget på Skovslundvej 3. Overdrevet påvirkes derimod ikke direkte fra mark 001-0, da terrænet på marken ikke hælder mod overdrevet, og der dermed ikke er overfladeafstrømning fra mark til overdrev.

Vilkåret om afgræsning uden tilskudsfordring er dog fastholdt uændret i den ny godkendelse for Skovslundvej 3, og vilkåret er inkluderet i listen over vilkår for arealerne under Hamborgvej 7 for at have et samlet overblik over arealvilkårene på bedriften.

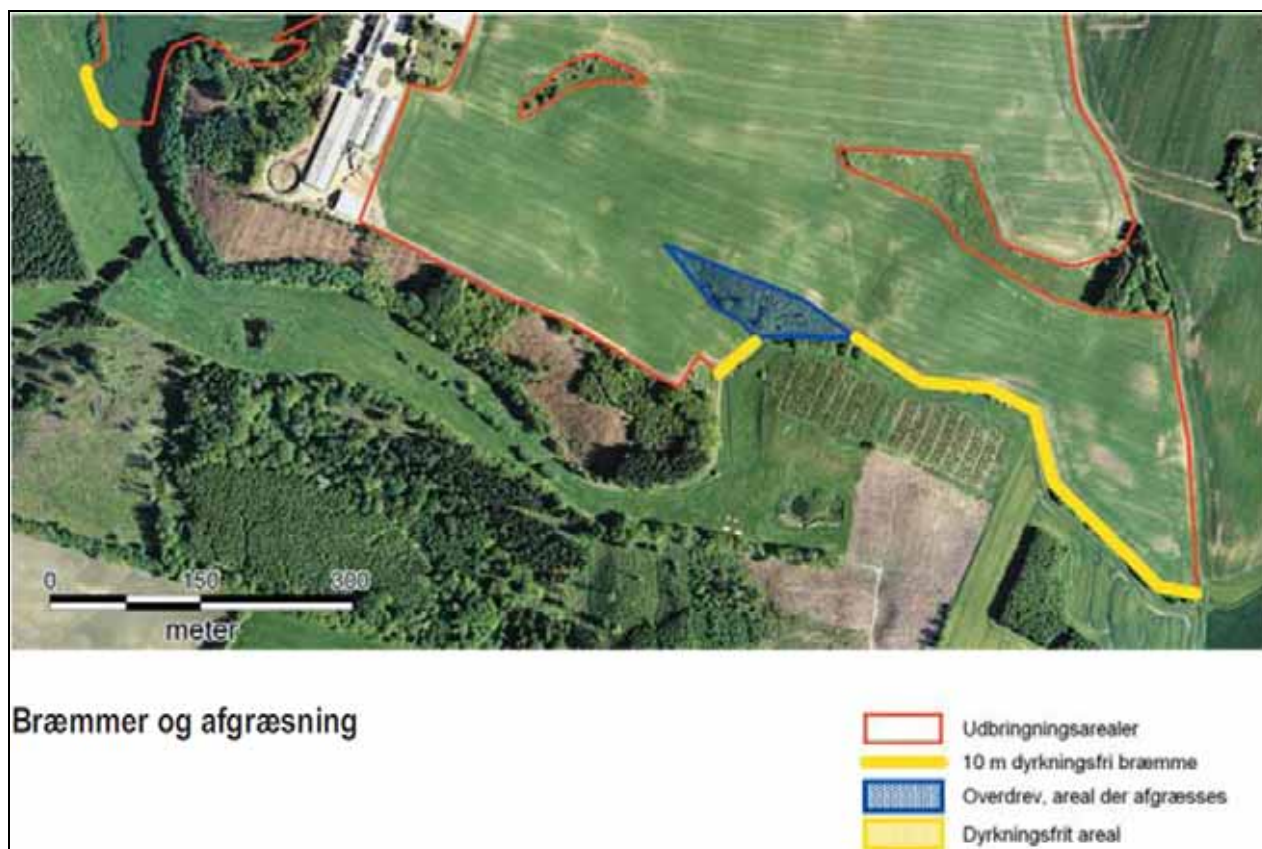

Fig. 20. Vilkår om bræmmer og afgræsning i tidligere kap. 5 godkendelse for Skovslundvej 3.

Der er ligeledes i kap. 5 godkendelse for Skovslundvej 3 stillet vilkår om 10 m-bræmmer langs vandløbet Dalbæk (markeret med gult på fig. 20), se afsnit "Påvirkning af søer og vandløb".

Vedr. mark 080-2 og 080-3, der grænser til overdrev vurderes det, at overdrevet ikke er omfattet af naturbeskyttelsesloven, da det har været omlagt flere gange før 1992. Registreringen vil blive rettet snarest af Horsens Kommune.

Fig. 21 Etablering af 2 meter dyrknings-, sprøjte- og gødningsfri bræmme ved mark 16-2

Internationalt beskyttet natur – Natura 2000

En række næringsstoffølsomme habitatnaturtyper er beliggende i nærheden af udbringningsarealerne og indenfor Natura 2000 område nr. 52 (Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen), jf. nedenstående skema og fig. 22:

Tabel 17.

Naturtype og nr.	Mark nr.	Mindste afstand (m)
Bøg på mor (9110)	090-1	500
Tør hede (4030)	031-3	780
Rigkær (7230)	090-0	380
Højmose (7110)	053-0	800
Tør hede (4030)	032-0	440
Bøg på mor med kristtorn (9120)	032-1	300
Tør hede (4030)	031-0	350

Alle markerne er beliggende indenfor bufferzoner for § 7, hvilket betyder at der nedfældes på sort jord og græs. Dette begrænser ammoniakemissionen fra markdriften. Da de følsomme habitatnaturtyper samtidig er beliggende indenfor skovarealer som opfanger en stor del af evt. ammoniak-emission vurderer Horsens Kommune derfor, at markdriften ikke påvirker de næringsstoffølsomme habitatnaturtyper. Jævnfør bilag til Praksisnotat udarbejdet af Miljøstyrelsen 6. juli 2009 vil der kun være påvirkninger fra udbringning af husdyrgødning indenfor 100 meter fra marken på over 1,0 kg N/ha/år – den påvirkning vil dog være lavere pga. nedfældning.

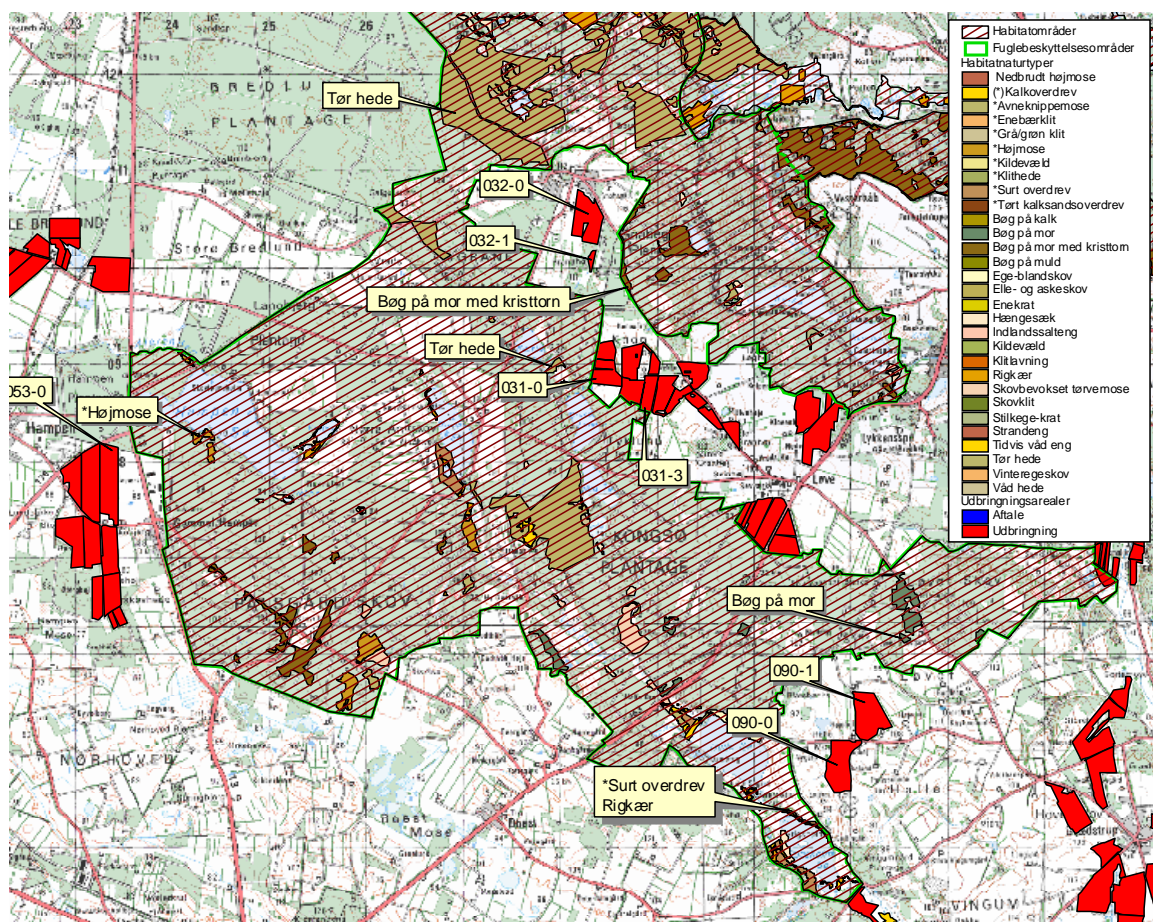

Fig. 22 Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til næringsstoffølsomme habitatnaturtyper

Del af udbringningsareal nr. 022-12 (ca. 2,5 ha) er beliggende indenfor Natura2000 område nr. 52 (Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen). Ansøger har oplyst at arealet tidligere har været brugt til udbringning af husdyrgødning fra før anmeldelse af området i henhold til naturbeskyttelseslovens § 19b trådte ikraft. Udbringningsarealet er beliggende 1.300 meter fra nærmeste næringsstoffølsomme habitatnaturtype (Bøg på mor) og grænsende til mose beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Flagermus

Markdriften vurderes ikke at ville påvirke raste- eller yngleområder for arter af flagermus, da der ikke fældes levende hegn eller enlige træer.

Odder

Støj og øvrig forstyrrelse fra markdriften foregår i dagtimerne. Odderen er hovedsageligt aktiv om natten. Markdriften vurderes ikke at resultere i reducerede spredningsmuligheder eller forringelse af raste- eller yngleområder. En eventuel bestand af odder vurderes derfor at være upåvirket af markdriften.

Markfirben

Især solbeskinnede skrånninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirbenet.

Markdriften vurderes ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af markfirben, da der ikke er potentielle yngle- eller rastesteder på eller i nærheden af udbringningsarealerne.

Stor Vandsalamander

Arten er udbredt over det meste af Danmark, især øst for israndslinjen. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand. Dybe, kolde eller forurenede vandhuller kan dog anvendes som rasteområde. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l.

Gennemførelse af projektet vurderes ikke at ville resultere i negative effekter for Stor Vandsalamander, da der sættes vilkår om mindst 2 meter sprøjte-, gødsknings- og dyrkningsfrie bræmmer omkring alle vandhuller beliggende på eller grænsende til udbringningsarealerne.

Løgfrø

Arten yngler i et bredt spektrum af lavvandede vådområder og vandhuller og også i temporære vandhuller. Horsens Kommune har ikke kendskab til forekomster indenfor eller nær udbringningsarealerne. Det kan dog ikke udelukkes at løgfrø potentielt kunne findes i området.

Markdriften i det ansøgte projekt vurderes ikke at få indflydelse på en eventuel bestand af løgfrø da der sættes vilkår om mindst 2 meter sprøjte-, gødsknings- og dyrkningsfrie bræmmer omkring alle vandhuller beliggende på eller grænsende til udbringningsarealerne.

Spidssnudet frø

Arten findes udbredt over det meste af landet og kan yngle i mange slags vådområder og vandhuller af forskellig type og størrelse.

Det kan ikke udelukkes at spidssnudet frø yngler eller raster i vandhuller nær udbringningsarealerne. Der stilles derfor vilkår om sprøjte-, gødsknings- og dyrkningsfrie bræmmer på min. 2 meter omkring alle beskyttede vandhuller på ejendommen.

Springfrø

Arten vurderes ikke at have yngle- eller rasteområde indenfor projektområdet.

Strandtudse

Arten findes på landsplan kun på færre end 20 indlandslokaliteter og den er i stærk tilbagegang både i Danmark og i det øvrige Europa. Nærmeste kendte lokalitet med strandtudse ligger tæt på de udbringningsarealer der ligger omkring ejendommen. Strandtudsens spredningsradius er under 2 km. Horsens Kommune vurderer, at arten ikke raster eller yngler direkte på udbringningsarealerne og at driften af udbringningsarealerne med udspreddning af husdyrgødning og almindelig markdrift ikke påvirker artens raste-, leve- eller ynglemuligheder. Det ansøgte vurderes derfor ikke at ville påvirke strandtudse.

Tykskallet Malermusling og **Gul Stenbræk** (gullistet) har aldrig været registreret indenfor eller nær udbringningsarealerne og arterne vurderes ikke at have sin udbredelse her.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Der er ikke registreret fredede arter på eller i nærheden af udbringningsarealerne.

Biodiversitet – Den danske Rødliste – Den danske Gulliste

Der er ikke kendskab til om nogle af arterne på Den danske Rødliste/Gulliste findes i nærheden af udbringningsarealerne.

Det er kommunens vurdering, at de anførte vilkår vil sikre, at husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til naturbeskyttelsesinteresserne i området.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Der skal minimum etableres følgende dyrknings-, gødsknings- og sprøjtefri bræmmer:
 - a. 2 meter bred bræmme langs § 3-beskyttede søer på eller grænsende til udbringningsarealerne.
 - b. 2 meter bred dyrknings-, gødsknings- og sprøjtefri bræmme langs mark 16-2 imod tilgrænsende mose, jf. fig. 21.
 - c. 2 meter bræmme omkring moseareal ved sydsiden af mark nr. 16-2, da der her er forøget risiko for udstrømning af næringsstoffer til mosen jf. fig. 19
 - d. . 2 meter bræmme mellem mark nr. 011-0 (nedenfor Hamborgvej 7) og grøft, som leder ned til §-3 beskyttede arealer ved Dalbæk/Dalbæk Mose. Bræmmen skal etableres langs grøften neden for den fangvold, som skal etableres for at hindre gylleudslip til Dalbækken.
 - e. 10 meters bredde imellem udbringningsareal nr. 003-0 og vandløbet, jf. fig. 26
 - f. 10 meters bredde imellem udbringningsareal nr. 047-3 og vandløbet Hulbæk, jf. fig. 27.
- Der skal ske afgræsning af det beskyttede overdrev omgivet af mark nr. 001-0 øst for Skovslundvej 3, og der må ikke ske tilskuds fodring af dyrene, der afgræsser arealet af hensyn til naturkvaliteten (jf. godkendelse af Skovslundvej 3, 2009)

PÅVIRKNINGER AF SØER OG VANDLØB

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Søer

Hovedparten af udbringningsarealerne afvander til Mossø, se fig. 25. Mossø er eutrofieret af både tidligere og eksisterende næringsstofførsler. Der er tillige en intern belastning i søen, og tilstanden er jævnfør basisanalysen ikke tilfredsstillende. Den biologiske struktur er ikke i balance, bl.a. er undervandsvegetationen væsentligt reduceret eller helt manglende. Det forventes ikke, at tilstanden vil ændre sig markant de kommende år, da tilstanden i søerne i høj grad er afhængig af, at tilstanden bedres i søer længere opstrøms i de vandløbssystemer, som søerne er beliggende i. Mossø opfylder ikke målsætningen.

Mossø er en del af Natura2000 område 52, og kommunen er, jf.

Habitatbekendtgørelsens § 8 stk. 6, forpligtet til at sikre, at naturen beskyttes i overensstemmelse med nationale og EU-retlige forpligtelser. Naturtyper og arter, som danner udpegningsgrundlag for områder, der indgår i det europæiske Natura 2000 netværk, skal dermed beskyttes således, at de sikres en gunstig bevaringsstatus.

Næringsrige søer med flydeplanter eller store vandaks indgår som én af de naturtyper, der danner udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 52.

Afvandingen til Mossø sker dels via Gudenåen (de sydligste arealer) og dels via nogle mindre åer og Salten Langsø. Derudover afvander udbringningsarealerne til en række mindre søer i oplandet til Mossø.

Det drejer sig om følgende A- og B-målsatte søer. Tre af søerne er A-målsatte med opfyldt målsætning, mens de øvrige er A- eller B-målsatte, uden at målsætning er påfyldt, dvs. de er eutrofierede som følge af for stor næringsstofbelastning.

Tabel 18.

Sø	Målsætning	Målsætning opfyldt	Væsentligste belastningskilder
Hampen Sø	A ¹	ja (Lobeliesø)	dyrkning
Grane Langsø	A ¹	ja (Lobeliesø)	N og P fra opland
Ræv sø	A ¹	ja (Lobeliesø)	N og P fra opland
Karls sø	B2 ¹	nej	P fra opland
Naldal sø	A2 ²	nej	dyrkning
Ring sø	A2 ²	nej	dyrkning
Salten Langsø	A2 ²	nej	dyrkning og dambrug
Halle sø	B ²	nej	dyrkning og dambrug
Stigsholm sø	B ²	nej	dyrkning og dambrug
Bryrup Langsø	B2 ²	nej	dyrkning og huse
Bredvad sø	B ²	nej	dyrkning
Vestbirk sø	B ²	nej	dyrkning
Kul sø	B ¹	nej	P fra opland
Kvind sø	B ¹	nej	P fra opland

¹ Målsætning fra det tidligere Århus Amt

² Målsætning fra det tidligere Vejle Amt

Kilder: Regionplan Århus Amt 2005, Regionplan Vejle Amt 2005 og Forslag til Regionplantillæg nr. 15, 2006, Vejle Amt.

Udbringningsarealerne vest for Hampen sø afvander til Ringkøbing Fjord. Ca. 2 ha af mark nr. 053-0 og 054 ligger i opland til Hampen Sø, som er en lobeliesø med A-målsætning. Arealet svarer til 2 ‰ af oplandet til Hampen Sø (ca. 9 km²).

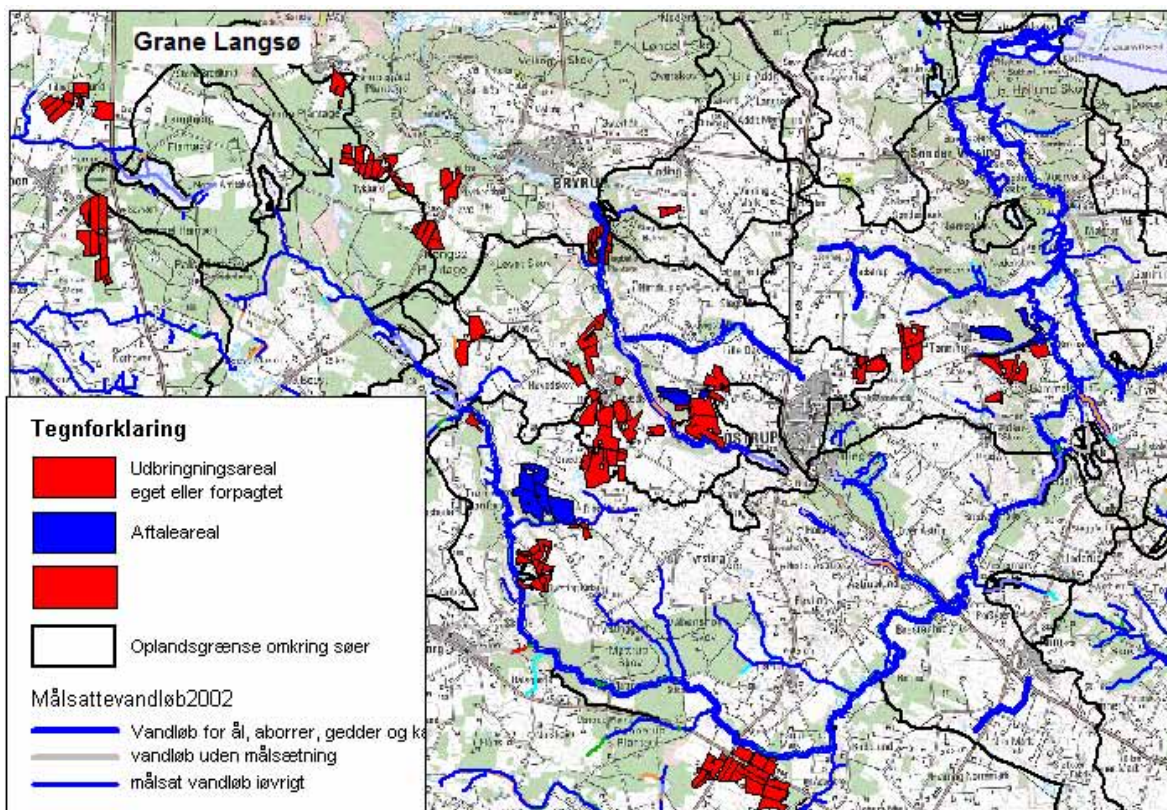
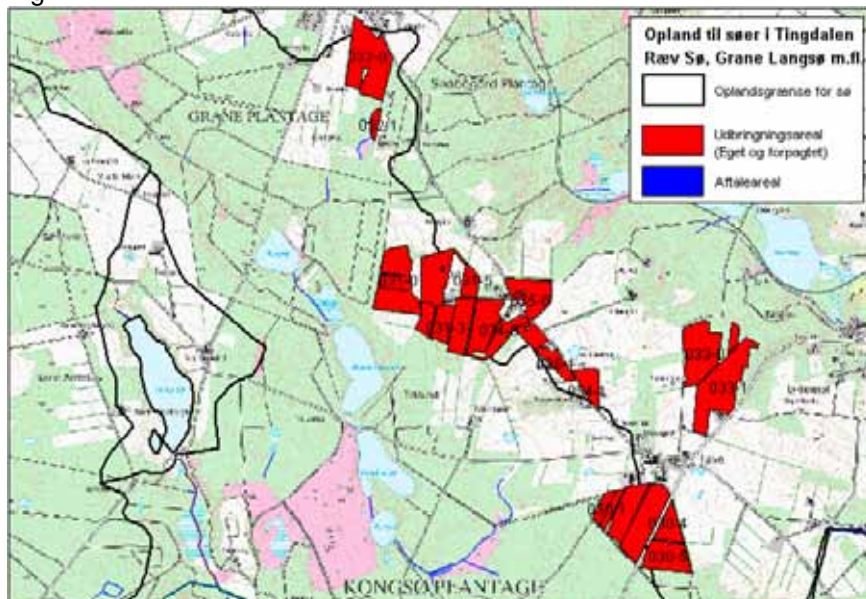

Fig. 23. Vandløb og oplandsgrænser omkring søer. Udbringningsarealerne vest for Hampen sø afvander til Ringkøbing Fjord, mens de øvrige arealer afvander til Randers Fjord via Gudenåen.

Fig. 24.

Opland til Ræv Sø,
Grane Langsø m.fl. i
Tingdalen

Mark nr. 31-1, 31-2, 31-3, 31-4, 31-5, 32-0 og 32-1 ligger i opland til Ræv sø og Grane Langsø i Tingdalen, se fig. 24. Grane Langsø og Ræv sø ligger i Natura 2000-område nr. 52 og er sammen med Hampen Sø de eneste søer med A-målsætning, hvor målsætningen er opfyldt.

Det drejer sig om lobeliesøer med en lav næringsstofftilførelse som følge af lille overfladetilstrømning og stor grundvandstilstrømning og kun en lille andel med opdyrkede arealer i oplandet. Søerne er i følge vurdering i tidligere kap. 5-godkendelse af 29.11.2006 ekstremt næringsstoffølsomme, og udbringningsarealerne i oplandet er derfor underlagt vilkår til begrænsning af fosfor- og kvælstoftilførslen, se vilkår 23 i bilag 11.

Søerne i Tingdalen ligger øverst i det vandløbssystem, der via Matstrup Å og Gudenåen løber til Mossø. Næringsstofbelastningen stiger nedstrøms. Ca. halvdelen af bedriftens landbrugsareal afvander ad denne vej til Mossø. Vandet passerer Naldal Sø og Vestbirk Sø, som ifølge basisanalysens risikoanalyse ikke forventes at kunne opfylde målsætningerne inden 2015. Naldal Sø er A2-målsat mens Vestbirk Sø er B-målsat. Tidligere tiders tilførsel af spildevand har især resulteret i en ophobning af fosfor i søernes bundsediment. Målopfyldeelse i søerne forudsætter supplerende foranstaltninger, der reducerer påvirkningen fra tilførsel af fosfor og eventuelt kvælstof. I visse søer er der behov for en reduceret påvirkning fra søbunden før målene kan nås.

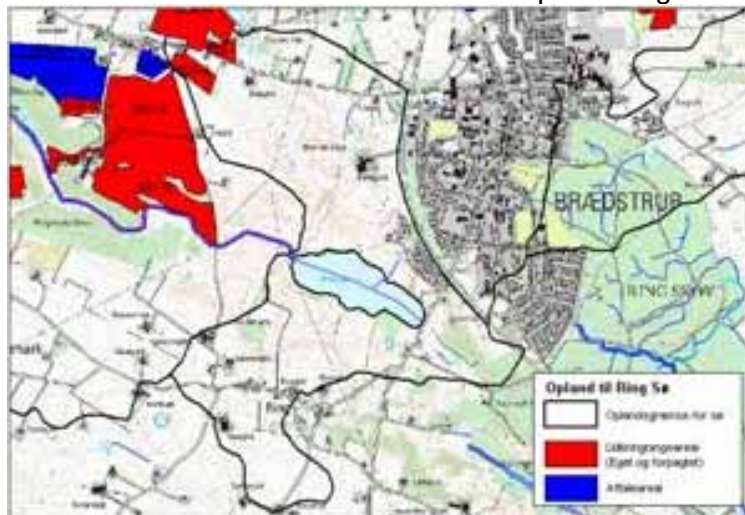

Fig. 25. Opland til Ring Sø

Ring Sø ligger øverst i det vandssystem, der afvander via søerne ved Bryrup og Salten Langsø til Mossø. Ring Sø ligger ved Brædstrup og anvendes som badesø. Søen vurderes som værende tæt på målopfyldelse og både fosforfølsom og kvælstoffølsom, idet søen har et begrænset opland, hvortil det vurderes at være vigtigt at begrænse såvel fosfor og kvælstofudledning, jf. Vandområdeplan for Vejle Amt, Regionplan 2001-2013 og notatet "Administrationspraksis for Horsens Kommune, 2009" Mark nr. 004-0 (50%) , 005-0 og 005-1 ved Davding ligger i opland til Ring Sø, se fig. 25. Deres arealer i oplandet udgør ca. 10 ha ud af et samlet opland på ca. 3,5 km² svarende til ca. 3 pct. af oplandet.

Søerne ved Bryrup (Karlsø, Bryrup Langsø, Kvindsø og Kulsø) og Salten Langsø er alle eutrofierede i dag. Salten Langsø har A2-målsætning, mens de øvrige er B-målsatte.

Silkeborg Kommune har i sit høringssvar, se bilag 18, vurderet at der skal stilles vilkår om fosforbalance på udbringningsarealer i oplandene til Tingdalssøerne, søerne ved Bryrup og Salten Langsø. Kommunen forudsætter, at fosfor kun tilføres afgrøderne som handelsgødning, hvis der er negative fosforbalancer, jf. bilag 5 til vejledning til husdyrloven s. 59. Da ansøger dyrker kernemajs og denne afgrøde i vejledningen er undtaget muligheden for at stille krav om ikke at tilføre fosfor med handelsgødning, stiller Silkeborg Kommune som betingelse for udnyttelse af arealer som udbringningsarealer, at startgødskning til majs på udspretningsarealerne 031-0, 031-3, 031-4, 032-0 og 032-1 i oplandet til Tingdal-søerne og arealerne 007-0, 022-0, 022-12 og 033-1 i oplandet til Karl Sø, Bryrup Langsø og de nedstrøms beliggende søer i Natura 2000-områder skal indgå i opgørelsen efter nøjere aftalte retningslinjer som forudsætning for, at arealerne kan indgå uden væsentlig risiko for miljøet.

LRØ har i høringsperioden indsendt en redegørelse for at optaget af fosfor via sædskiftet ikke skal vurderes ud fra et standard korn/rapssædskifte, idet majs generelt fjerner mere fosfor end korn, i stedet skal der laves en særskilt vurdering af dette. Se bilag 20.

Vandløb

Udbringningsarealerne grænser flere steder til beskyttede vandløb. Størstedelen af udbringningsarealerne har dog en hældning på mindre end 6 grader til vandløbene.

Mark nr. 003-0 ligger i en slugt, hvor der er så stejlt i den østlige ende, at der er erosionsrender. Det flader noget ud i bunden. Vandløbet i bunden er B målsat, se fig 26..

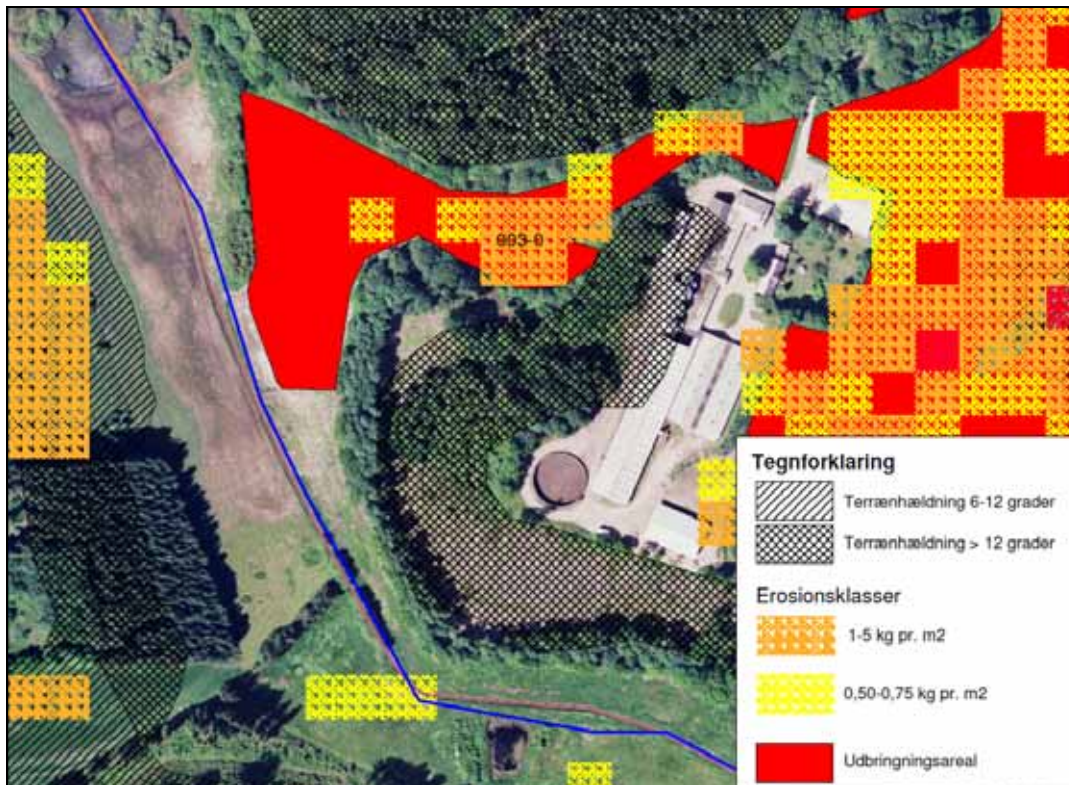

Fig. 26 Udbringningsareal 003-0
Fig. 27.

Mark nr. 047-3 ved Tønning ved lavbundsareal grænsende til højt målsat vandløb med indtegning af 10 meter sprøjte- gødsknings og dyrkningsfri bræmme.

Mark nr. 047 grænser til vandløb der er højt målsat og del af marken er samtidig lavbundsareal, der ikke er omfattet af okkerklasse. Marken er derfor moderat erosionstruet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Søer

Mossø modtager vand fra et opland på 624 km² og 700 ha af bedriftens udbringningsarealer afvander til Mossø. Bedriftens arealer udgør således ca. 1 % af søens opland. Bedriftens husdyrtryk vil i ansøgt drift udgøre 1,32 DE. Dyretrykket på de 229 ha, som i nudrift blevet drevet under Skovslundvej 3, udgjorde 1,26 DE, og der vil derfor være tale om en lille stigning i dyretrykket på disse arealer. Dyretrykket i nudrift på de nye arealer under bedriften er ukendt, men det vurderes, at dyretrykket i ansøgt drift sammenholdt med den lille andel af oplandet ikke vil kunne påvirke næringsstofudvaskningen i det samlede opland.

Kommunen vurderer, at bedriftens arealer på tilsvarende vis udgør en lille del (1-2 %) af oplandene til de næringsstofrige søer Halle sø, Stigsholm Sø, Naldal sø og Bredvad sø, og dermed ikke vil kunne påvirke næringsstofudledningen til disse søer.

Ved opgradering af markerne i oplandet til Tingdalssøerne til nitratklasse 3 (Mark nr. 31-1, 31-2, 31-3, 31-4, 31-5, 32-0 og 32-1) indgår markerne i udvaskningsberegningen for bedriften med en maksimalt nitratbelastning svarende til et dyretryk på 0,7 DE/ha. Beregningen viser, at der kan tillades et samlet dyretryk for alle marker på 1,32 DE/ha ved dyrkning med 4 pct. ekstra efterafgrøder.

Ved dyrkning af markerne med G10-sædskifte, hvilket indebærer at der hvert år udlægges efterafgrøder i enten vårkorn eller kernemajs, opnås et udvaskningsindeks på 65, hvilket er det lavest mulige, bortset fra vedvarende græs. Den gennemsnitlige udvaskning i FarmN af N til overfladevand er beregnet til 60,10 kg N/ha på baggrund af udbringning af 1,32 DE/ha.

Markerne 31-0, 31-3, 31,4 og 31-5 var i kap. 5-godkendelsen for Skovslundvej 3 (29.11.06) omfattet af følgende vilkår (markerne har fået nye marknumre).

23. der må af hensyn til vandkvaliteten af søerne og af hensyn til grundvandskvaliteten ved Vrads kun udbringes væskefraktion fra 0,87 de/ha på 43 ha (mark nr. 45, 45-1, 46, 46-1, 46-2, 46-3) og der skal etableres efterafgrøder på 12,9 ha på markerne 45 og 46 ved Vrads. Der skal reduceres i gødningsnormen med 25 kg N pr. ha i det efterfølgende år, jf. bilag 11.

Vilkår nr. 23 fra kap. 5 godkendelse for Skovslundvej 3 afløses derfor af et vilkår om reduceret dyretryk, at mark nr. 31-0, 31-3, 31,4 og 31-5 dyrkes med G10 sædskifte.

Horsens Kommune vurderer, at de A- og B-målsatte søer er beskyttet tilstrækkeligt med hensyn til kvælstofpåvirkning ved at mark nr. 031-0, 031-3, 031-4, 032-0 og 032-1 er placeret i nitratklasse 3, dyrkes med G10-sædskifte og med et dyretryk på 1,32 DE/ha.

Med hensyn til fosforpåvirkning har Silkeborg Kommune vurderet, at fosfortilførslen til følgende søer skal reduceres: Karl Sø, Bryrup Langsø, Kvindsø og Kulsø og Tingdalssøene, jf. høringssvar fra Silkeborg Kommune bilag 18, og at der derfor skal stilles vilkår om fosforbalance på udbringningsarealer i opland til disse søer samt stilles krav om at der ikke tilføres fosfor i form af handelsgødning.

Da ansøger dyrker kernemajs og denne afgrøde i vejledning til husdyrlov er undtaget muligheden for at stille krav om ikke at tilføre fosfor med handelsgødning, stiller Silkeborg Kommune som betingelse for udnyttelse af arealer som udbringningsarealer, at startgødskning til majs på udspretningsarealerne 031-0, 031-3, 031-4, 032-0 og 032-1 i oplandet til Tingdal-søerne og arealerne 007-0, 022-0, 022-12 og 033-1 i oplandet til

Karl Sø, Bryrup Langsø og de nedstrøms beliggende søer i Natura 2000-områder skal indgå i opførelsen efter nøjere aftalte retningslinjer.

Der er redegjort for at optaget af fosfor via sædskiftet ikke skal vurderes ud fra et standard korn/rapssædskifte, idet majs generelt fjerner mere fosfor end korn, i stedet skal der laves en særskilt vurdering af dette. Se bilag 20.

Kernemajs vil typisk substituere vårbyg i standardsædskiftet, så en konkret vurdering på den forøgede bortførelse af fosfor med kernemajs kan derfor ske ved at sammenligne med fosforbortførelsen af vårbyg.

Bortførelsen af fosfor i kernemajs ligger jf. bilag 20 mindst 44% højere end i vårbyg, hvilket medfører at kernemajs set i forhold til det sædskifte med den laveste fosforfjernelse vil bortføre 9,3 kg fosfor mere pr. ha end standardsædskiftet.

I ansøgningen er der beregnet en gennemsnitlig fosforbortførelse på 24,3 kg P/ha. Med husdyrgødningen kan der tilføres samme størrelsesorden, hvorefter der kan tildeles yderligere fosfor i form af 9 kg P/ha startgødning. Det er således sandsynliggjort at der kan tilføres startgødning til majs og fortsat være balance mellem tilførelse og fraførelse af fosfor.

Der er stillet et vilkår som sikrer at der er balance på arealerne, med et krav om dokumentation baseret på det faktiske sædskifte.

Horsens Kommune vurderer, at Ring Sø er fosforfølsom på linie med ovennævnte søer, og der stilles derfor tilsvarende vilkår til begrænsning af fosforbelastningen af Ring Sø.

Horsens kommune stiller således krav om en fosforbalance på 0 kg P/ha på følgende arealer: mark nr. 031-0, 031-3, 031-4, 032-0, 032-1, 007-0, 022-0, 022-12, 033-1 004-0, 005-0, 005-1. Arealerne omfatter 146,65 ha eller 18 % af det samlede udbringningsareal på 819,65 ha. Kravet om fosforbalance på 0 kg P/ha på 18 pct. af udbringningsarealet betyder at der på det resterende areal stilles krav om et fosforoverskud på maksimalt 2,6 kg P/ha for at kunne leve op til et samlet beregnet P-overskud på 3,2 kg P/ha på det samlede udbringningsareal.

For at reducere belastningen af de fosforbelastede søer, jf. tabel med målsætninger for de enkelte søer, hvortil der sker afledning af overfladevand fra bedriftens udbringningsarealer, vil kommunen i de kommende år stille krav til rensning af husspildevand. I henhold til Horsens Kommunes rensningsplaner for det åbne land ligger ejendommen i et område, hvor der stilles krav til fosforrensning af husspildevand, jf. regionplanen for Vejle Amt. Ansøger har modtaget brev af 19. juni 2009 om, at der stilles skærpede krav til reduktion af organisk stof, fosfor og nitrifikation (SOP). Kravene skal være opfyldt med frist den 18.10.2010.

Det kan ikke afvises at fosforoverskuddet på arealerne på sigt vil kunne modvirke disse tiltag, men det vurderes at de gennemførte fosforbegrænsende tiltag vil være tilstrækkelige inden for godkendelsesperioden.

Vandløb

Ved vurderingen af påvirkninger fra bedriftens anvendelse af udbringningsarealerne har kommunen også set på reguleringen på markniveau, og der er på ejendommens udbringningsarealer identificeret risikoarealer (skrånende, erosionstruede og lavbundsarealer), idet der fra sådanne arealer er stor risiko for udvaskning af næringsstoffer.

Vandløbene er i dag omfattet af det generelle lovkrav om 2 meter dyrkningsfrie bræmmer jf. Vandløbslovens § 69. Det vurderes at en sprøjte-, gødsknings og dyrkningsfri bræmme på mindst 2 meters bredde langs vandløbene, vil være

tilstrækkelig til at sikre at der ikke er risiko for erosion og udvaskning af udbragt husdyrgødning i forbindelse med kraftige regnskyl på størstedelen af udbringningsarealerne. Såfremt der på udbringningsarealerne, der grænser til beskyttede vandløb, opretholdes en sprøjte, gødsknings- og dyrkningsfri bræmme på mindst 2 meters bredde, vurderes der ikke at være risiko for erosion af udbragt husdyrgødning i forbindelse med kraftige regnskyl og der er dermed ikke behov for at stille krav som ligger ud over beskyttelsesniveauet i Husdyrloven.

På udbringningsareal nr. 003-0 ved Skovslund stilles der dog vilkår om 10 meter sprøjte-, gødsknings og dyrkningsfri bræmme imellem marken og vandløbet, da der er risiko for direkte udstrømning af husdyrgødning, jf. fig. 26. Marken er i ansøgningen indtegnet, så vilkåret er overholdt. Vilkåret er videreført uændret fra den tidligere kap. 5 godkendelse for Skovslundvej 3.

På udbringningsareal nr. 047-3 ved Tønning stilles der vilkår om 10 meter sprøjte-, gødsknings og dyrkningsfri bræmme imellem marken og vandløbet Hulbæk, på en strækning på ca. 50 meter, da arealet er lavbund og derfor moderat erosionstruet. Se fig. 27.

På arealerne langs Dalbæk ved mark nr. 001-0 er der i kap. 5-godkendelsen for Skovslundvej 3 stillet vilkår om 10 m dyrkningsfri bræmme for at minimere overfladisk afstrømning, se fig. 20. Bræmmen er i ansøgningen udtaget af mark nr. 001-0, således at bræmmen ikke fremover indgår i udbringningsarealet. Vilkåret håndhæves dermed med det generelle vilkår om at udbringning skal ske i henhold til ansøgningens kortmaterialer, vilkår 27.

Følgende arealer ligger på vandløbsnært på lavbundsarealer med lavt jernindhold, hvorfor der stilles vilkår om fosforbalance. Mark 007-0 ligger vandløbsnært i en afstand af 13 – 40 m langs Karlsø Bæk i oplandet til Karl Sø. 022-0 ligger vandløbsnært i en afstand af 2-40 m langs Nimdrup Bæk, og areal 022-12 ligger vandløbsnært i en afstand af 2-15 m langs Sprækkebjerg Bæk og Nimdrup Bæk. Da 022-0 og 022-12 er vandløbsnære lavbundsarealer med lavt jernindhold, og de afvander til opland overbelastet med fosfor, er arealerne omfattet af fosforklasse 2 ifølge godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Dette fremgår ikke af ansøgningen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Mark nr. 31-0, 31-3, 31,4, 31-5, 32-0 og 32-1 skal dyrkes med G10-sædskifte, jf. bilag 19, mens mark nr. 21-0 skal dyrkes med enten et G7-sædskifte eller et S6-sædskifte med samtidig reduktion af kvælstofkvoten på 22 %. Dokumentation af reduktion i kvælstofkvoten skal ske gennem skema A i gødningsregnskabet.
- Sædskiftet (S6, G7 og G10) må kun ændres til et andet sædskifte, som har en mindre nitratudvaskning ifølge udvaskningsindekset og mindst samme optag af fosfor, jf. Skov og Naturstyrelsens notat "Standardsædskifter og referencesædskifter", 27. juni 2007. Dokumentation for overholdelse af forudsætningerne i standardsædskifterne S6, G10 og G7 skal, i en let forståelig form, på forlangende fremsendes til Horsens Kommune.
- Der skal minimum etableres følgende dyrknings-, gødsknings- og sprøjtefri bræmmer:
 - e. 10 meters bredde imellem udbringningsareal nr. 003-0 og vandløbet, jf. fig. 26

f. 10 meters bredde imellem udbringingsareal nr. 047-3 og vandløbet Hulbæk, jf. fig. 27

- På bedriftsniveau må der maksimalt være et samlet fosforoverskud på 2,6 kg P/ha. Dokumentation for fosforoverskuddet på bedriftsniveau skal kunne fremsendes til Horsens Kommune på forlangende, dog skal der uopfordret første gang indsendes en beregning senest 2 år efter godkendelsen er meddelt – frist 31. marts 2013. Dokumentationen laves ud fra udarbejdede årlige regnskaber for tilførsel med gødning og fraførsel med afgrøder (som et gennemsnit over 3 år).
- På markerne: 031-0, 031-3, 031-4, 032-0, 032-1, 007-0, 022-0, 022-12, 033-1 004-0, 005-0, 005-1 i alt 146,65 ha, skal der være balance mellem tilført og fraført fosfor. Dokumentation i form af et fosforregnskab, som er baseret på det faktiske sædskifte på arealerne, og disse afgrøders normoptagelse af fosfor jf. Plantedirektoratet samt den faktiske tilførsel af husdyrgødning og anden fosforholdig gødning (handelsgødning) skal på forlangende indsendes til Horsens Kommune, dog senest samtidig med fosfor-regnskabet for hele bedriften

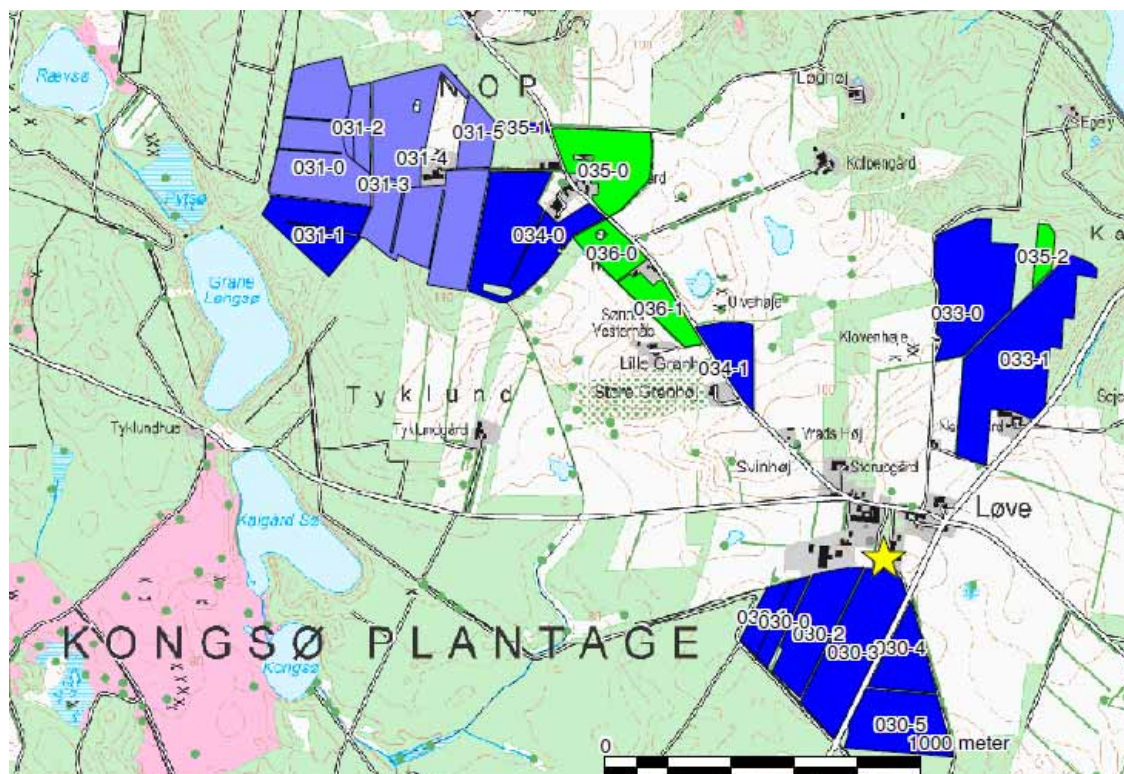

Fig. 28. Nitratklassen er hævet til nitratklasse 3 for mark 31-0, 31-3, 31-4 og 31-5 ved Grane Langsø. Mark nr. 31-1 ejes af ansøger, men indgår ikke i udbringingsareal.

KVÆLSTOF OG FOSFOR TIL FJORD & HAV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Alle arealer afvander til Natura 2000 områder, der er overbelastet med fosfor. Det drejer sig om Ringkøbing Fjord og Randers Fjord.

Ved den nuværende produktion udbringes 77.521,23 kg N og 18.162,83 kg P på udbringingsarealerne, mens der i ansøgt produktion udbringes 101.794,11 kg N og 22.565,56 kg P.

Der ligger ikke arealer i nitratklasse 1-3. Udbringningsarealerne i opland til Grane Langsø er imidlertid pålagt en nitratklasse 3-udpegning, jf. afsnittet "Påvirkninger af søer og vandløb". Nitratklassen er derfor hævet for mark 31-0, 31-3, 31-4, 31-5, 32-0 og 32-1, som det fremgår af tabel 19. Ansøger har valgt at dyrke disse marker med G10 sædskifte, hvilket indebærer at der hvert år udlægges efterafgrøder i enten vårkorn eller kernemajs. Markerne fremgår også af fig. 26.

Markernes placering i fosforklasser fremgår af tabel 10. 2,3 ha er i ansøgningen defineret som beliggende i fosforklasse 2, dvs. drænedede lavbundslande som ikke er okkerklasse 1, se tabel 19. 61,4 ha er beliggende i fosforklasse 3, dvs. drænedede lerjorde med fosfortal over 6. 25,14 ha ligger i opland til fosforbelastede søer og 29,42 ha ligger vandløbsnært på lavbundsarealer med lavt jernindhold. De vandløbsnære arealer opklassificeres til P-klasse 2 i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, jf. høringsvar fra Silkeborg Kommune vedlagt som bilag 11. Summen af disse særligt fosforfølsomme arealer udgør 146,65 ha.

Ansøger har valgt at dyrke arealerne med enten sædskifte S6, som har en fosforfraførsel på 24,2 kg P/ha eller sædskifte G10, som har en fosforfraførsel på 25,4 kg P/ha.

Tabel 19. Ejede og forpagtede marker beliggende i nitrat-, grundvands- eller fosforklassificeret område med angivelse af areal, sædskifte og andel af areal i klassificeret område.

Navn	Ha	Sædskifte	N-Klasse 3 (ha)	P-klasse 2 i hht. ansøgnings system (ha)	P-klasse 3 (ha)	Opland Tingdalsøer el. Ring Sø	Vandløbsnært lavbundsareal lavt jernindhold (P-klasse 2)
042-0	5,24	S6			5,24		
42-1	0,58	S6			0,58		
043-0	13,24	S6		0,19	13,06		
043-2	2,27	S6			2,27		
043-3	2,10	S6			2,10		
043-4	1,87	S6			1,87		
043-5	7,37	S6		0,07	7,30		
043-6	9,51	S6			9,51		
044-0	9,75	S6		1,15	8,60		
045-0	6,49	S6		0,85	5,64		
045-1	0,74	S6			0,74		
46-0	2,53	S6			2,53		
046-1	1,33	S6		0,06	1,27		
046-2	0,71	S6			0,71		
031-0 *)	10,28	G10	9,95				
031-3 *)	9,86	G10	9,86				
031-4 *)	6,64	G10	6,51				
031-5 *)	2,05	G10	2,05				
032-0 *)	11,60	G10				11,6	
032-1 *)	0,96	G10				0,96	
004-0	14,59	S6				7,30	
005-0	3,71	S6				3,71	
005-1	1,57	S6				1,57	
007-0 **)	6,70	S6					6,70
022-0 **)	7,39	S6					7,39
022-12 **)	3,38	S6					3,38
033-1 **)	11,95	S6					11,95
Total	154,41		28,37	2,32	61,4	25,14	29,42

*) Markerne 031-x og 032-x ligger alle i oplandet til Tingdalsøerne, mens markerne 004-0, 005-0 og 005-1 ligger i opland til Ring Sø. Disse søer er alle kvælstof- og fosforfølsomme. **) Markerne 007-0, 022-0, 022-12 og 033-1 ligger vandløbsnært på lavbundsarealer med lavt jernindhold, hvorfor de er hævet til fosforklasse 2, jf. godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at alle udbringningsarealerne 819,65 ha ligger i opland til fosforfølsomme Natura2000-områder, mens 146,65 ha vurderes at ligge kritisk tæt på fosforbelastede søer og vandløb. Der stilles derfor et generelt vilkår for alle arealer om at fosforbalancen ikke må overskride 3,2 kg P/ha, jf. Da der imidlertid stilles vilkår om fosforbalance på 146,65 ha og fosforkravet på 3,2 kg P/ha skal overholdes for de resterende 675,87 ha, må der i gennemsnit ikke tilføres mere end 2,6 kg P/ha til de 819,65 ha.

For at sikre at de beregnede udvaskningsværdier for kvælstof og fosfor overholdes, stilles der vilkår om at sædskiftet på de enkelte marker kun må ændres til et andet sædskifte, som har en mindre nitratudvaskning ifølge udvaskningsindekset (se bilag 19) og mindst samme optag af fosfor.

Af hensyn til kvælstofudvaskningen til overfladevand stilles der krav om ekstra efterafgrødeareal på 4 pct ud over det lovpligtige i henhold til Plantedirektoratets krav.

Ved brug af efterafgrøder som virkemiddel til at overholde beskyttelsesniveauet i forhold til udledning af kvælstof til overfladevand, stilles der til disse ekstra efterafgrøder vilkår om, at der det efterfølgende år skal reduceres i kvælstoftildelingen med 25 kg N/ha/år. Det betyder at arealerne skal leve op til de samme regler, som er gældende for arealer med de lovpligtige efterafgrøder.

Randers Fjord

Randers Fjord er udpeget som Natura 2000 område nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord (Habitatområde nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord, Fuglebeskyttelsesområde nr. 15 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord, sydlig del og Ramsarområde nr. 11 Dele af Randers Fjord og Mariager Fjord og havet ud for), og staten har vurderet den som meget kvælstoffølsom pga. dens norer.

Udpegningsgrundlaget for Randers fjord er en lang række arter og naturtyper, hvor af de prioriterede naturtyper er kystlaguner, stabile kystklitter (grå klit og grønsvær klit), kystklitter med enebær, tørre overdrev på kalkholdig sand, artsrige overdrev eller græshede på mere eller mindre sur bund og elle- og akseskov ved vandløb, søer og væld. De største områder udgøres af sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand og større lavvandede bugter og vige.

Miljømålsætningen er ikke opfyldt i Randers Fjord og risikoanalysen i basisanalysen II har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde målet om god økologisk tilstand i 2015. Årsagen hertil er især en for stor tilførsel af næringsstoffer fra land. Der er derfor behov for at gøre en særlig indsats for at reducere tilførslen af såvel kvælstof som fosfor til Randers Fjord.

Der er således i husdyrloven udlagt nitratklasser i oplandet til Randers Fjord. Arealerne med nitratklasser udgør dog kun en meget lille andel af hele Randers Fjords opland, som i alt udgør 3.250 km². Årsagen hertil er dels, at jorden er mere sandet og dels at der i oplandet er mange søer, hvori der sker en del kvælstofreduktion, således at den totale kvælstofreduktion kommer over 75 %.

Ca. 700 ha af udbringningsarealerne afvander til Randers Fjord. Ejendommens arealer udgør således mindre end 0,01 % af fjordens opland. Næringsstofudvaskningen fra denne produktion er således ikke alene årsag til fjordens manglende opfyldelse af målsætningerne, men er sammen med andre produktioner årsag til manglende mål opfyldelse. Kommunen vurderer, at næringsstofudvaskningen fra bedriften er begrænset i tilstrækkeligt omfang, således at mulighederne for at opnå en mål opfyldelse for Randers Fjord ikke forringes.

Ringkøbing Fjord

Natura 2000 område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen er jævnfør basisanalysen særligt karakteriseret ved den store lavvandede brakvandsfjord og de tilhørende strandengsarealer, hvoraf nogle er græssede af kreaturer og andre ligger som urørt rørskov. På vestsiden af fjorden ligger rækken af klitter som afgrænser fjorden fra Vesterhavet. Her findes en mosaik af grøn og grå klit blandet med klithede og fugtige klitlavninger. Trusler imod Natura 2000 områdets naturværdier udgøres bl.a. af klitlavningerne og rigkærene, det de har en lav tålegrænse, som er overskredet. Det er blevet vurderet at bevaringsstatus for fjorden er ugunstig. Årsagen er, at de stigende tilførsler af næringsalte førte til, at fjorden kollapsede i 1970'erne og stadig er ude af økologisk balance.

Som følge af fjordens kollaps i 1970'erne forsvandt store dele af bundvegetationen i fjorden og dermed fødegrundlaget for langt de fleste af fuglene på udpegningsgrundlaget. I takt med at miljøtilstanden i fjorden bedres, vender fuglene tilbage, men der er endnu langt til de fugleantal, der blev registreret inden fjordens kollaps.

Der er gjort flere tiltag for at ændre fjordens tilstand, men på trods af ændret saltholdighed og reduktioner i udledninger af næringsalte, bør næringsaltniveauet falde endnu mere, så der igen kan etableres et naturligt niveau af bundvegetation.

Natura 2000 område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen har følgende udpegningsgrundlag: flodlampret, havlampret, majsild, stavsild, odder, vandranke, flodmundinger, kystlaguner og strandsøer, strandenge, forstrand og begyndende klitdannelser, hvide klitter og vandremiler, stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede), kystklitter med havtorn, kystklitter med gråris, fugtige klitlavninger, næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks og rigkær. Heraf er de prioriterede naturtyper kystlaguner, klithede og stabile kystklitter. Udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområdet er rørdrum, skestork, pibesvane, sangsvane, bramgås, havørn, rørhøg, blå kærhøg, vandrefalk, plettet rørvagtel, klyde, almindelig ryle, brushane, lille kobbersneppe, mosehornugle, fjordterne, havterne og splitterne.

Det samlede opland til Ringkøbing Fjord er 3.477 km². Ca. 125 ha af udbringningsarealerne afvander til Ringkøbing Fjord. Ejendommens arealer udgør således under 0,01 % af fjordens opland. Næringsstofudvaskningen fra denne ejendommens arealer udgør således et meget lille bidrag til fjordens manglende opfyldelse af målsætningerne, men er sammen med andre produktioner årsag til manglende mål opfyldelse. Kommunen vurderer, at næringsstofudvaskningen fra bedriften er begrænset i tilstrækkeligt omfang, således at mulighederne for at opnå en mål opfyldelse for Ringkøbing Fjord ikke forringes.

Horsens Kommune har inddraget nuværende tilgængelig viden om natur- og miljøtilstanden i Natura2000 områderne. Det vurderes, at projektet ved opnåelse af absolut fosforbalance på kritiske arealer og tilnærmelsesvis fosforbalance på de øvrige, mere robuste udspretningsarealer ikke vil udgøre en væsentlig risiko for miljøet i habitatområderne, som indbefatter Tingdal-søerne, Julsø, Borresø, Salten Langsø og habitat- og Ramsar-område i Randers Fjord og Ringkøbing Fjord, og at projektet således er i overensstemmelse med forpligtelserne til at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus. Det er Horsens Kommunes samlede vurdering, at projektets udledning af kvælstof og fosfor til Ringkøbing Fjord og Randers Fjord hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områderne.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- Der skal på bedriftens udbringningsarealer for husdyrgødning være mindst ekstra 4 % efterafgrøder, svarende til 32,9 ha – ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Ved brug af efterafgrøder som virkemiddel til at overholde beskyttelsesniveauet i forhold til udledning af kvælstof til overfladevand, stilles der til disse ekstra efterafgrøder vilkår om, at der det efterfølgende år skal reduceres i kvælstoftildelingen med 25 kg N/ha/år. Det betyder at arealerne skal leve op til de samme regler, som er gældende for arealer med de lovpligtige efterafgrøder.

KVÆLSTOF TIL GRUNDVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

172,95 ha af udbringningsarealerne ligger indenfor et område med lav lertykkelse i indsatsområde for grundvand ved Brædstrup. Indsatsområdet "Brædstrup" er omfattet af en indsatsplan til beskyttelse af grundvand. Indsatsplanen er under udarbejdelse, og den geologiske kortlægning af området er afsluttet og afrapporteret til Miljøcenter Århus. Den konkrete vurdering, som Horsens Kommune har foretaget er bl.a. baseret på nyeste viden vedrørende lertykkelseslaget.

Baggrunden for udpegningen er størrelsen af den samlede lertykkelse over grundvandsmagasinerne. Idet markerne ligger inden for et område med særlige drikkevandsinteresser kombineret med lav lertykkelse (0 – 5 m ler), er der ringe beskyttelse mod nitratnedsivning, og der skal derfor stilles krav, som beskytter grundvandet.

Følgende marker ligger inden for indsatsområdet "Brædstrup": mark nr. 001-0, 002-0, 004-0, 005-0, 005-1, 006-0, 011-1, 012-1, 013-0, 014-0, 017-0, 017-1, 017-2, 018-0, 018-1, 018-2, 021-0. Markerne er udpeget, når der ligger mere end 50 % af markens areal indenfor udpegningen.

I ansøgningssystemet er markerne inden for indsatsområdet med lav lertykkelse (under 5 meter ler) omklassificeret, så de beregningsmæssigt er flyttet over i beskyttelsesområder for grundvand og tilpasset derefter sådan, at de opfylder Horsens Kommunes krav om max. 50 mg nitrat/l pr. ha i udvaskning, se kolonnen "Grundvand" i tabel 10.

Efter omklassificeringen af arealer til beskyttelsesområder for grundvand er der i ansøgningssystemet registreret 200,09 ha udbringningsareal i nitratfølsomt indvindingsområde. Forskellen til de nævnte 172,95 ha skyldes, at der udenfor områder med lav lertykkelse i indsatsområdet er 27,14 ha, som i ansøgningssystemet stadig er klassificeret som nitratfølsomme. Grundvandet under disse udbringningsarealer betragtes på baggrund af den ny viden ikke som nitratfølsomme.

Der er ikke udbringningsarealer beliggende uden for indsatsområdet Brædstrup, som er klassificeret som nitratfølsomme.

Ejede og forpagtede marker beliggende i grundvandsområde fremgår af tabel 20.

Tabel 20

Navn	Ha	Sædskifte	Grundvand (ha)	Udvaskning til grundvand
001-0	30,66	S6	30,66	48 mg nitrat/liter
002-0	19,74	S6	19,74	48 mg nitrat/liter
004-0	14,59	S6	14,59	48 mg nitrat/liter
005-0	3,71	S6	3,71	48 mg nitrat/liter
005-1	1,57	S6	1,57	48 mg nitrat/liter
006-0	2,50	S6	2,50	48 mg nitrat/liter
011-0	11,75	S6	11,75	48 mg nitrat/liter
012-1	18,79	S6	18,79	48 mg nitrat/liter
013-0	12,70	S6	12,70	48 mg nitrat/liter
014-0	14,37	S6	14,37	48 mg nitrat/liter
017-0	6,30	S6	6,30	48 mg nitrat/liter
017-2	4,51	S6	4,51	48 mg nitrat/liter
017-1	4,16	S6	4,16	48 mg nitrat/liter
018-0	1,42	S6	1,42	48 mg nitrat/liter
018-1	1,43	S6	1,43	48 mg nitrat/liter
018-2	3,02	S6	3,02	48 mg nitrat/liter
021-0 *)	10,13	G7	10,13	50 mg nitrat/liter
032-0 **)	11,60	G10	11,60	34 mg nitrat/liter
Total	172,95		172,95 ha	

*) For mark nr. 021-0, der er JB3-jord, er gennemført en beregning, der viser at 22 % reduktion af N-kvote, har samme effekt på udvaskning fra rodzone som G7 sædskifte, se bilag 9.

***) Mark 032-0 ligger ikke i indsatsområde, men ligger boringsnært til Vrads vandværks boring og derfor betegnes denne mark som nitratfølsom på linie med de øvrige marker i indsatsområde.

Grundvandsarealerne i ovenstående tabel er således manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelseområder for grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk.

Mark nr. 32-0 ligger boringsnært ved Vrads Vandværk, og nitratklassen er hævet til nitratklasse 3. Marken er lige som mark nr. nr. 31-0, 31-3, 31,4 og 31-5 (se ovenfor) omfattet af vilkår nr. 23 i den tidligere kapitel 5 godkendelse (29.11.2006) for Skovslundvej 3, og vil tilsvarende blive dyrket med G10-sædskifte.

Udpegningen af det boringsnære område omkring Vrads Vandværk er baseret på, at grundvandsmagasinet har ringe til nogen naturlig beskyttelse af lerlag og en relativ høj grundvandsdannelse.

På JB3 jorden i mark 021-0, der er eneste mark i JB3, anvendes desuden enten en 22% reduktion af kvælstofkvoten eller et G7 sædskifte. G7-sædskiftet har et udvaskningsindeks på 80. Der i ansøgningssystemet gennemført en beregning, der viser, at 22 % reduktion af kvælstofkvoten i et S6-sædskifte kan erstatte et G7-sædskifte, således at kravet om maksimalt 50 mg nitratudvaskning overholdes. Beregningen fremgår af bilag 9.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Horsens Kommune vurderer at udvaskningen af kvælstof fra rodzonen i nitratfølsomme indvindingsområder ikke må være større end 50 mg nitrat/l i ansøgt drift.

Husdyrloven fastlægger, at hvis der forligger en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse, der omfatter et projekts udbringningsarealer, skal retningslinjerne heri være styrende for miljøgodkendelse af projektet. Kommunen vurderer, at der i indsatsplanen for OSD ikke er retningslinjer, som giver anledning til yderligere vilkår i denne miljøgodkendelse.

For alle marker beliggende inden for indsatsområde "Brædstrup" er der beregnet en udvaskning på under 50 mg nitrat pr. liter, og udvaskningen af kvælstof er faldet fra nudrift til ansøgt produktion.

For mark nr 21-0 og 32-0 er kravet opfyldt ved at anvende henholdsvis grundvandssædskifte G7 og G10. Ansøger har fremsendt dokumentation for at en 22 pct's reduktion af kvælstofkvoten på mark nr. 21-0 vil have samme effekt på udvaskningen som G7-sædskiftet, hvorfor det accepteres at ansøger får valgfrihed mellem G7-sædskiftet og 22 pct's reduktion i N-kvoten på mark nr. 21-0. Dokumentation for reduktion i N-kvoten skal fremgå af gødningsregnskabet (Plantedirektoratets Skema A).

Det kommunalt fastlagte mål for udvaskningen fra markerne indenfor indsatsområdet "Brædstrup" og boringsnært område ved Vrads Vandværk på maksimalt 50 mg nitrat/l fra rodzonen, er dermed opfyldt med den valgte kombination af sædskifterne S6, G7 og G10.

Kommunen vurderer derfor, at der ikke er grund til at stille yderligere vilkår til begrænsning af udvaskningen.

Samlet konkluderer kommunen, at den ansøgte produktion, med de stillede vilkår, ikke vil udgøre en væsentlig risiko for forurening med nitrat af grundvandsforekomsterne i området.

VILKÅR

Vilkårene fremgår andetsteds i godkendelsen samt på den samlede oversigt foran i godkendelsen og er derfor ikke vist her.

BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

Ejendommen anvender bedste tilgængelige teknik (BAT) på en række områder indenfor management, fodring, staldindretning, vand og energiteknik og gødningshåndtering. Indsatsen er især centreret omkring fodring og staldindretningen med gyllekøling i de ny stalde. Nedenstående BAT-indsats omfatter tiltag som alle er BAT i henhold til EU-kommissionens referencedokument for bedst tilgængelige teknikker (BREF) vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, juli 2003.

BAT er beskrevet under de respektive afsnit, og herunder er der en samlet summering af områder hvor der anvendes BAT. Horsens Kommune har ikke fastsat et BAT-niveau for den samlede ammoniakfordampning, idet der i stedet er set på effekten af de enkelte anvendte virkemidler.

Management

- Medarbejderen deltager i individuelt og fagligt opdaterende kurser,
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på anlæggene,
- Der årligt udarbejdes mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov,
- Der er fokus på at optimere foderforbrug og produktionen
- Beredskabsplan udarbejdes og fremsendes ved indsendelse af byggeanmeldelse.

Det er kommunens vurdering at der anvendes BAT på relevante områder.

Fodring

Næringsstofudnyttelsen ved fodringen optimeres ved at tilsætte fytase og fodre med et reduceret indhold af fosfor. Der fodres med 5,10 g fosfor pr. FE. Der er på den baggrund sat vilkår om en type-2-foderkorrektionsfaktor for fosfor på 0,939. Ved fastsættelsen af foderkorrektionsfaktor for fosfor er ansøger fritstillet med hensyn til at ændre på de nævnte variable, så længe foderkorrektionsværdierne ikke er overskredet. Smågrisene fasefodres. Der anvendes p.t. 3 blandinger for at komme så tæt på dyrenes reelle behov som muligt.

Enzymet fytase tilsættes til foder for at gøre foderets fytatbundne fosfor tilgængelig for grisene. Uden fytasetilsætning vil op til 80 procent af fosfor i olie/proteinholdige frø og korn bundet være som fytat, hvilket er vanskeligt at fordøje for svin.

Der er ikke foretaget fodertilpasninger på indholdet af råprotein i foderet.

Det er kommunens vurdering at der i forhold til fodring anvendes BAT på fordring til trods for at der ikke foretages optimering af foderet i forhold til råprotein, idet det ikke anses som proportionalt at stille vilkår om yderligere ammoniakreducerende tiltag, og idet der er anvendt andre løsninger til at reducere ammoniakfordampningen.

Staldindretning

De eksisterende smågristalde er toklimastalde med delvis spaltegulv, og de ny stalde indrettes i henhold til BAT Byggeblad nr. 106.03-52, som ligeledes er toklimastalde med delvis spaltegulv.

Stald nr. 6 (eksisterende) og stald nr. 8 (ny) indrettes med gyllekøling i hht. Miljøstyrelsens BAT-blad af 19.05.2009 med henblik på en 15 pct's reduktion af ammoniakfordampningen. Gyllekølingsanlægget kører hele året. Gyllekølingsanlægget er dimensioneret i forhold til varmebehovet, og det er derfor fravalgt at etablere gyllekøling i de eksisterende stalde nr. 3, 4 og 5 og i den ændrede stald nr. 7.

Det er kommunens vurdering at der er anvendt BAT i forhold til staldindretning.

Energiforbrug

Der anvendes primært energi til ventilations-, gyllekølings- og fodringsanlæg og til transport. Ventilation og gyllekølingsanlæggene styres elektronisk, mens energiforbruget til fodringsanlæg og transport styres ved personlig betjening. Lysstofrør udskiftes løbende til lavenergigrø. Der er stillet vilkår om at anlæggene gennemgås af energikonsulent med henblik på at minimere energiforbruget.

Energiforbruget til transport er reduceret ved forpagtning af gyllebeholdere ved fjernliggende udbringningsarealer, så gylle kan transporteres med lastbil til beholderne og derefter med traktor og gyllevogn til markerne. Varmen fra gyllekølingsanlæggene bruges til opvarmning af de staldsektioner, hvor der er varmebehov samt til personalefaciliteter. Der vurderes at være et kontinuert varmebehov hele året.

Det er kommunens vurdering at der er anvendt BAT i forhold til at reducere energiforbruget.

Vandforbrug

Vandforbruget udgøres af drikkevand til dyr (87 %) og vaskevand (13 %). Vandspild reduceres ved at drikkepipler er placeret i forbindelse med fodertrug, og hver sektion sættes i blød via overbrusningsanlægget inden vask med koldt vand i højtryksrenser

Det er kommunens vurdering at der er anvendt BAT i forhold til at reducere vandforbruget.

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Ansøger anvender bedst tilgængelig teknik ved at gylle opbevares i gyllebeholder, hvor flydelaget jævnlige tilses og kun brydes i forbindelse med udbringning og omrøring, og der udarbejdes årlige mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov.

Det er kommunens vurdering at der ved overholdelse af de generelle regler for landbrug i Danmark anvendes BAT, og dermed lever landbruget op til BAT på dette område.

Samlet konklusion

Ansøger har den 26. marts 2009 redegjort for fravalget af gylleseparation (som pålagt i kap.5 godkendelse) til fordel for de valgte fodringstiltag, reduceret husdyrtryk, sædskifter og efterafgrøder. Det konkluderes, at de mål der oprindeligt var med separation kan opnås med en væsentlig mere ressourceeffektiv indsats ved de valgte tiltag, idet gylleseparation vurderes som energikrævende og økonomisk tyngende.

Horsens Kommune vurderer at der på ejendommen er valgt BAT på et tilstrækkeligt niveau inden for management, fodring, staldindretning, energiforbrug, vandforbrug og opbevaring og udbringning af husdyrgødning. Miljøbelastningen med næringsstoffer er løst gennem de valgte tiltag (gyllekøling, fasefodring, fytase og reduceret fosforfodring, reduceret husdyrtryk, sædskiftevalg og efterafgrøder). Med hensyn til den konkrete vurdering med hensyn til belastningen med ammoniak, nitrat og fosfor henvises til godkendelsens øvrige afsnit.

0-ALTERNATIV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Såfremt udvidelsen ikke etableres, vurderer ansøger, at produktionen fortsætter uændret, men at det på sigt vil betyde, at ejendommens muligheder for udvikling som husdyrproduktion bremses, og produktionen vil på sigt flyttes til anden ejendom eller nedlægges.

Såfremt udvidelsen ikke gennemføres vil produktionen fortsætte, men der vil skulle gøres tiltag som sikrer at belastningen fra produktionen på arealerne ikke overstiger det niveau som blev godkendt af Vejle Amt og Brædstrup Kommune i 2006 i godkendelsen af Skovslundvej 3, idet arealerne fra Hamborgvej 7 indgår i denne godkendelse.

HUSDYRBRUGETS OPHØR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil stalde, gyllekanaler, kornsilo og øvrige driftsbygninger blive tømt og rengjort. Desuden vil ejendommen bygninger blive vedligeholdt eller evt. vil driftsbygningerne blive fjernet, således at ejendommen ikke forfalder. Endvidere vil gyllebeholderne blive fjernet, når den ikke længere anvendes til jordbrugsmæssige formål, medmindre andet aftales med kommunen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Horsens Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Da ejendommen er beliggende på en bakketop er anlægget synligt på lang afstand. Det

vurderes derfor, at ubenyttede dele af anlægget, som efter eventuelt ophør af husdyrproduktionen forfalder, vil skæmme landskabet, og der stilles derfor vilkår om fjernelse.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for drift og egenkontrol:

- I tilfælde af husdyrbrugets ophør skal:
 - stalde, fodersystemer og gyllekanaler tømmes og rengøres
 - driftsbygninger enten vedligeholdes, så de ikke forfalder, eller fjernes
 - gyllebeholderen fjernes, såfremt den ikke længere anvendes til jordbrugsmæssige formål, medmindre andet aftales med kommunen.

EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der laves obligatorisk mark- og gødningsplan med følgende gødningsregnskab, hvor bedriftens anvendelse af husdyr- og handelsgødning dokumenteres. Gødningsregnskabet omfatter også beregning af type-2-korrektion for fodring med fosfor.

Vand- og el-forbruget bliver fulgt løbende med henblik på at lokalisere eventuelle opståede fejl samt vurdere på muligheden for at reducere forbruget. De tekniske installationer og hjælpemidler, herunder gyllekøling, kontrolleres løbende for at imødegå driftsforstyrrelser og uheld. Det sikres, at der er flydelag på gyllebeholder, og der føres logbog over 2 gylletanke på Hamborgvej 7 og 1 gylletand på Tønningvej 5 ifølge de gældende regler.

I bedriftens driftsregnskab dokumenteres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at egenkontrol og dokumentation er dækkende med hensyn til opfyldelse af kravene til BAT, jf. EU's BREF-dokument, og til varetagelse af vilkårene i denne miljøgodkendelse, hvoraf de væsentligste er:

- fodring med reduceret fosfornorm, fasefodring og fytase-tilsætning
- gyllekølingsanlæg med 15 pct.s ammoniakreduktion
- et dyretryk på 1,32 DE/ha
- valg af sædskifter S6, G7 og G10
- fosforbalance på udbringningsarealer i opland til fosforfølsomme søer
- 4 pct's ekstra efterafgrøder

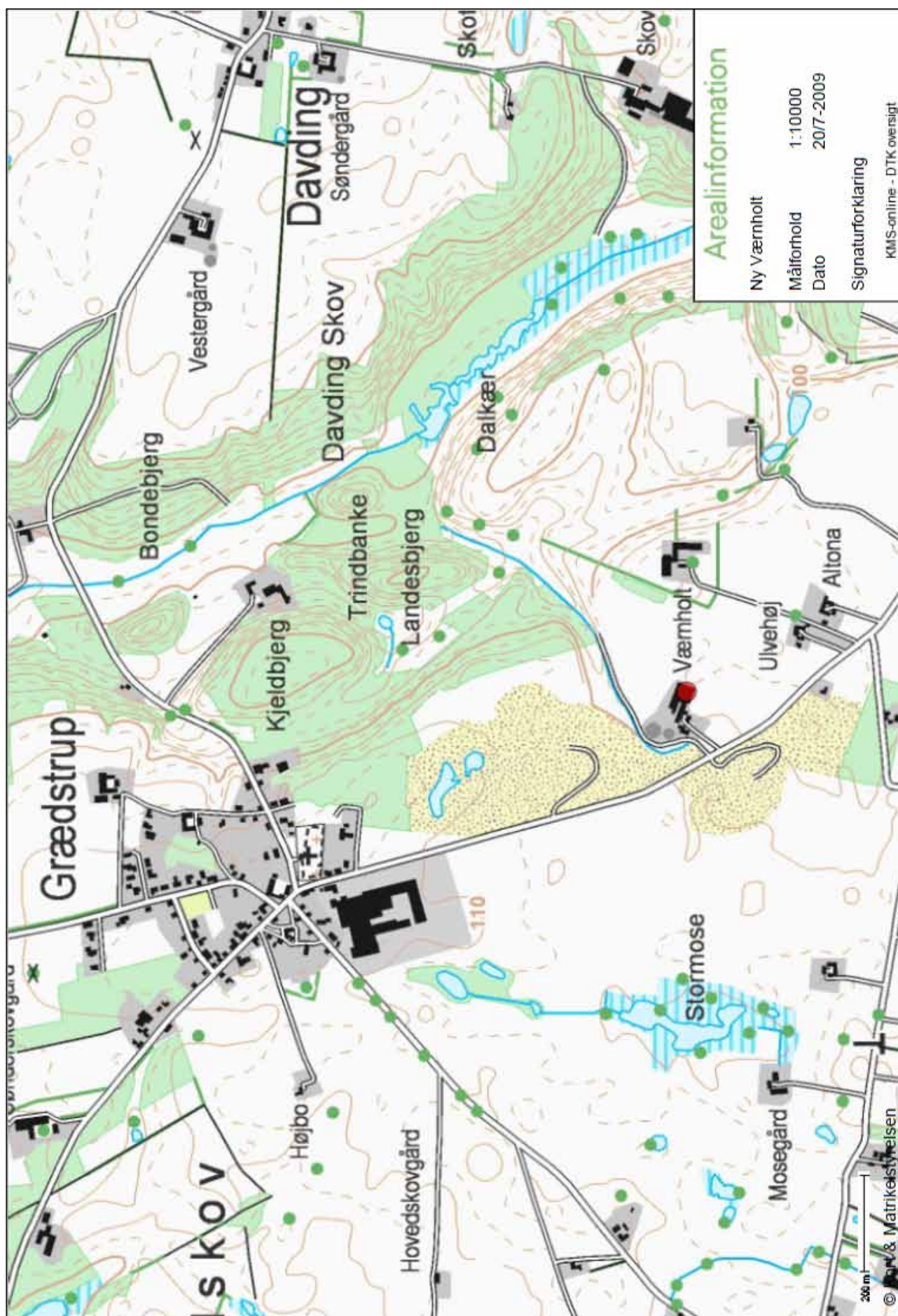
VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for management og dokumentation:

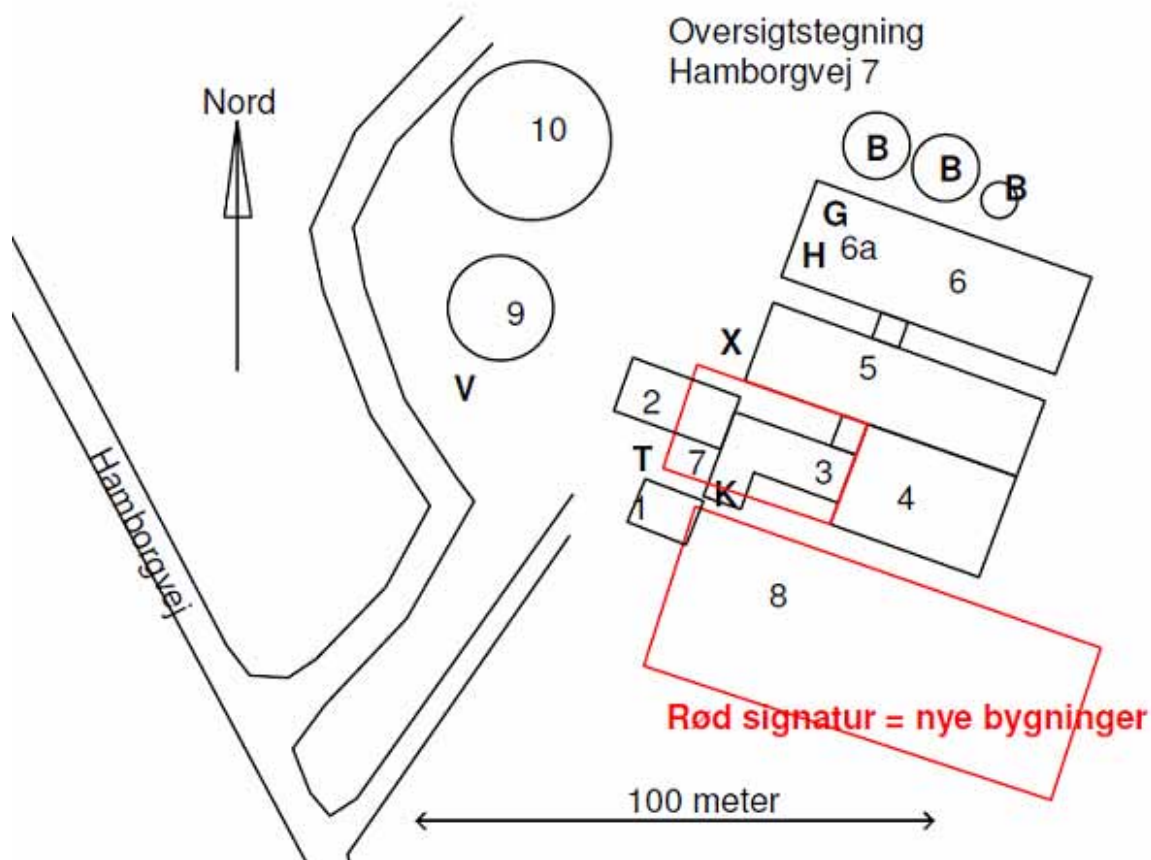
- Virksomheden skal føre egenkontrol svarende til det der er beskrevet i redegørelsen. Der skal som minimum foretages følgende registreringer vedr. driften af produktionen. Dokumentationen skal fremvises på forlangende og opbevares i mindst 3 år:

- g. Årlig opgørelse af produktionen i form af skatte- og gødningsregnskab
- h. Årlig opgørelse af ressourceforbrug (el vand, diesel, olie mv.)
- i. Drift og kontrol af ventilationssystem (årlig service mv.)
- j. Drift og kontrol af gyllekølingsanlæg (årlig service mv.)
- k. Opgørelse af affaldsmængder og bortskaffelsesmetode
- l. Til dokumentation for, at vilkår vedr. fodringen er overholdt skal der foreligge foderanalyser og effektivitetskontrol
- m. Til dokumentation for, at vilkår vedr. sædskifter / efterafgrøder / kvælstofkvote er overholdt skal opbevares gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen m.v.
- n. Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

BILAG 1. EJENDOMMENS PLACERING

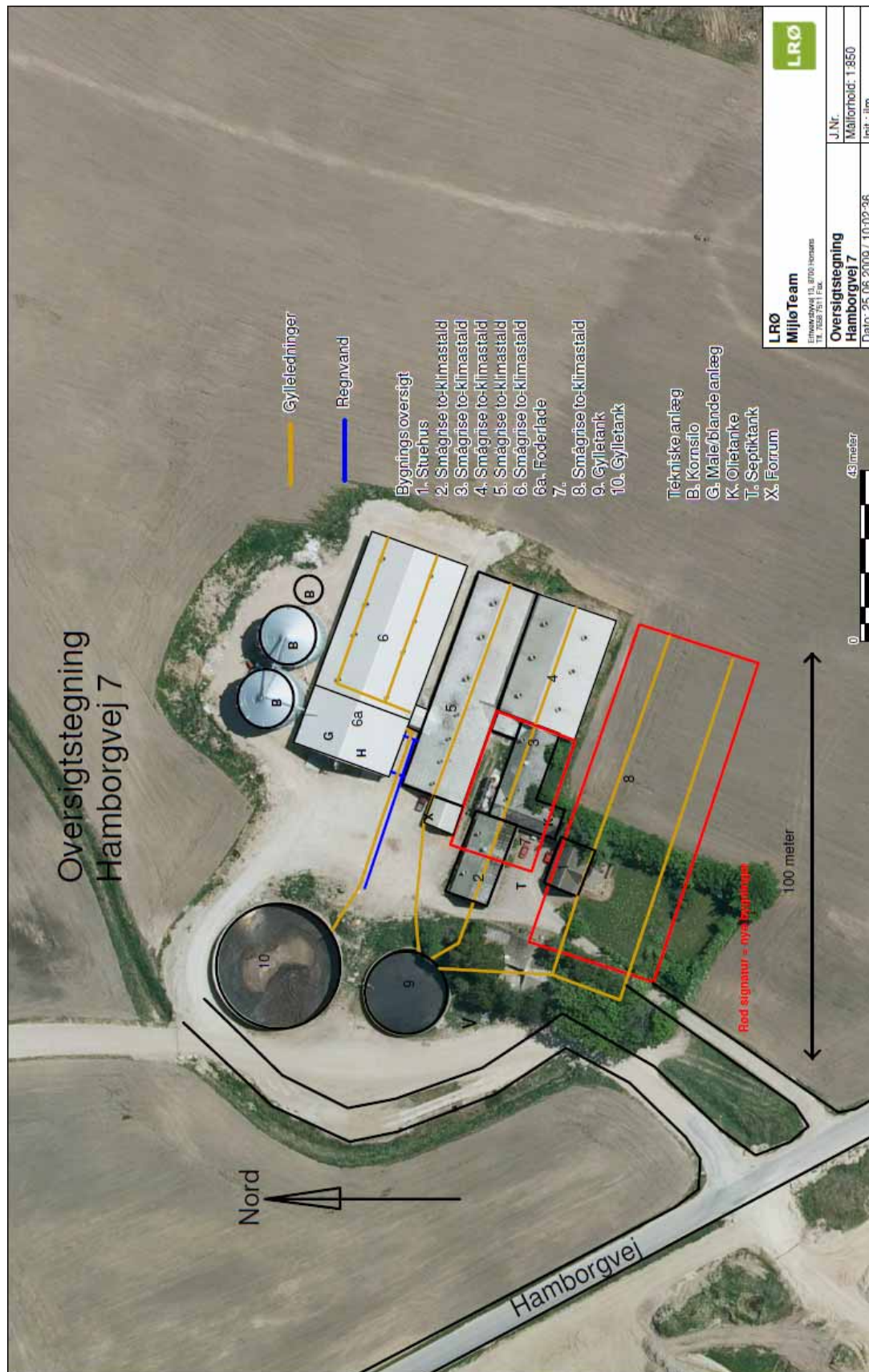
BILAG 2. OVERSIGTSKORT OVER EJENDOMMENS INDRETNING

Forklaring

Bygning nr.	Anvendelse	Litra	Anvendelse
1	Eksisterende stald til smågrise /rives ned	B	Kornsiløer
2	Eksisterende stald til smågrise /rives ned	H	Indendørs fodersilo
3	Eksisterende stald til smågrise /rives ned	G	Male/blande anlæg
4	Eksisterende stald til smågrise	K	Olietank (fyringsolie)
5	Eksisterende stald til smågrise	T	Septiktank
6	Eksisterende stald til smågrise	V	Døde dyr
6A	Foderlade	X	Forrum
7	Ny stald til smågrise		
8	Ny stald til smågrise		
9	Gyllebeholder 1.500 m ³		
10	Gyllebeholder 4.000 m ³		

BILAG 3. OVERSIGTSKORT OVER GYLLE- OG SPILDEVANDSAFLEDNING

BILAG 4. LAGERREGNSKAB FOR HUSDYRGØDNING

Lagerregnskab for husdyrgødning 2011

Jacob Eriksen
Skovslundvej 3
Dauding
8740 Brædstrup

CVR nr.: 16078301
Tlf.: 75753044
Alt. tlf.:
Fax.:

Medlemsnr.: 75760033
Email.:

Lager: Hamborgvej 7, MGO

Kapacitet: 8.000 t

Tilknyttet besætning	Staldsystem	Antal	Gødningstype	Normprod. ton	% tid på græs
Smågrise, 7 - 32 kg	Toklimast., delvis spaltegulv	75.000	Gylle	10.447	0

Gødningsmængder i perioden (tons)					
Startmængde					0
Normproduktion				10.447	
Justeret mængde				0	
Opsamlet mængde				10.447	10.447
Slutmængde					10.447
Mængde pr. DE				22,4	
Lagerets N-udnyttelseskrav					75 %
Mindste beholdning i perioden				0	august
Største beholdning i perioden				10.447	juli

Gødningsmængder pr. måned (tons)												
	A10	Sep	Okt	Nov	Dec	J11	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
Opsamlet mængde	887	859	887	859	887	887	801	887	859	887	859	887
Slutmængde	887	1.746	2.633	3.492	4.379	5.266	6.068	6.955	7.814	8.701	9.559	10.447
Største mængde	887	1.746	2.633	3.492	4.379	5.266	6.068	6.955	7.814	8.701	9.559	10.447
Mindste mængde	0	887	1.746	2.633	3.492	4.379	5.266	6.068	6.955	7.814	8.701	9.559

Næringsstofindhold ultimo måned (kg næringsstof pr. ton)												
	A10	Sep	Okt	Nov	Dec	J11	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
N	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Heraf NH4-N	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
P	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
K	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
Mg	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
S	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Notater:

Dato

Mængde

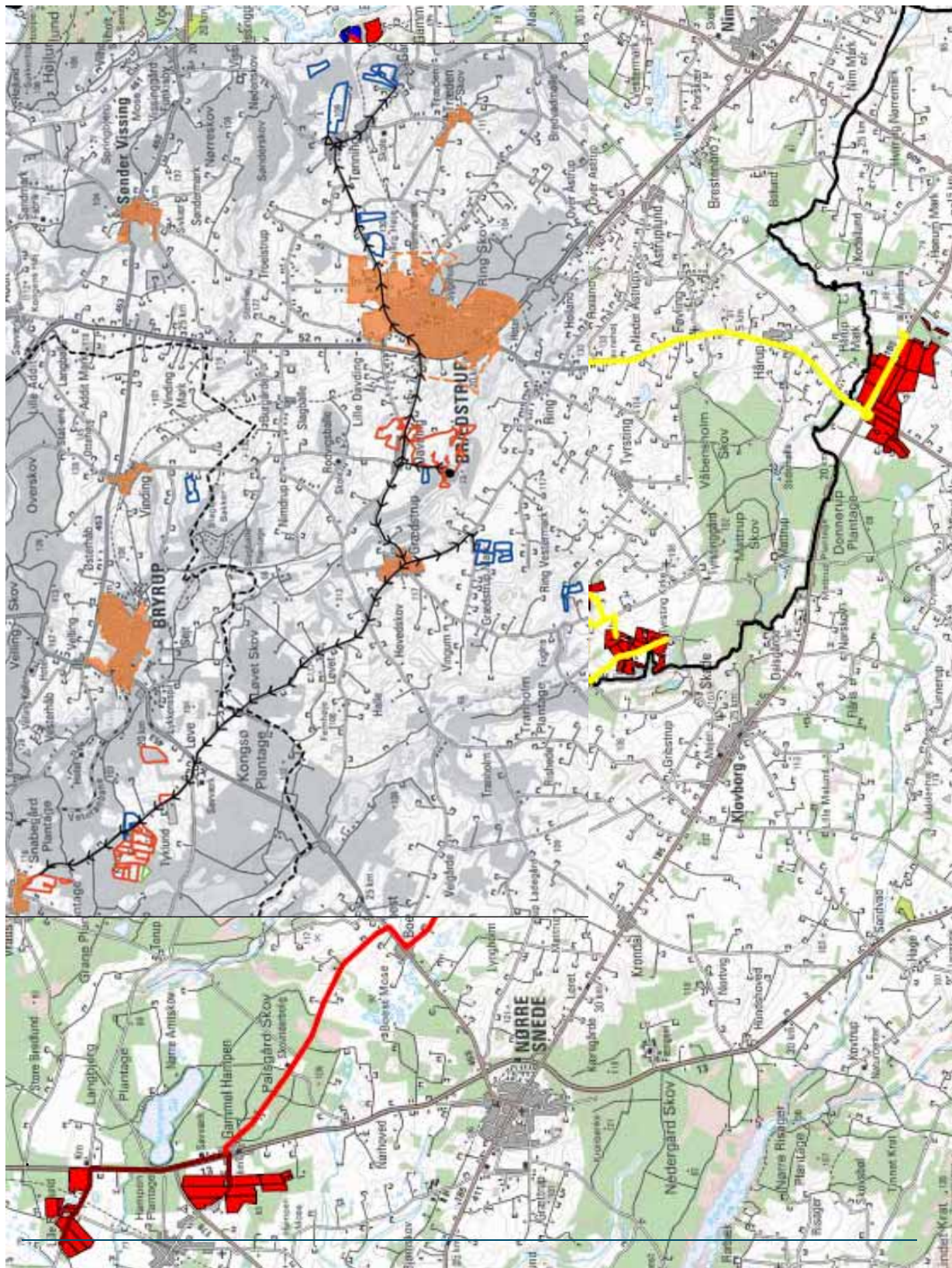
Dato

Mængde

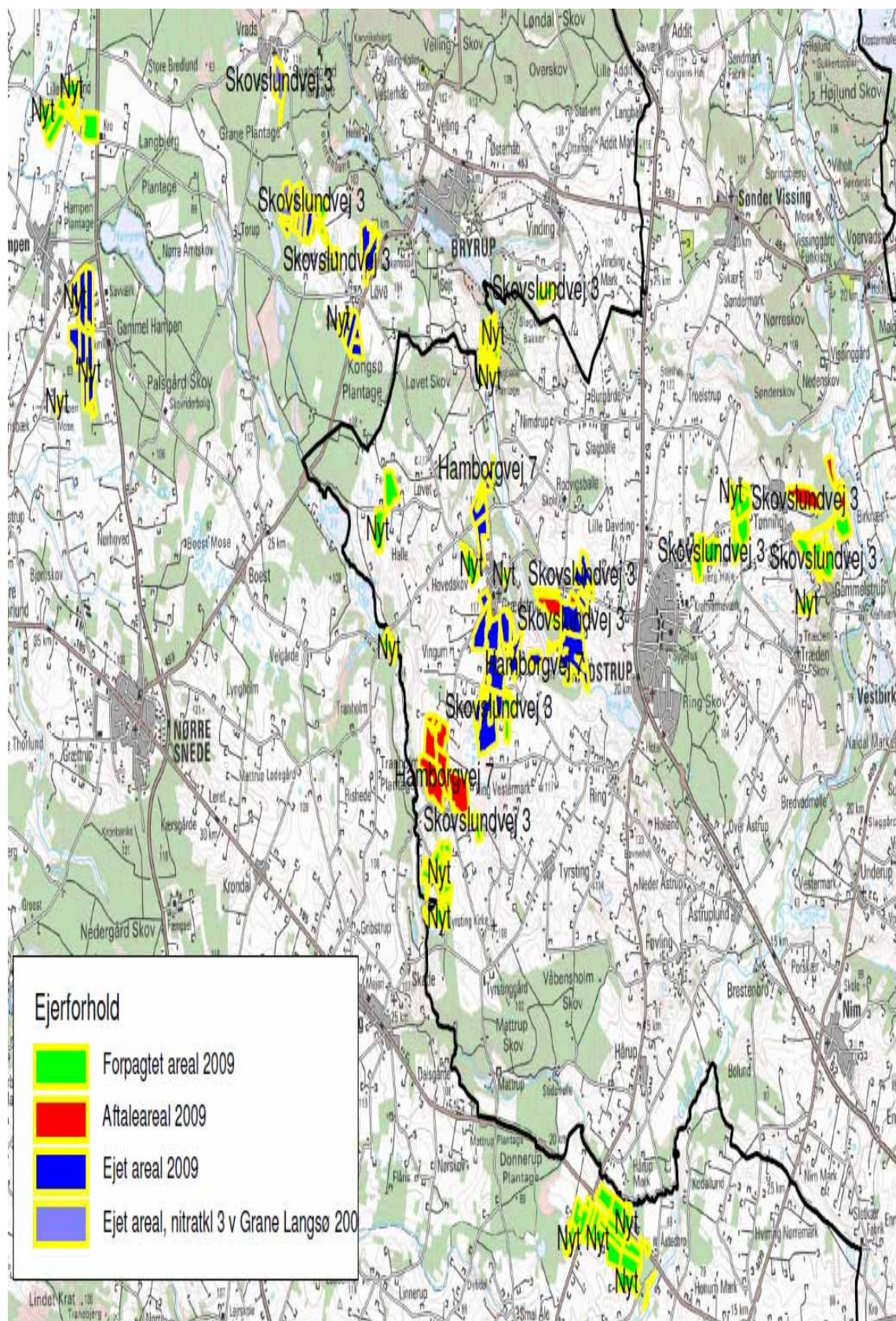
Status registreret:

BILAG 5. KORT OVER UDBRINGNINGSAREALER I FREMTIDIG DRIFT SAMMENLIGNET MED AREALER GODKENDT I TIDLIGERE MILJØGODKENDELSE I HENHOLD TIL REGIONPLANTILLÆG NR. 15, VEJLE AMT, 2005.

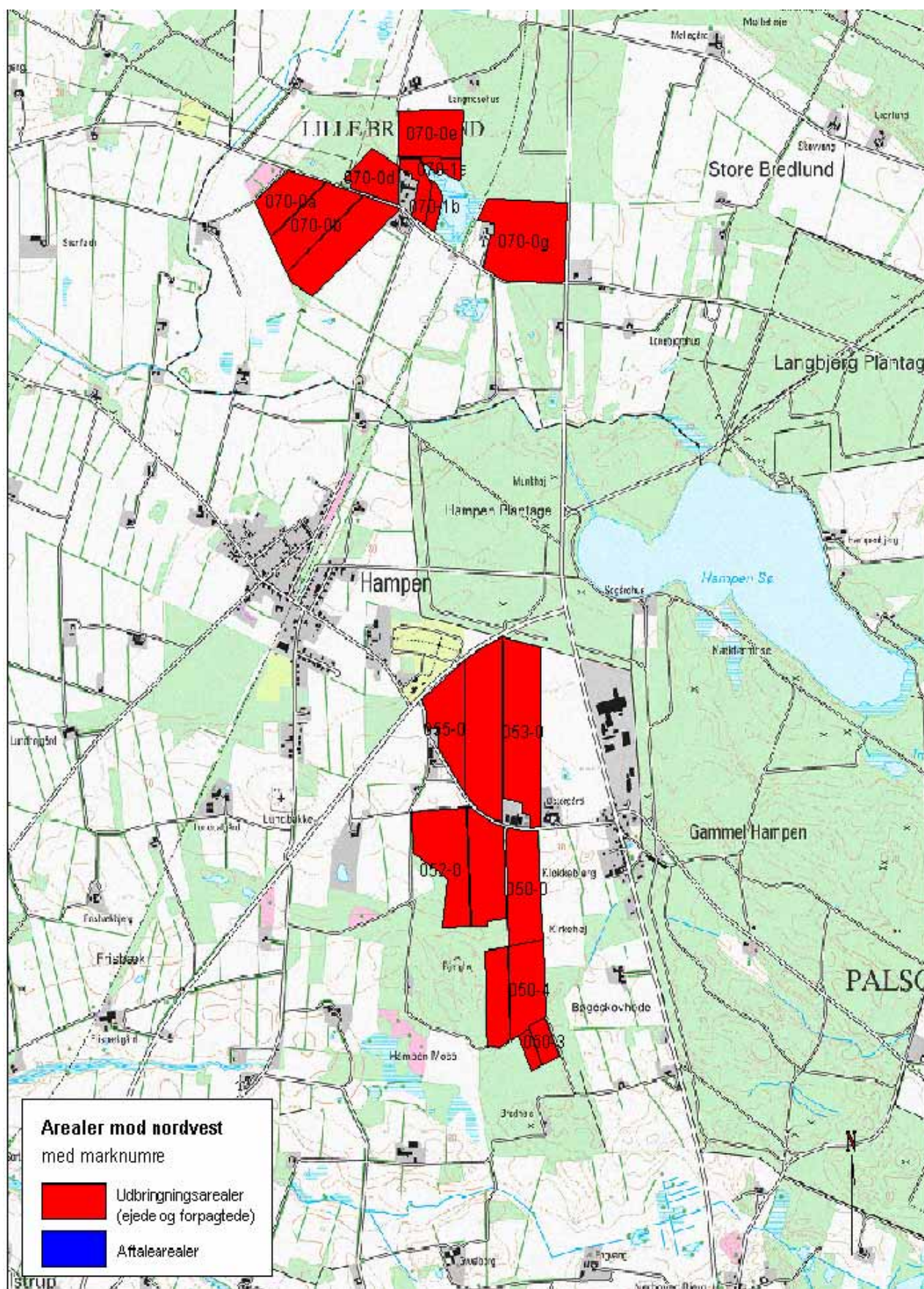
(Det grå kortudsnit viser ejede/forpagtede udbringningsarealer i tidligere miljøgodkendelse markeret med røde/blå kanter. Ny arealer inden for grå kortudsnit er ikke vist.)

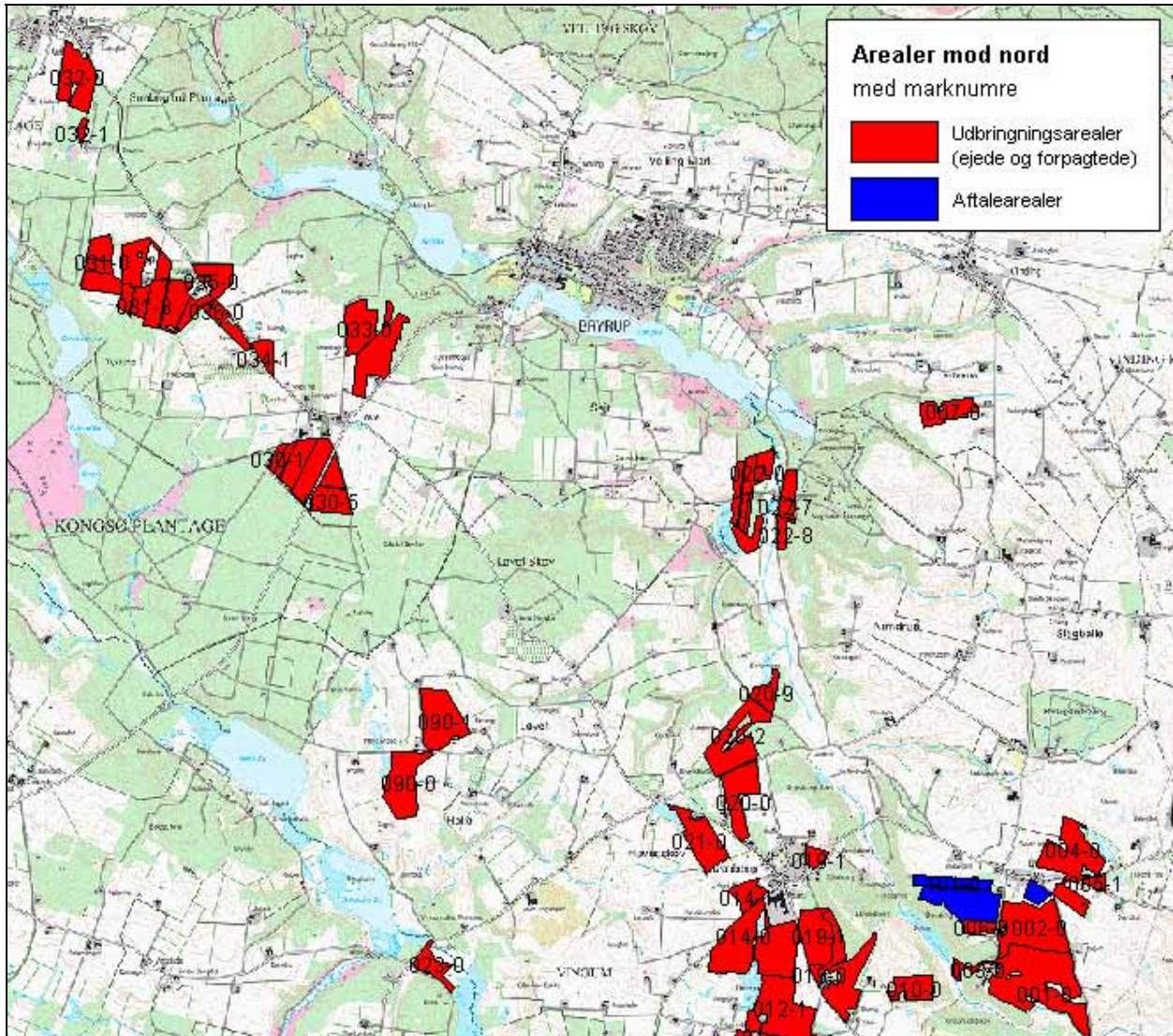
BILAG 6. UDBRINGNINGSAREALER NYE OG TIDLIGERE GODKENDTE AREALER PÅ SKOVSLUNDVEJ 3 OG HAMBORGVEJ 7

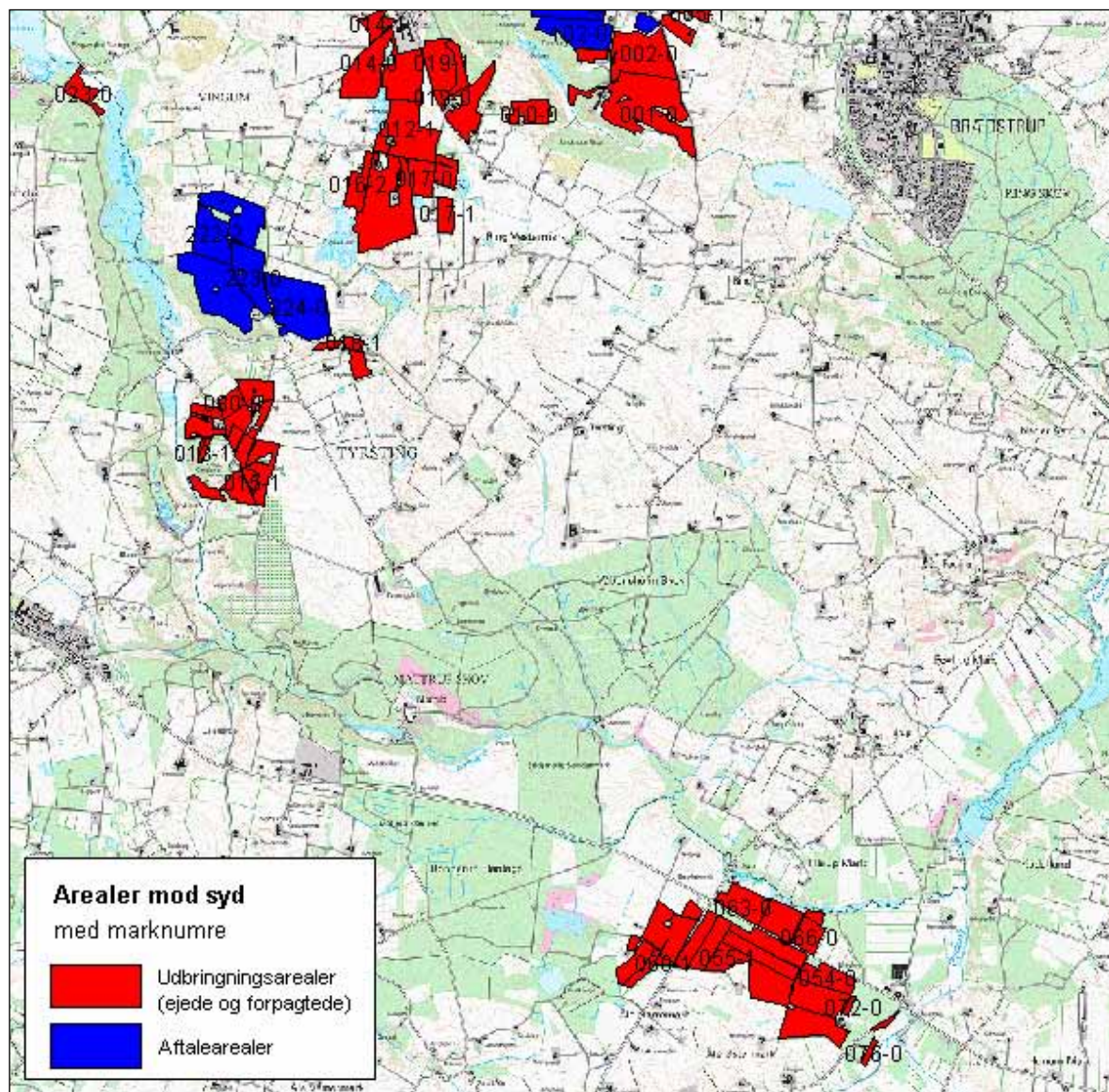
BILAG 7. UDBRINGNINGSAREALER MOD NORD-VEST VED HAMPEN SØ

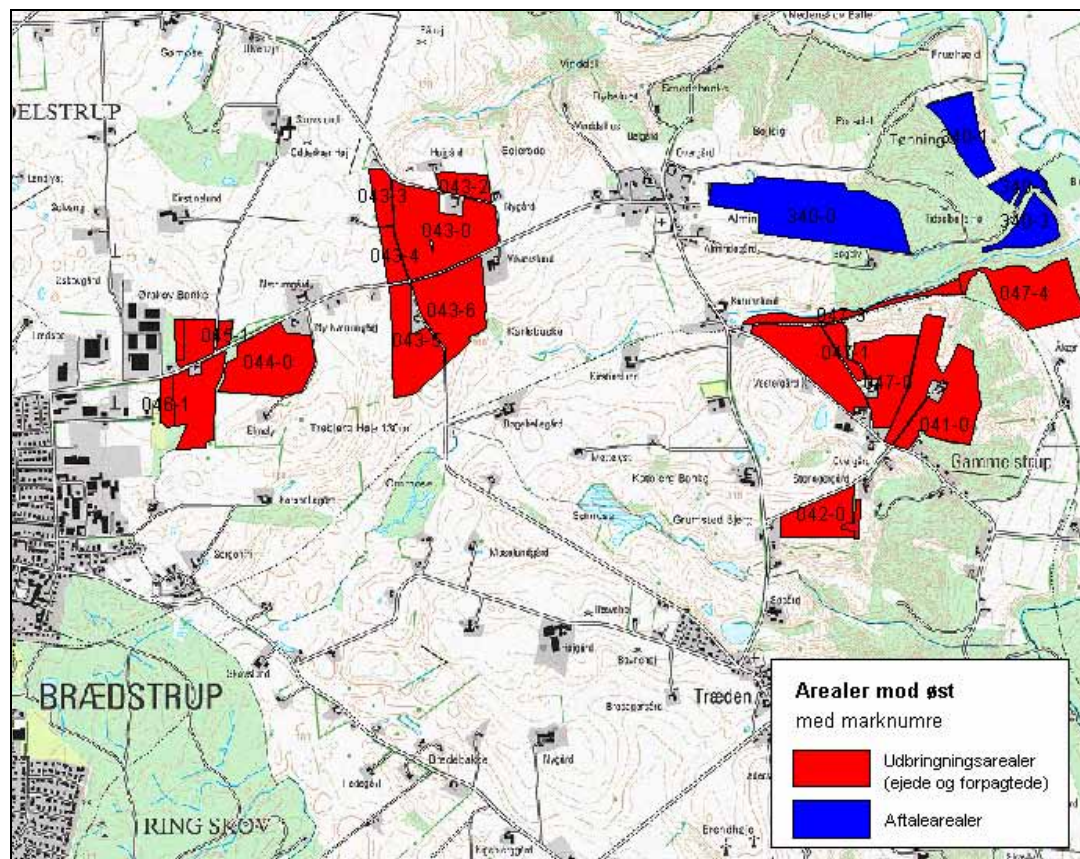
BILAG 8. UDBRINGNINGSAREALER MOD NORD

BILAG 9. UDBRINGNINGSAREALER MOD SYD

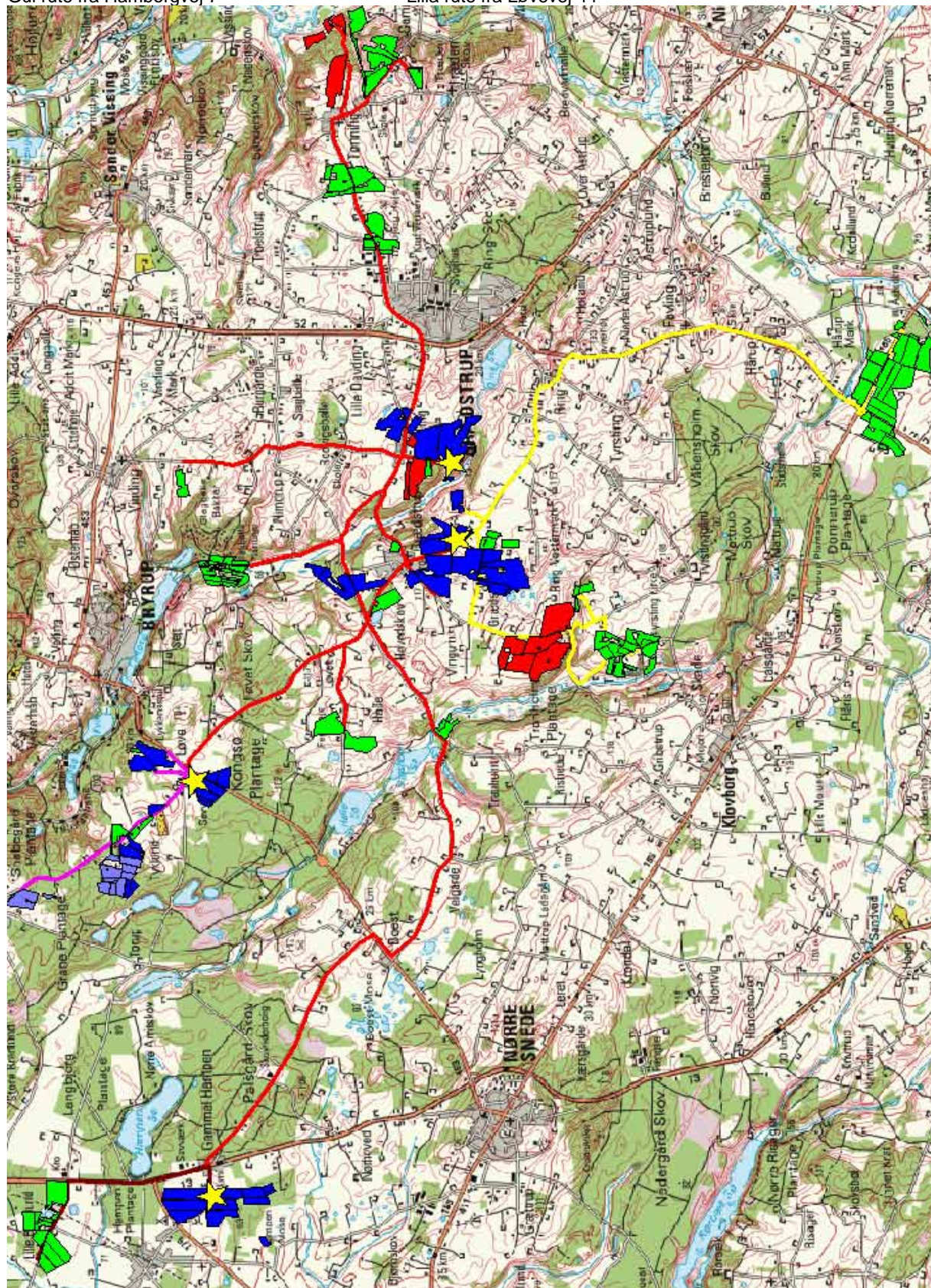
BILAG 10. UDBRINGNINGSAREALER MOD ØST VED TØNNING

BILAG 11. UDBRINGNINGSAREALER OG TRANSPORTVEJE

Rød rute fra Skovslundvej 3
Gul rute fra Hamborgvej 7

Brun rute fra Hovedgaden 35
Lilla rute fra Løvevej 44

BILAG 12. MARKOPLYSNINGER PÅ BEDRIFTEN

Navn	Ha	Drænet	JB type	Vandet	Sædskifte	Ref. sædskifte
002-0	19,74 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
006-0	2,50 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
005-1	1,57 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
005-0	3,71 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
004-0	14,59 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
007-0	6,70 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
035-0	5,59 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
034-0	9,27 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
034-1	2,81 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
033-0	8,62 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
031-5	2,05 Ha	Nej	JB1	Nej	G10	S4
031-0	9,95 Ha	Nej	JB1	Nej	G10	S4
017-0	6,30 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
017-2	4,51 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
017-1	4,16 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
018-1	1,43 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
018-0	1,23 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
018-2	3,02 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
032-0	11,60 Ha	Nej	JB3	Nej	G10	S4
032-1	0,96 Ha	Nej	JB1	Nej	G10	S4
044-0	9,75 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
010-0	6,17 Ha	Nej	JB3	Nej	S6	S4
012-1	18,79 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
014-0	14,37 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
014-1	4,17 Ha	Nej	JB3	Nej	S6	S4
020-0	10,09 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
020-9	3,62 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4

Navn	Ha	Drænet	JB type	Vandet	Sædskifte	Ref. sædskifte
046-1	1,33 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
045-0	6,49 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
035-2	0,94 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
031-3	9,86 Ha	Nej	JB4	Nej	G10	S4
030-1	1,45 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
023-0	4,89 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
019-1	2,41 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
042-0	5,24 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
045-1	0,74 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
021-0	10,13 Ha	Nej	JB3	Nej	G7	S4
022-0	7,39 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
022-6	2,36 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
022-7	1,83 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
022-8	1,96 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
030-4	3,14 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
030-5	5,61 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
030-3	7,76 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
030-2	5,18 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
030-0	1,39 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
036-0	2,23 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
036-1	2,35 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
043-0	13,24 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
043-2	2,27 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
043-3	2,10 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
043-4	1,87 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
043-5	7,37 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
043-6	9,51 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2

Bilag 12 (fortsat)

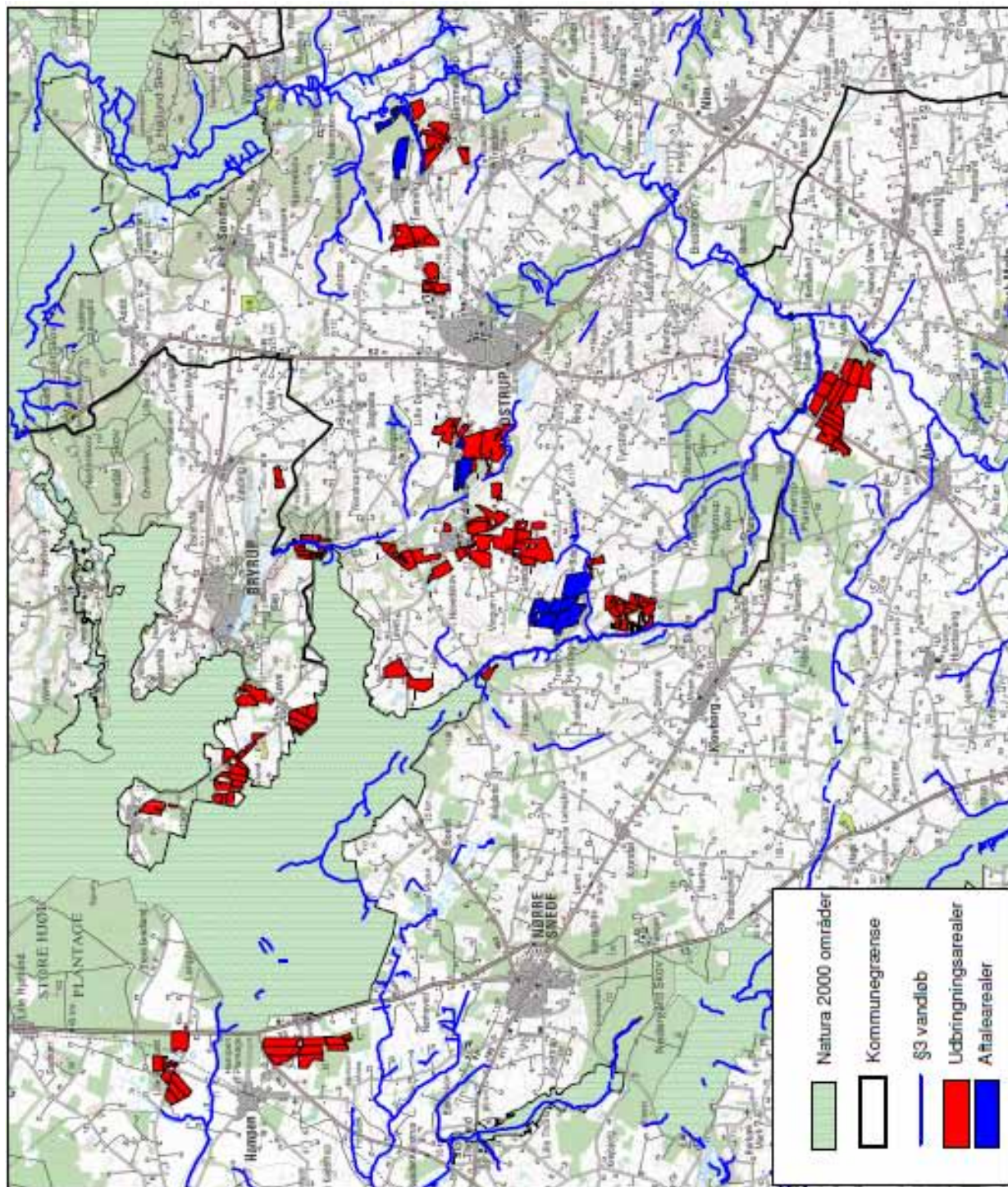
Navn	Ha	Drænet	JB type	Vandet	Sædskifte	Ref. sædskifte
031-4	6,51 Ha	Nej	JB1	Nej	G10	S4
013-0	12,70 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
016-0	29,68 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
020-2	14,17 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
041-0	13,54 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
042-1	0,58 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
046-0	2,53 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
046-2	0,71 Ha	Ja	JB5	Nej	S6	S2
022-1	3,79 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
022-12	3,38 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
051-0	10,79 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
052-0	11,07 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
054-0	7,62 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
055-0	10,30 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
055-1	5,14 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
056-0	8,38 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
057-0	8,19 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
058-0	6,62 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
059-0	5,83 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
060-0	12,78 Ha	Nej	JB3	Ja	S6	S4
060-2	1,81 Ha	Nej	JB3	Ja	S6	S4
060-1	0,81 Ha	Nej	JB3	Ja	S6	S4
062-3	2,62 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
062-1	5,23 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
062-2	0,99 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
063-0	8,93 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
065-0	8,31 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4

Navn	Ha	Drænet	JB type	Vandet	Sædskifte	Ref. sædskifte
066-0	5,51 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
066-1	1,32 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
072-0	0,90 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
076-0	1,30 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
019-0	5,14 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
070-0a	4,74 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
070-0b	7,02 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
070-0c	9,09 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
070-0d	4,03 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
070-0e	6,60 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
070-0f	2,22 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
070-1b	1,10 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
070-1a	1,33 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
070-0g	13,84 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
047-0	7,32 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
047-1	1,58 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
047-2	8,41 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
047-3	2,78 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
047-4	10,00 Ha	Nej	JB1	Nej	S6	S4
090-0	12,59 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
050-0	8,25 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
051-0	8,27 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
052-0	10,13 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
055-0	6,80 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
054-0	13,49 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
053-0	13,66 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
050-3	1,64 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4

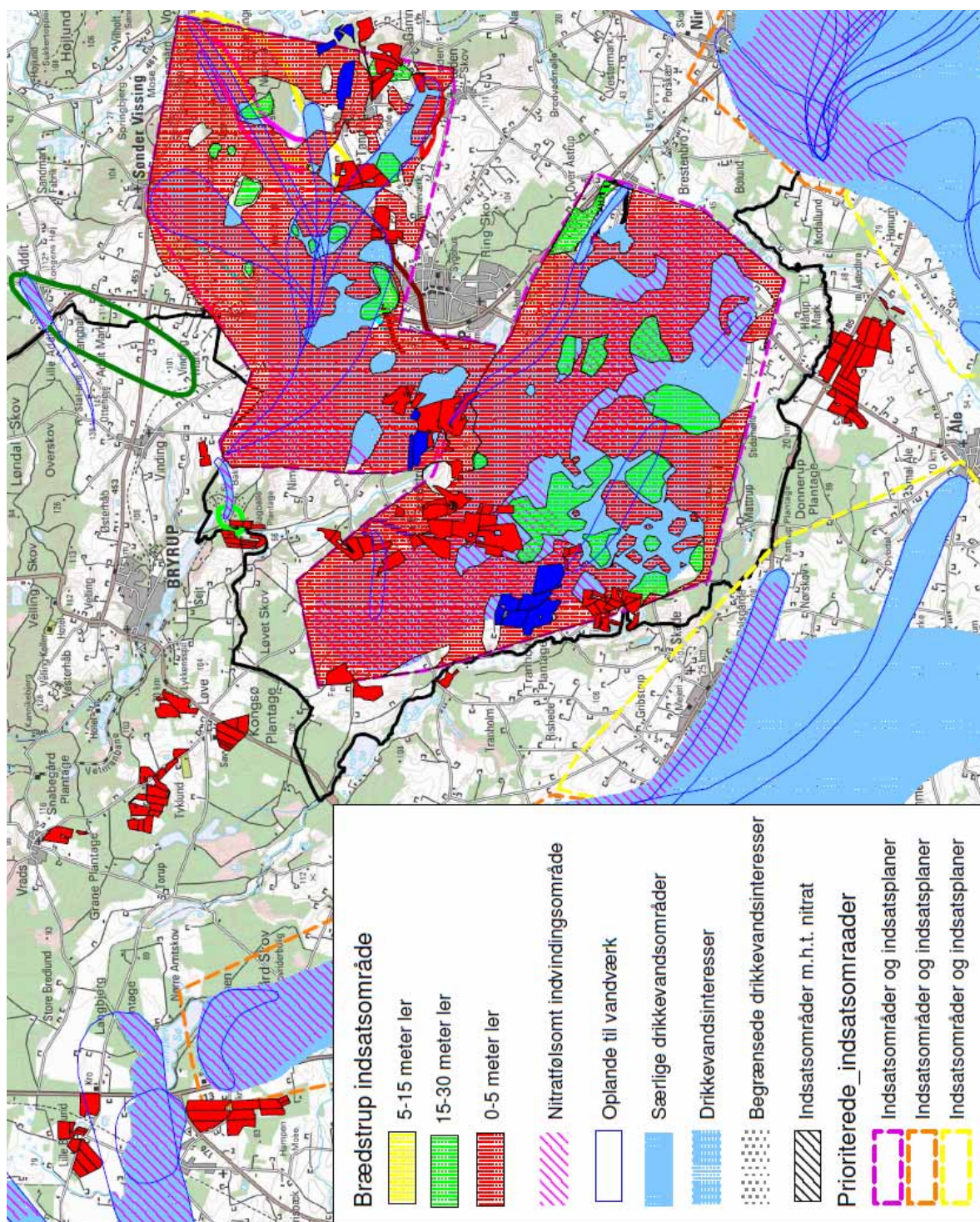
bilag 12 fortsat

Navn	Ha	Drænet	JB type	Vandet	Sædskifte	Ref. sædskifte
050-2	0,99 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
050-4	6,57 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
050-1	4,87 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
090-1	13,34 Ha	Nej	JB3	Ja	S6	S4
033-1	11,95 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
019-1	10,06 Ha	Nej	JB3	Nej	S6	S4
080-0	3,42 Ha	Nej	JB3	Ja	S6	S4
080-1	3,53 Ha	Nej	JB3	Ja	S6	S4
080-2	2,26 Ha	Nej	JB3	Ja	S6	S4
080-3	4,45 Ha	Nej	JB3	Ja	S6	S4
013-1	1,36 Ha	Nej	JB3	Nej	S6	S4
080-8	2,80 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
012-0	7,58 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
015-1	1,81 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
015-0	4,68 Ha	Nej	JB3	Nej	S6	S4
015-2	2,77 Ha	Nej	JB3	Nej	S6	S4
080-4	1,68 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
080-5	1,67 Ha	Nej	JB3	Ja	S6	S4
080-6	0,62 Ha	Nej	JB4	Ja	S6	S4
080-7	5,21 Ha	Nej	JB3	Ja	S6	S4
016-2	6,10 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
074-0	1,03 Ha	Nej	JB1	Ja	S6	S4
011-0	10,84 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
003-0	1,85 Ha	Nej	JB3	Nej	S6	S4
001-0	30,66 Ha	Nej	JB4	Nej	S6	S4
Total:	822,52 Ha					

BILAG 13. UDBRINGNINGS- OG AFTALEAREALER OG NATURA 2000 OMRÅDER

BILAG 14. UDBRINGNINGSAREALER OG GRUNDVANDSOMRÅDER

**BILAG 15. TABEL OVER NITRATUDVASKNING FRA
UDBRINGNINGSAREALER I RELATION TIL GRUNDEVAND**

NB: Der er set bort fra kravet om max 50 mg nitrat pr. liter for mark 90-1 og 80-7, idet mindre end 50 pct. af marken ligger inden for nitratfølsomt indvindingsområde.

JB4 og JB5 + S6 14% efterafgrøder	JB3 og S6 og 14% efterafgrøder og 22% N-kvotereduktion
● 002-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 006-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 005-1: 49 mg nitrat pr. liter. ● 005-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 004-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 017-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 017-2: 49 mg nitrat pr. liter. ● 017-1: 49 mg nitrat pr. liter. ● 001-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 021-0: 59 mg nitrat pr. liter. ● 013-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 016-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 018-1: 49 mg nitrat pr. liter. ● 018-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 018-2: 49 mg nitrat pr. liter. ● 032-0: 35 mg nitrat pr. liter. ● 012-1: 49 mg nitrat pr. liter. ● 014-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 015-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 011-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 090-1: 59 mg nitrat pr. liter. ● 012-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 080-4: 49 mg nitrat pr. liter. ● 080-7: 59 mg nitrat pr. liter.	Ansøgt ● 002-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 006-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 005-1: 41 mg nitrat pr. liter. ● 005-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 004-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 017-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 017-2: 41 mg nitrat pr. liter. ● 017-1: 41 mg nitrat pr. liter. ● 001-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 021-0: 50 mg nitrat pr. liter. ● 013-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 016-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 018-1: 41 mg nitrat pr. liter. ● 018-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 018-2: 41 mg nitrat pr. liter. ● 032-0: 29 mg nitrat pr. liter. ● 012-1: 41 mg nitrat pr. liter. ● 014-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 015-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 011-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 090-1: 50 mg nitrat pr. liter. ● 012-0: 41 mg nitrat pr. liter. ● 080-4: 41 mg nitrat pr. liter. ● 080-7: 50 mg nitrat pr. liter.

JB3 og S6 og 14% efterafgrøder og G7 sædskifte	
Ansøgt ● 001-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 021-0: 50 mg nitrat pr. liter. ● 002-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 006-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 005-1: 49 mg nitrat pr. liter. ● 005-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 004-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 017-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 017-2: 49 mg nitrat pr. liter. ● 017-1: 49 mg nitrat pr. liter. ● 013-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 016-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 018-1: 49 mg nitrat pr. liter. ● 018-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 018-2: 49 mg nitrat pr. liter. ● 032-0: 35 mg nitrat pr. liter. ● 012-1: 49 mg nitrat pr. liter. ● 014-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 015-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 011-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 090-1: 59 mg nitrat pr. liter. ● 012-0: 49 mg nitrat pr. liter. ● 080-4: 49 mg nitrat pr. liter. ● 080-7: 59 mg nitrat pr. liter.	

BILAG 16. VIDEREFØRELSE AF FORUDSÆTNINGER I AFGØRELSE OM IKKE-VVM-PLIGT AF 28.11.2006 VEDRØRENDE HAMBORGVEJ 7.

Forudsætninger i afgørelse om ikke-VVM-pligt af 28.11.2006, Hamborgvej 7	Videreførelse i foreliggende miljøgodkendelse
Afgørelsen er truffet under forudsætning af det oplyste fosfor- og kvælstofregnskab (Fosforregnskab: + 0,1 kg P/ha/år. Kvælstofregnskab: merbelastning fra arealer på 30 kg N pr. år.)	Afgørelsen truffet på baggrund af ansøgning nr. 4725, 2007. (Fosforregnskab: 3,2 kg P/ha/år Nitratberegning, overfladevand 60,1 kg N/ha. pba DE _{reej} =1,32 DE/ha)
I indsatsområde med hensyn til nitrat må udvaskning ikke overstige 50 mg N/l	Vilkår revideres til vilkår til sædskifte + 4 pct. efterafgrøder (vilkår der føres tilsyn med), se vilkår
Der skal dyrkes 36 ha efterafgrøder årligt ud over de lovpligtige i oplandet til Randers Fjord, og kvælstofnorm skal nedsættes med minimum 25 kg N pr. ha pr. år det efterfølgende år på arealer med efterafgrøder	S6-sædskifte som grundlæggende sædskifte suppleret med grundvandssædskifter på udvalgte arealer 4 pct. af samlet areal skal dyrkes med efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav, og der skal reduceres i gødningsnormen med 25 kg N pr. ha i det efterfølgende år. Beregninger baseres på beregningsmetode i www.husdyrgodkendelse.dk . Vilkår 43-47.
Fosforbalance på 0,1 kg P/ha/år er opnået ved nedsættelse af dyretryk på udvidelsesarealer, anvendelse af fytase og nedsat fosforfodring med 5,2 g fosfor pr. FE	Udbringningsarealet udvides fra 131,5 ha til 823 ha. Kravet om fosforbalance på 0,1 kg P/ha/år afløses af generelt krav om maksimalt fosforoverskud på 3,2 kg P/ha/år suppleret med målrettede krav om fosforfjernelse på fosforfølsomme arealer vha grundvandssædskifter, se afsnit om grundvand. Der skal anvendes reduceret fodring med fosfor svarende til 5,1 g fosfor pr. FE. Vilkår nr. 10-12.
Grænseværdi for udvaskning inden for grundvandsområde er fastsat til 50 mg nitrat pr. liter, hvilket er overholdt med en nitratudvaskning fra rodzone på 44, 5 mg/l.	Grænseværdi for maksimal nitratudvaskning på 50 mg pr. liter fastholdes inden for indsatsområdet "Brædstrup" og nitratfølsomme indvindingsområder defineret ud fra nyeste viden om bl.a. lertykkelseslag. Der anvendes G7 eller G10 sædskifter på de nævnte marker med tilhørende krav til efterafgrøder, vilkår 44-45. Kravet om 25% reduktion i gødningsnorm efter efterafgrøder fastholdes i vilkår 47.
Gyllefri bræmme på 170*10 m ind mod Fuglerisdam og §3-eng nord for samme.	Videreført ved at bræmmen er udtaget af udbringningsareal (mark nr. 41 er omdøbt til 018-0)

**BILAG 17. VIDEREFØRELSE AF AREALVILKÅR FRA KAPITEL 5-
GODKENDELSE AF SKOVSLUNDVEJ 3, 29.11.2006.**

Vilkår i kap. 5-godkendelse, Skovslundvej 3	Videreførelse i foreliggende miljøgodkendelse
20. Der må ikke være et højere kvælstofoverskud fra bedriften end 4375 kg N og i gødningen 33831 kg N efter bortskaffelse af fiberfraktionen. Der skal på forlangende kunne fremvises dokumentation af max. kvælstofoverskud på 4375 kg N og i gødningen 33831 kg N ud fra udarbejdede årlige regnskaber for tilførsel med gødning og fraførsel med afgrøder på bedriftsniveau	S6-sædskitte som grundlæggende sædskitte suppleret med grundvandsædskitter på udvalgte arealer 4 pct. af samlet areal skal dyrkes med efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav, og der skal reduceres i gødningsnormen med 25 kg N pr. ha i det efterfølgende år. Se vilkår 39-43. Beregninger baseres på beregningsmetode i www.husdyrgodkendelse.dk
21. Der skal være fosforbalance målt som gennemsnit over 3 år og der skal på forlangende kunne fremvises dokumentation af fosforneutralitet ud fra udarbejdede årlige regnskaber for tilførsel med gødning og fraførsel med afgrøder på bedriftsniveau.	Udbringningsarealet udvides fra 229 ha til 819,7 ha. Kravet om fosforbalance afløses af generelt krav om maksimalt fosforoverskud på 2,6 kg P/ha/år suppleret med målrettede krav om fosforbalance på fosforfølsomme arealer, vilkår 53-54. Ansøger har 6 ugers frist til at vælge tiltag. Der er fastsat en foderkorrektions svarende til fodring med fosfor med til 5,1 g pr. FE, vilkår 11.
22. Der må af hensyn til grundvandskvaliteten i Davding/Tyrsting området kun udbringes væskefraktion fra 1,34 dyreenheder/ha på 60 ha af mark nr. 1,3,8,16-1, 18, 37 og 38 og der skal etableres efterafgrøder af hensyn til grundvandskvaliteten på 4,6 ha på mark nr. 38. Der skal reduceres i gødningsnormen med 25 kg N pr. ha i det efterfølgende år. Kvælstofoverskuddet fra planteavl og husdyrdrift på de 60 ha udbringningsarealer må ikke overstige 64 kg N pr. ha.	Grænseværdi for maksimal nitratudvaskning på 50 mg pr. liter fastholdes inden for indsatsområdet "Brædstrup" ved at der stilles vilkår om reduceret dyretryk (1,32 DE/ha), anvendelse af 4 pct's eftergrøder og G7 eller G10 sædskitter på de nævnte marker. Kravet om 25% reduktion i gødningsnorm efter efterafgrøder fastholdes. Se vilkår 48-52.
23. Der må af hensyn til vandkvaliteten af søerne og af hensyn til grundvandskvaliteten ved Vrads kun udbringes væskefraktion fra 0,87 de/ha på 43 ha (mark nr. 45, 45-1, 46, 46-1, 46-2, 46-3) og der skal etableres efterafgrøder på 12,9 ha på markerne 45 og 46 ved Vrads. Der skal reduceres i gødningsnormen med 25 kg N pr. ha i det efterfølgende år.	Der stilles vilkår om reduceret dyretryk (1,32 DE/ha), anvendelse af 4 pct's eftergrøder og G7 eller G10 sædskitter på de nævnte marker med tilhørende krav til efterafgrøder. Kravet om 25% reduktion i gødningsnorm efter efterafgrøder fastholdes, se vilkår 51-52.
25. Der skal ske afgræsning af det beskyttede overdrev mellem mark. 1 og mark 3 øst for gården, og der må ikke ske tilskuds fodring af dyrene, der afgræsser arealet, som vist på bilag nr. 9 af hensyn til naturkvaliteten.	Videreføres for overdrev øst for Skovslundvej 3, se vilkår nr. 47. (Mark nr. 1 og 3 er i ny ansøgning samlet til mark nr. 001-0). Vilkåret er medtaget i godkendelse af Hamborgvej 7 for at have en samlet oversigt over vilkår for bedriftens arealer, men er begrundet med ammoniakbelastning fra anlæg på Skovslundvej 3.
26. Der skal udlægges dyrkningsfri bræmme på 10 m på mark 1 og mark 8 langs Dalbæk, som vist på bilag nr. 9 for at minimere overfladisk afstrømning.	Bræmmen er udtaget af udbringningsarealet ved mark nr. 1 i den ny ansøgning, så vilkåret er dermed overholdt. Vilkåret om bræmme ved mark nr. 003 (omdøbt fra nr. 8) fastholdes til 10 m, jf. figur 23 og vilkår nr. 46.
27. Der skal udlægges dyrkningsfrit areal på en del af mark nr. 41 langs Fuglris bæk,	Det dyrkningsfrie areal er taget ud af mark nr. 18-0 (omdøbt fra nr. 41), så det ikke indgår

som vist på bilag nr. 9 for at minimere overfladisk afstrømning	som udbringningsareal i ny ansøgning.
28. Ejeren opbevarer gødningsregnskaber og markplaner 5 år tilbage i tiden. Tilsynsmyndigheden kan på forlangende udbede sig disse næringsstofbalancer skal opgøres på årsbasis med aktuelt sædskifte og normtal for udbytter og gødsning med godkendte korrektioner efter plantedirektoratets regler. Ligeledes skal der kunne fremsendes dokumentation for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrgødning.	Videreføres i vilkår om egenkontrol, nr. 38.

Note: Numrene i første kolonne henviser til numre for vilkår i kapitel 5 godkendelsen for Skovslundvej 3. Vilkår nr. 1-13, 24, 31-40 omhandler anlægget på Skovslundvej 3 og videreføres derfor i godkendelsen for denne ejendom.

BILAG 18. SILKEBORG KOMMUNES HØRINGSSVAR AF 26.10.2009

Udtalelse vedrørende arealer i Silkeborg Kommune tilhørende Hamborgvej 7 i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug på Skovlundvej 3, 8740 Brædstrup.

Silkeborg Kommune har først den 12. maj 2009 og siden den 7. september 2009 modtaget materiale fra Niras på vegne af Horsens Kommune. Silkeborg kommune skal vurderer udspretningsarealer tilknyttet udvidelse af produktionen af smågrise på Hamborgvej 7, 8740 Brædstrup. I perioden 10. juli til 7. september blev sagen stillet i bero på foranledning af Niras, som afventede en ny version af ansøgningen.

Arealhøringen er anmeldt i henhold til § 21 i husdyrbekendtgørelsen⁴

Der er ansøgt om at udvide husdyrholdet fra 249,81 til 466,07 DE i smågrise. Der er ansøgt om 955 ha arealer til udspretning, hvoraf der indgår 180,45 ha i Silkeborg Kommune, som alle er ejede eller forpagtede. Beliggenheden af udspretningsarealerne fremgår af bilag 1. Der udbringes husdyrgødning svarende til 1,31 DE/ha. Da udbringningstrykket er tæt på harmoni lægges det til grund ved vurderingen, at der ikke tilføres husdyrgødning fra andre produktioner eller anden organisk gødning.

Ifølge beregningerne i ansøgningen via Farm-N er udvaskningen af nitrat fra rodzonen i gennemsnit 60,10 kg N/ha. Alle marker afviger fra standard sædskiftet S4, idet der er valgt S6 eller et grundvandssædskifte. Ifølge beregningerne i ansøgningen tilføres i gennemsnit 27,4 kg P/ha/år og fraføres 24,3 kg P/ha/år, hvilket medfører et fosforoverskud på 3,2 kg P/ha/år.

Vilkår og andre tilpasninger

Fosforbalance

På udspretningsarealerne 031-0, 031-3, 031-4, 032-0 og 032-1 i oplandet til Tingdal-søerne skal der være fosforbalance.

På udspretningsarealerne 007-0, 022-0, 022-12 og 033-1 i oplandet til Karl Sø, Bryrup Langsø, Kvindsø og Kulsø skal der være fosforbalance. Fosforbalance vil sige, at der skal fraføres lige så meget fosfor med afgrøden, som der tilføres med husdyrgødningen og anden fosforholdig gødning. Der skal foreligge kvalitetssikret dokumentation for, at vilkåret er overholdt som gennemsnit over enhver 3 års periode, opgjort pr. år.

Sædskifter

På følgende marker er valgt et S6-sædskifte med en fosforfraførsel på 24,2 kg P/år i stedet for reference-sædskiftet S4 med en fosforfraførsel på 21,1 kg P/ha/år: 070-1a; 070-1b; 070-0f; 070-0e; 070-0d; 070-0g; 070-0c; 070-0b; 070-0a 034-0; 035-0; 036-0; 036-1; 034-1; 033-0; 033-1; 035-2; 030-1; 030-0; 030-2; 030-3; 030-4; 030-5; 007-0; 022-1; 022-12; 022-0. Der skal indarbejdes vilkår herfor i miljøgodkendelsen, idet vilkåret dog skal være i overensstemmelse med ovenfor anførte vilkår om fosforbalance.

På følgende marker skal benyttes et grundvandssædskifte G10: 031-0, 031-3, 031-4, 032-0, 032-1 og 031-5. På markerne skal der hvert år dyrkes vårbyg (eller andre typer af vårkorn, vintersæd inkl. vinterraps) med 100 % græsafgrøde(miljøgræs) og et udvaskningsindeks på højst 65.

Arealer i nitratklasse

På følgende marker i oplandet til kvælstof-sårbare Natura-2000-områder må den maksimale mængde udbragt husdyrgødning højst udgøre 50 % af de generelle regler, dvs. 0,7 DE/ha/år: 031-0, 031-3, 031-

⁴ Lov nr. 1572 af 20/12/2006 om miljøgodkendelse m.v af husdyrbrug.

4, 032-0 og 032-1. Det vil være muligt at have et højere dyretryk, hvis nitratudvaskningen reduceres i mindst samme omfang som ved overholdelse af det skærpede harmonikrav, blot kravet til fosforbalance er overholdt.

BAT

Der skal indarbejdes BAT-tiltag for ex. fodring, som kan medvirke til at reducere fosforindholdet i husdyrgødningen af hensyn til Tingdal-søerne og de øvrige berørte søer i Silkeborg Kommune.

Der skal indarbejdes BAT-tiltag, som kan medvirke til at nedbringe kvælstofbelastningen til Tingdal-søerne. Horsens Kommune anmodes om at indarbejde vilkår, der tilgodeser denne tilkendegivelse.

Udspredningstryk og gødskning

Der skal indarbejdes vilkår om, at det oplyste udspredningstryk på gennemsnitligt 1,31 DE/ha på arealerne i Silkeborg Kommune ikke må overskrides. Der må ikke tilføres slam og anden organisk gødning på udspretningsarealerne.

I overensstemmelse med afsnittet om fosforbalance på bedriften i bilag 5 til vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug forudsættes, at fosfor kun tilføres afgrøderne som handelsgødning, hvis der er negative fosforbalancer.

I vejledningen er anført enkelte undtagelser, f.eks. anvendelse af startgødskning til majs, som fortsat er mulig uanset krav til fosforoverskud. Silkeborg Kommune vurderer, at startgødskning til majs på udspretningsarealerne 031-0, 031-3, 031-4, 032-0 og 032-1 i oplandet til Tingdal-søerne og arealerne 007-0, 022-0, 022-12 og 033-1 i oplandet til Karl Sø, Bryrup Langsø og de nedstrøms beliggende søer i Natura 2000-områder skal indgå i opgørelsen efter nøjere aftalte retningslinjer som forudsætning for, at arealerne kan indgå uden væsentlig risiko for miljøet.

Øvrige bemærkninger

Efter Silkeborg Kommunes opfattelse kan der være væsentlig risiko for miljøet i Tingdal-søerne og Karl Sø, hvis det gennem vilkårsfastsættelse ikke er muligt at realisere de stillede krav til kvælstof og fosfor målrettet på de angivne arealer. For så vidt der sker en gennemsnitlig fordeling af husdyrgødning/afgrødevalg på bedriftsniveau, som ikke indfrier kravene, er det vores vurdering, at de pågældende arealer ikke kan indgå som udspretningsarealer for den ansøgte produktion.

Som det fremgår af vurderingen nedenfor, vurderes hele eller dele af følgende arealer at være omfattet af P-klasse 2 (lavbundsarealer med lavt jernindhold): 022-0, 022-12, 070-1a og 070-1b. Dette fremgår ikke af ansøgningen.

På de øvrige udspretningsarealer i Silkeborg Kommune vurderes tilbageholdelses-evnen for fosfor at være tilstrækkelig god til, at der ikke er væsentlig risiko for vandmiljøet. Det vurderes at en tilnærmelsesvis fosforbalance vil være tilstrækkelig. Dette kan opnås ved at lave tiltag på BAT for fodring og de valgte sædskifter. Fosfortal på udspretningsarealerne er ikke oplyst. Det vurderes, at oplysninger om disse ikke vil føre til ændrede konklusioner med hensyn til risiko-vurderinger og derfor ikke er påkrævede.

Det vil herefter være Silkeborg Kommunes vurdering, at der ikke er grundlag for at stille yderligere, skærpede vilkår eller evt. afslag på at benytte de pågældende udbringningsarealer jf. nedenstående risikovurdering.

Overfladevand

Karakteristik af udspretningsarealerne

Der indgår ikke skrånende partier på nogen af udspretningsarealerne. Der indgår lavbundsareal med lavt jernindhold (okkerklasse IV) omfattet af fosforklasse II på dele af 070-1a og 070-1b, som står i tæt

kontakt med vandløbssystemet gennem Ålerenden. Der indgår også lavbundsareal med lavt jernindhold (okkerklasse IV, fosforklasse II) på dele af 022-0 og 022-12, som står i tæt kontakt med vandløbssystemet gennem Nimdrup Bæk. De øvrige arealer ligger udenfor de af staten kortlagte fosforklasser, fordi de er klassificeret som sandede jorder (JB1-3-4 i ansøgningssystemet, svarende til grovsandet jord og lerblandet sandjord). Alle arealer ligger udenfor områder med nitratklasser på statens kort. Alle arealer ligger i buffer zone II med hensyn til ammoniak. Alle arealer ligger i oplande til Natura 2000-områder overbelastet med fosfor.

Gudenåen/Randers Fjord-oplandet

Tingdal-søerne og Halle-Stigsholm Sø

Udspredningsarealerne 032-0, 032-1, 031-0, 031-4 og 031-3 i Silkeborg Kommune afvander til Tingdal-søerne, der via Boest Bæk og Halle-Stigsholm Sø løber videre til Gudenåen gennem Mattrup Å. Herefter passerer vandet gennem samtlige søer i Gudenåens hovedløb forinden udløb i Randers Fjord. 032-1 ligger vandløbsnært langs Kongsø Bæk. Det samlede areal udgør 38,88 ha, hvilket svarer til et fosforoverskud på $(27,4-25,4) \cdot 38,88 = \text{ca. } 78 \text{ kg P/år}$. Udvaskningen af kvælstof ud ad rodzonen er reduceret på grund af det valgte sædskifte, men ikke beregnet for det valgte sædskifte, G10.

Afstanden fra 032-1 til Kongsø Bæk er på dele af strækningen tilsyneladende mindre end 2 m. Opmærksomheden henledes på, at kravet om lovpligtige 2 m-bræmmer være overholdt, for så vidt det ikke er tilfældet.

Areal 030-1, 030-0 og 030-2 afvander til Boest Bæk opstrøms Halle Sø. Ingen af arealerne ligger vandløbsnært, og selvom ansøgningssystemet viser, at dele af 0332 og 033-3 kan være drænedede, er der ikke afledning til vandløb. Arealet udgør 8,02 ha med et fosforoverskud på ca. 26 kg P/år.

Karl Sø, Bryrup Langsø, Kvindsø, Kulsø og Salten Langsø

Markerne 007-0, 031-5, 034-0, 035-0, 036-0, 036-1, 033-0, 035-2, 034-1, 033-0, 033-1, 030-3, 030-4, 030-5, 022-0, 022-1 og 022-12 afvander til Karl Sø, Bryrup Langsø, Kvindsø og Kulsø, hvorfra vandet strømmer videre til Salten Langsø via Salten Å og herfra videre til Gudenåen opstrøms Gudensø. Det samlede areal udgør 92,20 ha, hvilket svarer til et fosforoverskud på $(27,4-24,3) \cdot 92,2 = \text{ca. } 286 \text{ kg P/år}$.

Mark 007-0, som er det eneste af arealerne i oplandet til Karl Sø, ligger vandløbsnært i en afstand af 13 – 40 m langs Karlsø Bæk. 022-0 ligger vandløbsnært i en afstand af 2-40 m langs Nimdrup Bæk, og areal 022-12 ligger vandløbsnært i en afstand af 2-15 m langs Sprækkebjerg Bæk og Nimdrup Bæk. Da 022-0 og 022-12 er vandløbsnære lavbundsarealer med lavt jernindhold, og de afvander til opland overbelastet med fosfor, er arealerne omfattet af fosforklasse 2 ifølge godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Dette fremgår ikke af ansøgningen. Mark 033-1 afvander til Tavlhøj bæk. En del af Tavlhøj Bæk er rørlagt og løber igennem marken. Afstanden fra marken til åbent vandløb er godt 30 m.

Skjern Å/Ringkøbing Fjord-oplandet

Markerne 070-0a, 070-0b, 070-0c, 070-0d, 070-0f, 070-1b, 070-1a, 070-0g ligger udenfor søopland og afvander til afløbet fra Hampen Sø, Ålerenden, med forbindelse til Skjern Å-systemet og Ringkøbing Fjord. Det samlede areal udgør 43,37 ha, hvilket svarer til et fosforoverskud på $(27,4-24,3) \cdot 43,37 = \text{ca. } 134 \text{ kg P/år}$. Samtlige arealer består af JB1. Der indgår ikke skrånende arealer. Ifølge ansøgningen vandes på alle arealerne, og arealerne er udrænedede. Ud fra Orbicons drænkort vurderer kommunen dog, at der er sandsynlighed for, at det kun er 070-0e og 070-0a, der ikke er drænedede. Der indgår lavbundsareal med lavt jernindhold (okkerklasse IV) på dele af 070-1a og 070-1b, som står i tæt kontakt med vandløbssystemet gennem Ålerenden. Da der afvandes til opland overbelastet med fosfor, er 070-1a og 070-1b omfattet af fosforklasse 2 ifølge godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Dette fremgår ikke af ansøgningen.

Karakteristik af berørte vandområder.

I nedenstående tabel er givet en oversigt over målsætning, status for målopfyldelse og trusler for de berørte søer, bortset fra Gudenå-søerne Mossø, Birk Sø, Ry Mølesø og Gudensø, som ligger i Skanderborg Kommune, samt Halle-, Stigsholm-, og Vestbirk Søerne, som ligger i Horsens Kommune. Tabellen er baseret på udtræk fra amternes og miljøcentrenes basisanalyser. Fosforkvoterne er fra regionplan 2005 for Århus Amt.

Ifølge basisanalysen er målsætningen alene opfyldt for Tingdal-søerne. Tingdal-søerne, Salten Langsø, Gudensø og Borre Sø ligger i Natura 2000-områder.

Navn	Areal (ha)	Middel vanddybde (m)	Målsætning ¹⁾	Målsætning opfyldt	Risikogrupper ²⁾	Påvirkningstype ³⁾	Indsatsprogram ⁴⁾	Behov for yderligere fosforreduktion	Fosforkvoter (kg)
Afstrømningsområde Randers Fjord:									
Borre Sø	200	4,9	A2/B	nej	IIa	N	SPA, DAM	ja	691 (SPA)
Brassø	122	4,3	A2/B	nej	IIb	N	SPA, DAM	ja	44 (SPA)
Bryrup Langsø	37,6	4,6	A2/B	nej	IIc	N	SB, SPA, DAM	ja	8 (SPA), 50 (DAM)
Grane Langsø	12,2	8	A	ja	IIb		--	nej	
Julso	574*	7,7	A2/B	nej	IIb	N	SPA	ja	135 (SPA)
Kalgård Sø	9,8	4,7	A2/A	ja	IIb		--	nej	
Karl Sø	7,8*	2,3	A2/B	nej	IIb	N	SB	ja	0 (SPA)
Kong Sø	3,3	4,8	A	ja	IIb		--	nej	
Kulsø	16,8	1,9	B	nej	IIb	N	SB	ja	0 (SPA)
Kvindso	16,1	1,8	B	nej	IIa	N	SB, SPA	ja	102 (SPA)
Rævsø	5,9	3,3	A	ja	IIb		--	nej	
Salten Langsø	292*	4,5	A2/B	nej	IIb	N	SB, SPA, DAM	ja	113 (SPA), 600 (DAM)
Silkeborg Langsø, vest/midt	127,8	2,7	A2/B	nej	IIa	N	SB, SPA, DAM	ja	315 (SPA)
Silkeborg Langsø, øst	92,4	2,3	A2/B	nej	IIa	N	SPA	ja	3125 (SPA)
Tange Sø (SM)	590*	2,8	A2/B	nej	IIb	--	--	--	

SM = stærkt modificeret vandområde

* En del af arealet ligger i tilstødende kommuner

¹⁾ Målsætninger:

- A. Skærpet målsætning: Det naturlige plante- og dyreliv i søen må ikke påvirkes af menneskelige aktiviteter i sø/opland
- A2. Skærpet målsætning: Søen skal kunne anvendes til badning, aktiviteter i søen eller i oplandet.
- B. Generel målsætning: Det naturlige plante- og dyreliv i søen må kun påvirkes svagt af spildevand. Tilførslen af fosfor fra alle kilder skal søges mindsket mindst muligt.
- C. Lempet målsætning: Det naturlige dyreliv i søen tillades væsentligt påvirket af spildevand, dog skal tilførslen søges mindsket mest muligt.

²⁾ Risikogrupper:

- Ia:** Det er allerede klart uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplanmål nås.
- Ib:** Tilgængelige data indikerer ikke risiko for, at gældende regionplanmål ikke nås, men kvaliteten og anvendeligheden af de tilgængelige data kan forbedres.
- IIa:** Det er muligt at gældende regionplanmål ikke nås, men der mangler data til at vurdere dette tilstrækkelig sikkert.
- IIb:** Det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås, men yderligere karakterisering og / eller overvågning er nødvendig for at iværksætte foranstaltninger.
- IIc:** Det er allerede klart uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplanmål ikke kan nås.

³⁾ Påvirkningstype:

N: Påvirkning med næringsstoffer og organisk stof

⁴⁾ Indsatsprogram:

SB: Spredt bebyggelse

SPA: Spildevandsanlæg

DAM: Dambrug

Landbrug: Det fremgår ikke af identifikationen i basisanalysen, ved hvilke søer der skal ske reduktion af landbrugsbidraget.

De enkelte vandområder

Grane Langsø

Grane Langsø ligger sammen med Kongsø, Kalgård Sø og Rævsø i et smalt og godt 8 kilometer langt dalstrøg, der kan følges fra Vrads Sande i nord til Halle Sø i syd nær Nørre Snede. Herfra udvider dalstrøget sig mod sydøst, hvorefter det kan følges helt til den del af Gudenådalen, der løber mellem Tørring og Brædstrup. Grane Langsø, Kalgård Sø, Kongsø og Rævsø betegnes under ét som Tingdalsøerne. De afvander gennem Boest Bæk til Halle Sø og udgør en del af Gudenå-systemet. Der er

tale om søer med et meget lille, overvejende uopdyrket opland, der består af næringsfattigt smeltevandssand. Oplandet til Grane Langsø er blot 1,51 km² stort.

Tingdalsøerne med omgivende arealer, i alt ca. 343 ha er fredet. Fredningen har til formål at beskytte områdets enestående dyre- og planteliv, især i og ved søerne samt at bevare de kulturhistoriske og landskabelige værdier. Søerne indgår endvidere i Natura 2000-områderne EF- fuglebeskyttelsesområde nr. 34 Skovområde syd for Silkeborg og EF-habitatområde nr. 49 Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov. Grane Langsø er national geologisk interesseområde.

Tingdalsøerne har skærpet målsætning A1, og Kalgård Sø er også badevandsmålsat A2. De er naturvidenskabelige reference-søer. Vandet i søerne er usædvanligt næringsfattigt efter danske forhold, og søerne huser bestande af vandplante-arterne lobelia, strandbo og bransenføde. Tingdal-søerne er udpegede som lobeliesøer på statens kort over sårbare naturtyper. Søtypen lobeliesø er ekstremt følsom overfor tilførsel af næringsstoffer.

De væsentligste trusler mod det enestående naturindhold i Tingdal-søerne er tilførsel af ammonium-kvælstof fra atmosfærisk nedfald og udvaskning af næringssaltene kvælstof og fosfor fra omgivelserne. Selv en svag stigning i tilførslen af næringsstoffer ud over det naturgivne niveau udgør en trussel imod forekomsten af grundskudsplanterne på grund af øget algevækst.

Det er kommunens vurdering, at enhver risiko for øget tilførsel af næringsstoffer til Tingdal-søerne bør tillægges vægt for at overholde forpligtelserne til at sikre en gunstig bevaringsstatus, og at der på grund af de enestående naturværdier og en beskedne oplandsstørrelse bør anlægges et særligt forsigtighedsprincip.

Karl Sø

Karl Sø har en generel målsætning for vandkvalitet og en skærpet målsætning som badesø (B2)-målsætning. Karl Sø ligger mellem Bryrup og Vinding i et hede- og plantageområde. Søens sydlige del ligger i Horsens Kommune, mens den nordlige del ligger i Silkeborg Kommune og indgår i en større fredning omkring Bryrup Langsø med stor naturværdi. Karl Sø er udpeget som særligt værdifuldt naturområde, og kulturpåvirkningen skal derfor være minimal. På de skovklædte skråninger mod syd findes en del sommerhuse, og søen har stor rekreativ værdi.

Karl Sø har en meget svingende vandkvalitet, som primært skyldes en tidligere stor forureningspåvirkning med spildevand. Forureningen af søen vurderes i dag at være begrænset, så søen har derfor gode forudsætninger for at opnå en god miljøtilstand. Målsætningen er ikke opfyldt på grund af tilførsel af fosfor og intern belastning med fosfor fra søbunden. Ifølge basisanalysen er der behov for yderligere reduktion i tilførslen af fosfor for at få målsætningen opfyldt. Da fosfor forventes at være den primært styrende faktor for algevækst i Karl Sø, vurderes tilførsel af kvælstof ikke at være afgørende for miljøkvaliteten.

Selvom den hygiejniske kvalitet af vandet med hensyn til colibakterier og enterokokker forventes at være i orden, kan badevandsmålsætningen ikke anses for opfyldt på grund af den massive algeopblomstring, som optræder hvert år. Der udtages ikke badevandsprøver i Karl Sø.

Det er kommunens vurdering, at reduktion i fosforbelastningen til Karl Sø fortsat er nødvendig, da naturtilstanden ikke er tilfredsstillende som følge af næringsstofbelastning. Næringssaltene giver en voldsom vækst af planktonalger, som giver uklart vand og bortskygger den undervandsvegetation, som naturligt ville indfinde sig. Endvidere vurderes reduktionen at være nødvendig for at sikre målopfyldelse med hensyn til badevandskvalitet.

Kommunen vurderer på baggrund af de regionale og lokale interesser knyttet til Karl Sø, at indgreb overfor udledning af spildevand fra spredt bebyggelse alene ikke vil være en tilstrækkelig indsats. Der finder ikke udledning sted fra sommerhusene i oplandet.

Bryrup Langsø.

Bryrup Langsø har en generel målsætning B, som betyder, at der ønskes et naturligt og alsidigt dyre-og planteliv, og at søen højst må være svagt påvirket af menneskelig aktivitet. Søen har også en skærpet målsætning A2 som badevandssø. Den generelle og skærpede målsætning er ikke opfyldt på grund af utilstrækkeligt rensede spildevand fra spredt bebyggelse og tilførsel af fosfor fra dyrkede arealer i kombination med intern belastning med fosfor fra søbunden. Silkeborg Kommunes badevandsanalyser viser, at vandet i sommerhalvåret er mindre egnet til badning trods normalt tilfredsstillende hygiejnisk kvalitet på grund af massiv forekomst af alger i søvandet.

Forekomsten af alger i Bryrup Langsø er primært reguleret af adgangen til fosfor, og søen anses derfor ikke for at være særsilt kvælstoffølsom. Af basisanalysen i forbindelse med den statslige vandplanlægning fremgår, at belastningen med fosfor er for høj til at opnå målopfyldelse uden yderligere indsats. Silkeborg Kommune vurderer, at indgreb overfor spildevand i sig ikke vil være tilstrækkelig, og at der også vil være behov for at nedbringe belastningen med fosfor fra landbrugsarealer.

I Bryrup Langsø ligger den offentlige badeplads Bryrup Søbad, hvor der udtages badevandsprøver hvert år. Bryrup by ligger i tilknytning til søen. Der er således væsentlige lokale interesser knyttet til Bryrup Langsø, som er afhængige af en god vandkvalitet. Badevandsprøverne vist forringet badevandskvalitet som følge af alger gennem de sidste mange år.

Salten Langsø.

Salten Langsø har en generel målsætning og en skærpet målsætning som badesø (A2/B). Søen ligger i Natura 2000-område: EF-fuglebeskyttelsesområde 33 Salten Langsø og EF-habitatområde 48, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Store dele af søens omgivelser er fredede af hensyn til landskabet. Belastningen til søen er faldet som følge af forbedret spildevandsrensning, ophør af udledninger fra landbrug og forbedrede opbevaringsforhold for husdyrgødning, nedlæggelse af dambrug og forbedret rensning og indførelse af nye fodertyper på de resterende dambrug. Målsætningen er ikke opfyldt på grund af tilførsel af fosfor fra oplandet og intern belastning med fosfor fra søbunden. Ifølge basisanalysen er der behov for at reducere fosfortilførslen yderligere for at opnå tilfredsstillende vandkvalitet. Da fosfor er den primært styrende faktor for algevækst i Salten Langsø, vurderes tilførsel af kvælstof ikke at være afgørende for miljøkvaliteten.

Badevandsmålsætningen kan ikke anses for opfyldt på grund af algeopblomstring, som optræder hvert år i dele af sommerperioden. Der udtages ikke badevandsprøver i Salten Langsø, fordi der ikke er adgang for offentligheden til badning i søen.

Det er kommunens vurdering, at reduktion i fosforbelastningen fortsat er nødvendig for at overholde forpligtelserne til at sikre en gunstig bevaringsstatus for Salten Langsø, hvor naturtilstanden ikke er tilfredsstillende som følge af næringsstofbelastning. Næringsstofferne giver en voldsom vækst af planktonalger, som giver uklart vand og bortskygger den undervandsvegetation, som naturligt ville indfinde sig. Endvidere vurderes reduktionen at være nødvendig for at sikre målopfyldelse med hensyn til badevandskvalitet og vandkvalitet.

Kommunen vurderer på baggrund af de internationale, regionale og lokale interesser knyttet til Salten Langsø, at indgreb overfor udledning af spildevand fra punktkilder og spredt bebyggelse alene ikke vil være en tilstrækkelig indsats.

Borre Sø.

Borre Sø har en generel målsætning for vandkvaliteten og en skærpet målsætning som badesø (A2/B). En del af søen ligger i Natura 2000-område: EF-Habitatområde 181 Silkeborgskovene. Belastningen til Borre Sø er faldet som følge af forbedret spildevandsrensning, ophør af udledninger fra landbrug og forbedrede opbevaringsforhold for husdyrgødning. Målsætningen er dog ikke opfyldt på grund af tilførsel af fosfor og intern belastning med fosfor fra søbunden. Da fosfor er den primært styrende faktor for algevækst i Borresø, vurderes tilførsel af kvælstof ikke at være afgørende for miljøkvaliteten.

Det følger af kommuneplan 2009, at vandkvaliteten og de hygiejniske forhold i alle badesøer skal være tilstrækkelig god til, at søerne kan anvendes til badning i hele badesæsonen, som dækker perioden fra 1. juni til 1. september. Det er kommunens ambition, at vandkvaliteten skal være i top og bidrage til naturens mangfoldighed og muligheden for aktiviteter i tilknytning til vandområderne. Kommunen har skærpet fokus på at forbedre og sikre badevandskvaliteten i søerne i hele Gudenåens hovedløb, bl.a. med henblik på at aflaste særligt sårbare søer i internationale beskyttelsesområder for badning. Der er således væsentlige lokale interesser knyttet til badesøerne, som medfører, at der skal tages de nødvendige hensyn ved godkendelse af etableringer, udvidelser eller ændringer af husdyrbrug.

I Borre Sø ligger De Små Fisk, som er en offentlig badeplads, hvor der udtages badevandsprøver hvert år. Byområdet Sejs ligger langs Borre Sø. Der er således væsentlige lokale interesser knyttet til Borre Sø, som er afhængige af en god vandkvalitet. Bortset fra 2008 - 2009 har prøverne vist forringet badevandskvalitet som følge af alger gennem de sidste mange år.

I 2008 - 2009 har der været færre alger i Borre Sø end normalt. Dette tilskrives pludselig indtrådte masseforekomst af den invasive art vandremusling. Med vores nuværende vidensgrundlag bør effekten af en pludseligt forekommende invasiv art ikke tillægges vægt ved vurderingen af risiko for forringelse af miljøtilstanden. Det er derfor fortsat kommunens vurdering, at reduktion i fosforbelastningen er nødvendig for at overholde forpligtelserne til at sikre en gunstig bevaringsstatus for Borre Sø, hvor naturtilstanden ikke er tilfredsstillende som følge af næringsstofbelastning. En reduktion er også i overensstemmelse med basisanalysens anbefalinger og kommunens mål og retningslinjer for anvendelsen til badevand.

Øvrige større søer

Med henvisning til, at de øvrige søer i oplandet til udspretningsarealerne anses for mindre sårbare eller højst lige så sårbare med hensyn til fosfor og kvælstof som Bryrup Langsø, Salten Langsø og Borre Sø - herunder søerne i nabokommuner - er det ikke fundet relevant at medtage yderligere karakteristik af disse søer, end der fremgår af tabellen ovenfor. Det beskyttelsesniveau, der er krævet af hensyn til internationale forpligtelser, mål for vandkvaliteten og lokale rekreative fokusområder i Bryrup Langsø, Salten Langsø og Borre Sø, vurderes at være tilstrækkeligt også for disse søer.

Randers Fjord

Dele af Randers Fjord er en del af EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15, EF-habitatområde nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og Ramsar-område. Grund Fjord og den inderste del af Randers Fjord er udlagt med generel målsætning. Fra Uggelhuse og til Udbyhøj har fjorden skærpet målsætning. Det skyldes, at denne del af fjorden har status som internationalt naturbeskyttelsesområde. Fra Uggelhuse er Randers Fjord en del af EF-habitatområde nr. 14 "Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord". Fra Mellerup og til Udbyhøj er fjorden en del af EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15 og Ramsar-område nr. 11.

Oplandet til Randers Fjord udgør 3256 km². Ifølge en opgørelse fra Århus Amt blev fjorden i 2004 tilført i alt ca. 4.100 tons kvælstof og ca. 130 tons fosfor til Randers Fjord. Silkeborg kommune har ikke kendskab til nyere opgørelser. Målsætningen for Randers Fjord er ikke opfyldt, idet miljøtilstanden er kraftigt påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer til fjorden og dens opland. For at opnå en bedre miljøtilstand skal tilførslerne af kvælstof og fosfor reduceres.

Skjern Å og Ringkøbing Fjord.

Skjern Å og Ringkøbing Fjord er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (EF-habitatområde nr. 60 Borris Hede, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 37 Borris Hede, EF-habitatområde nr. 61 Skjern Å, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43 Ringkøbing Fjord, EF-habitatområde nr. 62 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen og Ramsar-område 2 Ringkøbing Fjord). Ringkøbing Fjord er udpeget som EF-habitatområde på grundlag af arterne flodlampret, hav-lampret, majsild, stavsild, odder og vandplanten vandranke. Ringkøbing Fjord er også udpeget som kystlagune, der er en prioriteret naturtype, og en række ikke-prioriterede naturtyper såsom kystklitter og flodmundinger indgår også i udpegningen. Udpegningen af Ringkøbing Fjord som EF-fuglebeskyttelsesområde er sket på grundlag af dels de ynglende arter klyde, rørhøg, mosehornugle og splitterne, og dels de store forekomster af trækfuglene knopsvane, pibesvane, sangsvane, kortnæbbet gås, korttegås, gravand, pibeand, krikand, spidsand, skeand, hvinand, stor skallesluger og blishøne. Ramsar-områder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle danske Ramsar-områder indgår som dele af EF-fuglebeskyttelsesområder, således også Ringkøbing Fjord. Dele af Ringkøbing Fjord er endvidere fredet som naturreservat

Vurdering overfladevand

Kommunen skal for hver ansøgning foretage en konkret vurdering, jf. § 29 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, og kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte sig for at stille vilkår, der rækker udover det beskyttelsesniveau, der fremgår af bilag 3 i bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

Kommunen er ifølge EU's habitatdirektiv forpligtet til at sikre, at habitatudpegede områder sikres mod skadelige miljøpåvirkninger. Desuden er Silkeborg Kommune forpligtet til at arbejde for, at habitatområder i kommunen sikres en gunstig bevaringsstatus. Det fremgår af kommuneplan 2009 for Silkeborg Kommune, at der lægges vægt på at fastholde og styrke de rekreative værdier i vandområderne, herunder søer, som er målsat til badning.

Der er ikke registreret forekomster af bilag 4-arter i de berørte vandområder, hvis levevilkår kan forventes direkte berørt som følge af inddragelse af de pågældende arealer til udspreddning af husdyrgødning fra det ansøgte projekt.

Det forudsættes, at de anviste tilpasninger og vilkår indarbejdes i godkendelsen.

Vandløb

Kun en mindre andel af udspreddningsarealerne ligger under 20 m fra vandløbs øverste kant, Der indgår ikke skrånende partier på disse strækninger eller på arealerne i øvrigt. De få lavbundsarealer vurderes ikke at blive oversvømmede ved nedbør. Derfor vurderes der ikke at være risiko for direkte afstrømning af husdyrgødning til de berørte vandløb.

Søer

De berørte søer, bortset fra Tingdal-søerne, anses ikke for at være særskilt kvælstoffølsomme, fordi fosfor her er den primært regulerende faktor for algevækst. Det vurderes, at yderligere beregninger og analyser ikke vil føre til andet resultat. Der henvises derfor til husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for kvælstof, som er opfyldt, og at der ikke vil være grundlag for at stille yderligere, skærpede vilkår af hensyn miljøet i de berørte søer bortset fra Tingdal-søerne (se nedenfor).

For så vidt de anviste hensyn indarbejdes i miljøgodkendelsen vurderes endvidere, at der ikke er risiko for forringelse af de lokale, værdifulde rekreative interesser knyttet til de berørte vandområder, idet vandets kvalitet og egnethed til badning vil blive fastholdt eller styrket i overensstemmelse med målsætningerne i kommuneplanen og regionplanerne jf. vurderingerne nedenfor.

Tingdal-søerne

Tingdal-søerne er særligt sårbare overfor tilførsel af både kvælstof og fosfor. De er højt målsatte og indgår i Natura 2000- område og fredning. Det er kommunens vurdering, at der bør anlægges et særligt forsigtighedsprincip for udspretningsarealerne i oplandet til Tingdal-søerne, hvor selv den mindste belastning med næringsstoffer udgør en trussel for gunstig bevaringsstatus.

Udspretningsarealerne ligger alle i en afstand af få- til få hundrede m til tilløb til søerne eller direkte til søerne. Det vurderes derfor, at det beregnede fosforoverskud på 78 kg P/år udgør en væsentlig risiko for tilstand og bevaringsstatus, og at der skal gennemføres tiltag, som sikrer absolut fosforbalance på arealerne og reducerer mængden af kvælstof, der forlader rodzonen.

Da arealerne ligger i opland til kvælstofsårbart natura 2000-område, vurderes de at skulle placeres i nitratklasse 3 og ikke 0 som indtastet i ansøgningen. For så vidt der opstilles vilkår for det valgte grundvandssædskifte G10, og der indarbejdes vilkår i overensstemmelse med indplacering i nitratklasse 3 og BAT-vilkår, vurderes der ikke at være væsentlig risiko for habitatområdets tilstand og bevaringsstatus med hensyn til belastning med kvælstof som følge af afstrømning/udvaskning.

Karl Sø, Bryrup Langsø, Salten Langsø, Borre Sø og øvrige søer

Et enkelt udspretningsareal, 007-0, ligger vandløbsnært i oplandet til Karl Sø. Karl Sø er plaget af algevækst som følge af belastning med næringsalte, primært fosfor. Søen er af væsentlig lokal betydning som rekreativt område og yderligere badevandsmålsat. Det er kommunens vurdering, at overgødskning med fosfor på arealet udgør en væsentlig risiko for miljøet på grund af risikoen for udsivning. Det vurderes derfor, at der skal gennemføres tiltag, som sikrer absolut fosforbalance på arealet.

Bryrup Langsø er plaget af algevækst som følge af belastning med næringsalte, primært fosfor. Søen er af væsentlig lokal betydning som rekreativt område og yderligere badevandsmålsat. Vi har beregnet et fosforoverskud på ca. 286 kg P/år i oplandet fra den udbragte husdyrgødning. Det er kommunens vurdering, at der på de vandløbsnære arealer 022-0, 022-12 og 033-1 skal gennemføres tiltag, som sikrer absolut fosforbalance på grund af risikoen for udsivning. På de øvrige arealer vurderes et mindre fosforoverskud at kunne sidestilles med tilnærmelsesvis fosforbalance, som ikke vurderes at udgøre en væsentlig risiko for beskyttelsen, fordi arealerne ligger i relativt god afstand til vandsystemerne, og tilbageholdelsespotentialet for fosfor i jorden derfor vil være stort ved så lave overskud. Tilnærmelsesvis fosforbalance vurderes at kunne opnås for den ansøgte dyretype med BAT-vilkår for reduceret fosforudskillelse fra smågrisene, valg af afgrøde med større fosforfraførsel end referencesædskiftet og reduceret udbringningstryk som anført eller andre tiltag med tilsvarende virkning.

Salten Langsø og Borresø ligger i Natura 2000-område nedstrøms Bryrup Langsø. Begge søer er overbelastede med fosfor. Det beregnede fosforoverskud til de to søer fra det ansøgte projekt udgør henholdsvis ca. 286 kg P/år og 390 kg P/år. Da søerne ligger nedstrøms de øvrige vurderede søer, vurderes der med de anviste tiltag ikke at ville være væsentlig risiko for påvirkning af tilstand og bevaringsstatus jf. vurdering mv. for Tingdal-søerne og Bryrup Langsø.

Randers Fjord og Ringkøbing Fjord

Ifølge statens kort over nitratklasser ligger udspretningsarealerne udenfor nitratklasse I-III, selvom de afvander til de meget kvælstofsårbare vandområder Randers Fjord og Ringkøbing Fjord. Det skyldes et reduktionspotential for kvælstof, som ifølge kortlægningen er 76 – 100 % i Silkeborg Kommune. Det vurderes, at det af staten angivne reduktionspotential indtil videre må anses for nyeste viden på området og derfor gælder for de pågældende udspretningsarealer. Det vurderes, at yderligere beregninger og analyser med udgangspunkt i det høje reduktionspotential ikke vil føre til andet resultat. Der henvises derfor til husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for kvælstof, som er opfyldt, og at der

som følge af den høje kvælstoftilbageholdelse ikke er grundlag for at stille yderligere vilkår af hensyn til de berørte vandområder.

Oplandene til Randers Fjord og Ringkøbing Fjord er udpeget som oplande overbelastet med fosfor. Der indgår ikke arealer omfattet af fosforklasse I/III, fordi alle arealer ligger på sandede jorder. På vandløbsnære arealer, kritiske lavbundsarealer (udenfor okkerklasse I) i fosforklasse II og hele oplandet til Tingdal-søerne er der stillet skærpede krav om fosforbalance. På de øvrige mere robuste arealer er det muligt at opnå tilnærmelsesvis fosforbalance gennem de anviste afgrødevalg BAT-krav. Med absolut fosforbalance på kritiske arealer og tilnærmelsesvis fosforbalance på mere robuste arealer vurderes, at der ikke er væsentlig risiko for miljøet i Natura 2000-områderne, som indbefatter habitat- og fuglebeskyttelsesområder og Ramsar-område i Randers Fjord og Ringkøbing Fjord. Projektet vil med det anviste tiltag kunne bringes i overensstemmelse med forpligtelserne til at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus.

Samlet vurdering overfladevand.

Kommunen er ifølge EU's habitatdirektiv forpligtet til at sikre, at habitatudpegede områder sikres mod skadelige miljøpåvirkninger. Desuden er kommunen forpligtet til at arbejde for, at habitatområder i kommunen sikres en gunstig bevaringsstatus. Det fremgår af kommuneplan 2009 for Silkeborg Kommune, at der lægges vægt på at fastholde og styrke de rekreative værdier i vandområderne, herunder søer, som er målsat til badning.

Der er ikke registreret forekomster af bilag 4-arter i de berørte vandområder, hvis levevilkår kan forventes direkte berørt som følge af inddragelse af de pågældende arealer til udspreddning af husdyrgødning fra det ansøgte projekt.

Det vurderes, at projektet ved opnåelse af absolut fosforbalance på kritiske arealer og tilnærmelsesvis fosforbalance på de øvrige, mere robuste udspreddningsarealer ikke vil udgøre en væsentlig risiko for miljøet i habitatområderne, som indbefatter Tingdal-søerne, Julsø, Borresø, Salten Langsø og habitat- og Ramsar-område i Randers Fjord og Ringkøbing Fjord, og at projektet således er i overensstemmelse med forpligtelserne til at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus. Det forudsættes, at de anviste tilpasninger og vilkår indarbejdes i godkendelsen.

Med hensyn til kvælstof vurderes, at husdyrlovens angivelse af et kvælstofreduktionspotentiale på 76 – 100 % i oplandet til de to fjorde i Silkeborg Kommune skal lægges til grund for de pågældende udbringningsarealer. Ifølge statens kort over nitratklasser ligger udspreddningsarealerne i oplandet til de meget kvælstofsårbare vandområder Randers Fjord og Ringkøbing Fjord udenfor nitratklasse I-III.

Udover Tingdal-søerne anses de berørte søer ikke for at være særskilt kvælstoffølsomme, fordi fosfor her er den primært regulerende faktor for algevækst. Det vurderes, at yderligere beregninger ikke vil føre til andet resultat. Der henvises derfor til husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for kvælstof, som er overholdt.

For Tingdal-søerne vurderes, at for så vidt der indarbejdes vilkår for det valgte grundvandssædskifte G10, og der indarbejdes vilkår i overensstemmelse med indplacering i nitratklasse 3 og BAT i fodringen, vil der ikke være væsentlig risiko for habitatområdets tilstand og bevaringsstatus med hensyn til belastning med kvælstof som følge af afstrømning/udvaskning.

Det vurderes endvidere, at der ikke er risiko for forringelse af de lokale, værdifulde rekreative interesser knyttet til de berørte vandområder, idet vandets kvalitet og egnethed til badning fastholdes eller styrkes i overensstemmelse med målsætningerne i kommuneplanen og regionplanerne, forudsat at de anviste tilpasninger og vilkår indarbejdes i godkendelsen.

Grundvand.

Udtalelse i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse af Hamborgvej 7.

Der er for ejendommen Hamborgvej 7 søgt om miljøgodkendelse. Miljøgodkendelsen omfatter bl.a. arealer beliggende i Indsatsområde Hjøllund og i indvindingsoplandet til Vrads Vandværk.

Der er ikke udarbejdet en indsatsplan for Indsatsområde Hjøllund.

Af ansøgningen om Miljøgodkendelse fremgår det, at udvaskningen af nitrat fra mark 32-0, beliggende delvist i Indsatsområde Hjøllund og i indvindingsoplandet til Vrads Vandværk, fra rodzonen i ansøgt tilstand reduceres med 33 mg/l (fra 77 mg/l til 34 mg/l).

Vrads Vandværk indvinder fra borerne DGU nr. 96.2051 og 96.2052. Borerne indvinder fra filtre filtersat 112-130 meter under terræn. Grundvandsmagasinet hvorfra der indvindes, overlejres af 40-50 meter ler.

Af vandanalyser fremgår det, at det indvundne grundvand ikke indeholder nitrat og at sulfatkoncentrationen er lav – 20-25 mg/l.

Da udvaskningen af nitrat reduceres betragteligt, og da grundvandsmagasinet, hvorfra der indvindes, vurderes at være relativt velbeskyttet overfor nitrat er der ikke behov for at stille skærpede vilkår i forhold til udvaskningen af nitrat for mark 32-0.

Det skal bemærkes, at hvis den kommende geologiske kortlægning og indsatsplanlægning i Indsatsområde Hjøllund viser, at områderne er mere nitratsårbart end forudsat, kan det fremover blive nødvendigt at stille yderligere skærpede vilkår for udvaskning af nitrat i området.

Natur

Bemærkninger til arealerne:

Mark 070-1a og 070-1b er §3 natur (eng og mose) og kan ikke anvendes som udbringningsareal.

Mark 070-0f er delvis tegnet ind over et §3 beskyttet naturområde, markens afgrænsning skal tilrettes.

Markerne kan anvendes til ekstensiv græsning uden tilskudsfodring, med et dyretryk svarende til 1 DE/ha på de beskyttede naturområder, i de tilfælde hvor dyrene har adgang til både mose- og engarealerne.

Græsses udelukkende på mosearealer bør der max. tillades 0,7 DE/ha.

Mark 022-0 er i sit nordøstlige hjørne tegnet ind i et §3 beskyttet naturområde (eng og vandløb). Markens afgrænsning skal tilrettes.

Mark nr. 022-12 ligger delvist i natura2000 område og grænser op til A-målsat mose naturdata nr. j677-01-mo. Mark nr. 022-1 grænser også op til mosen. Mosen der er A-målsat er besigtiget af Århus amt i 2003, hvor der bl.a. er konstateret maj-gøgeurt, bukkeblad, eng-kabbeleje, kragefod, smalbladet kæruld, hirse-star, tranebær, mose-troldurt, trævlekrone og mosebølle i området. Der er tale om en mosaik af våde og tørre mosearealer, stedvis med hedelyng, og tørvemos-lavninger med hængesæk.

Skellet hvor markerne grænser op til mosen er besigtiget af Silkeborg Kommune 30.09.2009, og det er konstateret at der er en udyrket bræmme langs mosen af varierende bredde, 3- ca. 12 m, og på en del af strækningen er der tillige et læhegn med tjørn. Terrænet hælder svagt ned mod mosen. Mosen er påvirket af tilgroning og udtørring, og må ikke belastes yderligere. På den baggrund stilles der krav om opretholdelse af en udyrket bræmme langs mosen på mark 022-12 og mark 022-1. Bræmmen bør være mindst 10 m bred. Bræmmen må ikke gødes og sprøjtes, men må gerne græsses eller slås.

Stærkt skrånende arealer

Flere af udbringningsarealerne ligger på skrånende arealer (ml. 6 og 12°). Der vurderes ikke at være risiko for overfladeafstrømning fra disse arealer til vandområder eller beskyttet natur.

Fredninger og Beskyttelser.

Langs flere af arealerne findes beskyttede sten- og jorddiger i henhold til museumsloven. Digerne fremgår af arealinfo.

Natura2000

Det nærmeste natura2000 område er Habitatområde H 49 og EF-Fuglebeskyttelsesområde F34 der ligger tæt på en række af arealerne. Nogle af de anmeldte udbringningsarealer ligger under 200 m fra kvælstoffølsomme naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Heriblandt f.eks. lobeliesøerne i Tingdalen og Kongsø hede. Lobeliesøerne og hederne er særdeles følsomme overfor luftbåren kvælstof. Tålegrænsen for naturtype 3110 (Lobeliesøer) er 5-10 kgN/ha/år og for hederne 10-20 kgN/ha/år.

Den totale afsætning af kvælstof er af DMU⁵ målt til at være 18 kgN/ha/år på Kongsø hede og 12 kgN/ha/år ved Kalgård Sø, der er den af lobelie søerne der ligger nærmest arealerne. For nærværende liggende Grane Langsø og Rævsø er totalafsætningen målt til 9 kgN/ha/år. For lobelie søerne ligger den nuværende belastning således meget tæt på eller over den høje ende af tålegrænseintervallet. Driften af arealerne må ikke medføre en øget belastning af naturområderne, hverken via direkte afstrømning, atm deposition eller indirekte via udvaskning til områderne. Man skal her være opmærksom på at afsætning i omgivende skovområder kan udvaskes til søerne. Se i øvrigt overfladevandsvurderingen.

For markerne 031-0, 031-3 og 031-4 gælder at de ligger inden for få hundrede meter fra sårbar natur i Tingdalen (habitatområde), indenfor oplandet til Tingdalsøerne, og der skal derfor stilles vilkår om nedfældning ved al udbringning af husdyrgødning, for at forhindre afsætning i skovkanterne, hvorfra næringsstofferne kan udvaskes til naturområderne.

Det samme gælder mark 022-0, 022-1 og 022-12, sidstnævnte ligger tilmed indenfor natura2000 området. På disse arealer bør der også stille vilkår om at al udbringning af husdyrgødning skal ske ved nedfældning, af hensyn til kvælstoffølsom natur tæt på markerne eller i oplandet hertil.

Særligt beskyttede arter

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk levested på eller omkring arealerne. På baggrund af faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab vurderes det umiddelbart, at der kan være damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, sydflagermus, troldflagermus, dværgflagermus, odder, stor vandsalamander, spidssnudet frø og markfirben.

Der er registreret spidssnudet frø i søer og moser ca. 260 m syd for arealerne ved 070-0f, der grænser op til beskyttede naturområder (enge, sø og moser). Kommunen har ikke registeret arten i de øvrige vådområder, og der skal derfor ikke stilles krav om beskyttelsesbræmmer hvor dyrkede arealer grænser op til naturområderne.

En række af flagermus-arterne er optaget på rødlisten 1997 som sårbare. Kommunen er ikke bekendt med at der er andre forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistener på eller umiddelbart op til de ansøgte udbringningsarealer.

Konklusion.

Arealerne kan drives under følgende forudsætninger og vilkår:

Fosforbalance

⁵ Kvælstofbelastning af naturområder i Østjylland, Faglig rapport nr. 673, DMU 2008. Kilde til tålegrænser: Skov- og Naturstyrelsen 2005).

- På udspretningsarealerne 031-0, 031-3, 031-4, 032-0, 032-1, 007-0, 022-0, 022-12 og 033-1 skal der være fosforbalance. Der skal foreligge kvalitetssikret dokumentation for, at vilkåret er overholdt som gennemsnit over enhver 3 års periode, opgjort pr. år.
- På følgende marker er valgt et S6-sædskiye med en fosforfråførsel på 24,2 kg P/år i stedet for reference-sædskiye S4 med en fosforfråførsel på 21,1 kg P/ha/år. Der skal derfor stilles vilkår til dette virkemiddel, vilkåret skal være i overensstemmelse med vilkåret om fosforbalance :
070-1a; 070-1b; 070-0f; 070-0e; 070-0d; 070-0g; 070-0c; 070-0b; 070-0a 034-0; 035-0; 036-0; 036-1; 034-1; 033-0; 033-1; 035-2; 030-1; 030-0; 030-2; 030-3; 030-4; 030-5; 007-0; 022-1; 022-12; 022-0.

Arealer i nitratklasse

- På følgende marker i oplandet til kvælstof-sårbare Natura-2000-områder må den maksimale mængde udbragt husdyrgødning højst udgøre 50 % af de generelle regler, dvs. 0,7 DE/ha/år: 031-0, 031-3, 031-4, 032-0 og 032-1.

BAT

- Der skal indarbejdes BAT-tiltag for ex. fodring, som kan medvirke til at reducere fosforindholdet i husdyrgødningen af hensyn til Tingdal-søerne og de øvrige berørte søer i Silkeborg Kommune.
- Der skal indarbejdes BAT-tiltag, som kan medvirke til at nedbringe kvælstofbelastningen til Tingdal-søerne. Horsens Kommune anmodes om at indarbejde vilkår, der tilgodeser denne tilkendegivelse.

Udspretningstryk og gødskning

- Det oplyste udspretningstryk på gennemsnitligt 1,31 DE/ha på arealerne i Silkeborg Kommune må ikke overskrides.

Natur

- Mark 070-1a og 070-1b er §3 natur (eng og mose) og kan ikke anvendes som udbringningsareal.
- Mark 070-0f er delvis tegnet ind over et §3 beskyttet naturområde, markens afgrænsning skal tilrettes.
- Markerne kan anvendes til ekstensiv græsning uden tilskudsfooding, med et dyretryk svarende til 1 DE/ha på de beskyttede naturområder, i de tilfælde hvor dyrene har adgang til både mose- og engarealerne.
- Græsses udelukkende på mosearealer bør der max. tillades 0,7 DE/ha.
- Mark 022-0 er i sit nordøstlige hjørne tegnet ind i et §3 beskyttet naturområde (eng og vandløb). Markens afgrænsning skal tilrettes.
- På mark 022-12 og 022-1 stilles der krav om opretholdelse af en udyrket bræmme langs mosen. Bræmmen bør være mindst 10 m bred. Bræmmen må ikke gødes og sprøjtes, men må gerne græsses eller slås.
- Driften af arealerne må ikke medfører en øget belastning af naturområderne, hverken via direkte afstrømning, atm deposition eller indirekte via udvaskning til områderne. Man skal her være opmærksom på at afsætning i omgivende skovområder kan udvaskes til søerne. Se i øvrigt overfladevandsvurderingen.

- På markerne 031-0, 031-3, 031-4, 022-0, 022-1 og 022-12 skal der stilles vilkår om at al udbringning af husdyrgødning sker ved nedfældning.

Hvis der er spørgsmål, er du velkommen til at kontakte undertegnede.

Venlig hilsen

Mette Rasmussen
Biolog

Bilag:

Bilag 1: Oversigtskort over udspretningsarealerne.

Bilag 2: kort over de vigtigste Tingdal sø-oplande.

(bilag udeladt)

BILAG 19. UDDRAG AF MILJØSTYRELSENS SÆDSKIFTENOTAT

Uddrag fra MST: Standardsædskifter og referencesædskifter dateret 27. juni 2007.

Udvaskningsindeks

I den første tabel er angivet den afgrødesammensætning, som anvendes i udvaskningsberegningerne. I næste tabel er angivet kriterierne for hvornår hvilke standardsædskifter skal vælges. Der er desuden angivet et udvaskningsindeks. Udvaskningsindekset er angivet for at det er muligt umiddelbart at sammenligne sædskifterne indbyrdes med hensyn til, om udvaskningen er større eller mindre. Indekset kan ikke bruges til beregne forskellen, idet dette kræver konkrete oplysninger om husdyrbruget. Endvidere er efterafgrødegrundarealet og den maksimale % efterafgrøder for hvert sædskifte vist. Efterafgrøder i FarmN vil blive omtalt nærmere i særskilt notat.

Efterafgrøder og efterafgrødegrundlag

Efterafgrødegrundlaget har betydning på miljøeffekten, hvis der som virkemiddel ønskes flere efterafgrøder. Hvis der f.eks. ønskes 10 % flere efterafgrøder end de lovpligtige 10 % vil der i alt skulle stilles vilkår om 20 % efterafgrøder. Disse 20 % vil ved udvaskningsberegningerne blive beregnet ud fra efterafgrødegrundlaget. Således vil en bedrift med 100 ha og et sædskifte k10 have et efterafgrødegrundlag på 40 ha, hvorfor et krav om 20 % efterafgrøder vil svare til 8 ha med efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder vil blive fratrukket hhv. 17 kg N/ha under 0,8 De/ha og 25 kg N/ha hvis der er 0,8 De/ha eller derover. Reduktionen i kvælstofnormen er i FARM N indregnet i effekten af efterafgrøderne. Bemærk at for kvægbrug med harmonikrav på 2,3 DE/ha bliver efterafgrøderne angivet og beregnet anderledes.

Tabeller

De to første tabeller er svine- og planteavlssædskifterne. Ved tilladelser og miljøgodkendelser må sædskifterne i de enkelte år ikke afvige således, at der ifølge kriterierne skal vælges et andet sædskifte, med mindre de andre sædskifter har en mindre udvaskning ifølge udvaskningsindekset.

Svine- og plante-sædskifter:			Vinterkorn	Lovpligtige efterafgrøder	Vårkorn	Efter (0 - 10%)	Vinterraps	Frøafgrøder	Sukkerroer	Kartofler	I alt	Udvaskningsindeks	Efterafgrødegrundareal	Maksimalt areal med efterafgrøder
S1	6% efterafgr.	Typisk lerjord (> JB4)	54	6	15	5	20				100	96	100	20
S2	10% efterafgr.		50	10	15	5	20				100	93	100	20
S3	6% efterafgr.	Typisk sandjord (JB1-4)	44	6	35	5	10				100	100	100	40
S4	10% efterafgr.		40	10	35	5	10				100	98	100	40
S5	6% efterafgr.	Med frøavl	40	5	25	5	10	15			100	89	85	30
S6	10% efterafgr.		36	9	25	5	10	15			100	86	85	30
S7	6% efterafgr.	Med roer	35	5	35	5			20		100	90	80	40
S8	10% efterafgr.		32	8	35	5			20		100	88	80	40
S9	6% efterafgr.	Med frøavl og roer	35	5	35	5		10	10		100	89	80	40
S10	10% efterafgr.		32	8	35	5		10	10		100	88	80	40
S11	6% efterafgr.	Med kartofler	20	5	35	5	10			25	100	97	75	40
S12	10% efterafgr.		17	8	35	5	10			25	100	96	75	40
S13			85				15				100	102		
S14			80				20				100	100		
S15			75				25				100	99		
S16			70				30				100	97		

Kriterier for valg af sædskifter	Vinterraps	Frøafgrøder	Sukkerroer	Kartofler	Ærter	Lovpligtige efterafgrøder	Sædskifte nr.	Udvækningsindeks
Typisk svinesædskifte	>15%				0-10%	6%	S1	96
	>15%					10%	S2	93
	<15%				0-10%	6%	S3	100
	<15%					10%	S4	98
Med froavl		>10%			0-10%	6%	S5	89
		>10%				10%	S6	86
Med roer			>15%		0-10%	6%	S7	90
			>15%			10%	S8	88
Med froavl og roer		>15% i alt og min. 5 % frogræs			0-10%	6%	S9	89
						10%	S10	88
Med kartofler				>20%	0-10%	6%	S11	97
				>20%		10%	S12	96
100% vinterafgrøder	<17½%						S13	102
	17½% - 22½%						S14	100
	22½% - 27½%						S15	99
	>27½%						S16	97

Tablet over den gennemsnitlig fosforfræfrel i sædskifterne

Tallene forudsætter at halvdelen af halmen fjernes, hvilket stort set svarer til den gennemsnitlige praksis. Grundvandssædskifterne består alle af vårbyg med efterafgrøder, hvorfor P-fræfrelsen er den samme i alle ti G-sædskifter

Sædskifte	kg P/ha
S1	26.9
S2	26.9
S3	21.1
S4	21.1
S5	24.2
S6	24.2
S7	26.6
S8	26.6
S9	25.3
S10	25.3
S11	21.4
S12	21.4
S13	26.0
S14	25.9
S15	25.8
S16	25.8

BILAG 20. REDEGØRELSE FRA LRØ OM MIDDEL TI LAT OPNÅ FOSFORBALANCE PÅ AREALERNE I SIKLEBORG KOMMUNE

Fosforbalance på arealer i Silkeborg Kommune.

I høringssvaret fra Silkeborg Kommune ang. arealerne tilhørende bedriften Skovslund I/S i skema ID 4725 fremgår, at Silkeborg Kommune kræver fosforbalance på alle arealer i kommunen:

På udspretningsarealerne 031-0, 031-3, 031-4, 032-0 og 032-1 i oplandet til Tingdalsøerne skal der være fosforbalance.

På udspretningsarealerne 007-0, 022-0, 022-12 og 033-1 i oplandet til Karl Sø, Bryrup Langsø, Kvindsø og Kulsø skal der være fosforbalance. Fosforbalance vil sige, at der skal fraføres lige så meget fosfor med afgrøden, som der tilføres med husdyrgødningen og anden fosforholdig gødning.

På følgende marker er valgt et S6-sædskifte med en fosforfraførsel på 24,2 kg P/år i stedet for reference-sædskiftet S4 med en fosforfraførsel på 21,1 kg P/ha/år: 070-1a; 070-1b; 070-0f; 070-0e; 070-0d; 070-0g; 070-0c; 070-0b; 070-0a 034-0; 035-0; 036-0; 036-1; 034-1; 033-0; 033-1; 035-2; 030-1; 030-0; 030-2; 030-3; 030-4; 030-5; 007-0; 022-1; 022-12; 022-0. Der skal indarbejdes vilkår herfor i miljøgodkendelsen, idet vilkåret dog skal være i overensstemmelse med ovenfor anførte vilkår om fosforbalance.

Det er samtidigt meddelt telefonisk af Poul Hald, Silkeborg kommune, at der ikke kan tillades tilførsel af handelsgødning indeholdende fosfor til arealerne med mindre det ekstra behov kan vurderes konkret ud fra produktionen på arealerne. Spørgsmålet med handelsgødningsfosfor er et kardinalpunkt pga. at en del af arealerne hvert år bliver dyrket med kernemajs, hvor tildeling af startgødning med indhold af fosfor er essentiel for en god etablering af majs.

Ved en konkret vurdering af et sædskifte hvor kernemajs indgår er det imidlertid ikke tilstrækkeligt at vurdere fosforbortførsel ud fra et standard korn/rapssædskifte, da majs generelt fjerner mere fosfor end korn. Ved en forsigtig vurdering vil det standardsædskifte, som fjerner mindst fosfor være et S4 sædskifte på sandjord. Her bortføres i alt 21,1 kg P/ha. Kernemajs vil typisk substituere vårbyg i standardsædskiftet, så en konkret vurdering på den forøgede bortførsel af fosfor med kernemajs kan derfor ske ved at sammenligne med fosforbortførslen af vårbyg.

Ifølge Fodermiddeltabellen, side 16, indeholder vårbyg 3,5 gram fosfor pr. kg tørstof og kernemajs indeholder 3,0 gram fosfor pr. kg tørstof. Imidlertid er udbyttet i kernemajs væsentligt højere end i vårbyg, hvilket fremgår af Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler, 2009/10. Heraf fremgår, at normudbytte for vårbyg på JB1 er 38 hkg/ha, mens kernemajs (majs til modenhed) har et normudbytte på 64 hkg pr. ha. Se tabel 1.

Tabel 1: Landbrugsafgrøder og grønsager på friland, kvælstof-, fosfor- og kaliumnormer

Kvælstofnormer og retningsgivende normer for fosfor og kalium i kg pr. ha for 2009/10																
Normerne angiver total mængde kvælstof på årsbasis. For grønsager på friland, hvor der er fastsat en arts-specifik kvælstofnorm, gælder normen pr. kultur.																
Afgrødetype	Afgrøde	Forfrugtværdi kg N/ha	Indretning af forbrug storværdi i afgrøden kvælstofnorm	Uvandet grovland JB 1 - 3		Uvandet fladvand JB 2 - 4 og 10 - 12 ¹⁾		Vandet sandjord JB 1 - 4		Sandblandet lerjord JB 5 - 6		Lerjord JB 7 - 9		Kvælstof- effektivitet	Retnings- givende normer for fosfor og kali- um ²⁾	
				Udbytte- norm hkg/ha	Kvælstof- norm kg N/ha	Udbytte- norm hkg/ha	Kvælstof- norm kg N/ha	Udbytte- norm hkg/ha	Kvælstof- norm kg N/ha	Udbytte- norm hkg/ha	Kvælstof- norm kg N/ha	Udbytte- norm hkg/ha	Kvælstof- norm kg N/ha		kg N/kg	kg P/ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Vårmod til modenhed																
1	Viebyg ³⁾	0	Ja	38 (42)	112	45 (50)	107	50 (55)	126	57 (63)	114	61 (67)	128	1,5	22	43
2	Viehvæde ³⁾	0	Ja	35 (39)	109	41 (45)	106	46 (51)	125	52 (58)	112	56 (62)	127	1,7	20	49
3	Havre	0	Ja	40	92	47	88	52	107	56	87	56	100	1,5	26	59
4	Andre kornarter, vintær	0	Ja	40	93	47	90	52	108	52	87	56	101	1,5	23	46
5	Majs til høst ved modenhed	0	Ja	64	150	64	137	71	162	70	139	74	155	1,5	38	74

Når der tages højde for, at kernemajs ikke indeholder helt så meget fosfor pr. udbytteenhed, kan den relative styrke beregnes for fosforbortførslen mellem kernemajs og vårbyg:

$$64 \text{ hkg/ha} / 38 \text{ hkg/ha} \times 3,0 \text{ g P/kg} / 3,5 \text{ g P/kg} = 1,44$$

Ovenstående beregning understøttes desuden af, at de retningsgivende normer for fosfortildeling i Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler, 2009/10 ligger på henholdsvis 22 kg P/ha for vårbyg og 38 kg P/ha for kernemajs, hvilket giver en relativ styrke på 1,73.

Bortførslen af fosfor i kernemajs ligger altså mindst 44% højere end i vårbyg. Når det laveste udgangspunkt for sædskiftebortførsel af fosfor i Skov- og Naturstyrelsens sædskiftenotat med 21,1 kg P/ha anvendes til beregningen, så vil kernemajs altså bortføre 9,3 kg fosfor mere pr. ha end standardsædskiftet.

Udgangspunktet i IT-ansøgningsystemet (beregnet på G10 og S6 sædskifter) er en gennemsnitlig fosforbortførsel på 24,3 kg P/ha. Det vurderes herefter, at denne bortførsel kan ligevægtes med en husdyrgødningstildeling af samme størrelsesorden og at kernemajs i det aktuelle sædskifte kan tildeles yderligere fosfor i form af 9 kg P/ha startgødning. Der vil da være fosforbalance på arealerne med kernemajs.

Notat 10.12.09
BON/LRØ